

กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย

นางสาวนิจจนาภา วงษ์กระจ่าง

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2558-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAI POLITICIANS' FACE-SAVING STRATEGIES IN ANSWERING QUESTIONS

Miss Nijjapa Vongkrajang

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2558-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักรการเมืองไทย

โดย

นางสาว นิจจาภา วงษ์กระจ่าง

สาขาวิชา

ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาวรรณ หงส์คитарวมภ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....*กฤษดาวรรณ หงส์คитарวมภ์*..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ปราณี กุลละวณิชย์*..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์)

.....*กฤษดาวรรณ หงส์คитарวมภ์*..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษดาวรรณ หงส์คитарวมภ์)

.....*วิโรจน์ อรุณมานะกุล*..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

นิจจาภา วงษ์กระจ่าง : กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย.

(THAI POLITICIANS' FACE-SAVING STRATEGIES IN ANSWERING QUESTIONS)

อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์, 133 หน้า. ISBN 974-17-2558-2.

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการตอบคำถาม และกลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย เนื่องจากนักการเมืองเป็นบุคคลที่เสี่ยงต่อการเสียหน้ามาก จากการตั้งคำถามของสื่อมวลชน ดังนั้นนักการเมืองจึงต้องระมัดระวังในการตอบคำถาม เพราะหากตอบคำถามไม่ดี อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์และความไว้วางใจจากประชาชน โดยข้อมูลที่น่ามาศึกษานั้น ผู้วิจัยบันทึกบทสัมภาษณ์นักการเมืองจำนวน 9 บทจากรายการคมชัดลึก

ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า การตอบคำถามของนักการเมืองไทยมี 3 ลักษณะคือ การไม่ตอบคำถาม การตอบคำถามแบบตรงประเด็น และการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น นอกจากนี้ นักการเมืองไทยมีกลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถาม 10 กลวิธีได้แก่ การกลบเกลื่อน การเพิ่มข้อมูลใหม่ การกล่าวถึงบุคคลอื่น การให้ข้อมูลน้อยเกินไป การพูดคลุมเครือ การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม การบอกว่าไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะตอบคำถาม การปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ การถามคำถามกลับผู้สัมภาษณ์ และการคุกคามหน้าผู้อื่น โดยกลวิธีที่นักการเมืองนิยมใช้มากที่สุดคือการปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ เนื่องจากเป็นการแก้ไขหน้าของตนเองที่เสียไปจากการตั้งสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ด้านลบ งานวิจัยนี้พบว่าประเด็นเรื่องหน้าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการใช้ภาษาของนักการเมือง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2545

4380137922 : MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD: FACE-SAVING STRATEGIES / POLITICIAN DISCOURSE

NIJJAPA VONGKRAJANG : THAI POLITICIANS' FACE-SAVING STRATEGIES IN ANSWERING QUESTIONS. THESIS

ADVISOR : ASST. PROF KRISADAWAN HONGLADAROM, Ph.D., 133 pp. ISBN 974-17-2558 -2.

The purpose of this thesis is to analyse Thai politicians' face-saving strategies in answering questions. The politicians have their face to protect from any face-threatening acts. They do not only present their face to the interviewers but they also present their face to a bigger audience. They must use all verbal strategies to protect their political interest and their job.

This research aims to study how Thai politicians answer questions, analyse the relationship between the politicians' ways of answering questions and their face-saving strategies, and investigate the face-saving strategies. It is found that three patterns are used by Thai politicians in answering questions: non responses, answer-responses, and non-answer responses. In addition, the politicians employ ten strategies in protecting their face: hedging, giving new information, referring to others, giving too little information, answering vaguely, refusing to give answers, stating that there is no sufficient information, denying the interviewer's assumptions, questioning the interviewer by means of rhetorical questions, and threatening other people's face. Denying the interviewer's assumptions is found to be most common among all these strategies. This is because the politicians' face can be immediately rescued from the interviewer's assumptions which present their public image in negative way. It can be summarized from this research that face is an important factor in determining the use of language by politicians.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department Linguistics Student's signature.....

Field of study Linguistics Advisor's signature.....

Academic year 2002

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษดาพรรณ หงศ์ลดารมภ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำที่มีค่า และคอยช่วยเหลือห่วงใยด้วยความเอาใจใส่อย่างดีต่อผู้เขียนตลอดมา และทุ่มเทในการตรวจสอบความถูกต้องอย่างละเอียดจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงในที่สุด คุณค่าทางวิชาการทั้งปวงอันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนขอน้อมใจแด่อาจารย์

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล ที่กรุณาแก้ไขและให้คำแนะนำที่มีคุณค่ายิ่งเพื่อให้วิทยานิพนธ์ เล่มนี้ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาภาษาศาสตร์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้อันมีค่ายิ่งต่อผู้เขียน

ขอขอบคุณ คุณ อรัญญา ชัยคาม และคุณ จินตนา จันทร์เสริมพงศ์ ในการช่วยเหลือประสานงานติดต่อขอทราบการสมัครสิทธิ์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ รวมถึงเพื่อนๆ หลายคนที่ไม่สามารถเอ่ยชื่อนามได้หมดทั้งนี้ และที่น้องคริสตจักรความหวังกรุงเทพ ที่คอยเป็นกำลังใจ และสละเวลาช่วยเหลือในทุกด้าน

ความสำเร็จทั้งปวง ขอน้อมเป็นเครื่องแสดงความกตัญญูตถะเวทิตาแต่บิดา มารดาของผู้เขียน ผู้มีพระคุณสูงล้ำที่มีอาจประเมินค่าได้

ขอขอบพระคุณพระเจ้าที่ประทานความหวังและกำลังใจให้ผู้เขียนจนทำให้วิทยานิพนธ์ เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิจจาภา วงษ์กระจำง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๙
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของงานวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ลักษณะการตอบคำถาม.....	5
2.2 คู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์.....	14
2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการตอบคำถามของนักการเมือง.....	15
2.4 แนวคิดและทฤษฎีวิจัยนปฏิบัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง.....	25
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	36
3.1 การเก็บข้อมูล.....	36
3.1.1 การเลือกเก็บข้อมูล.....	36
3.1.2 การถอดถอดเสียงข้อมูลเป็นอักษร.....	36
3.2 การศึกษาบริบทการสัมภาษณ์ของรายการคนรัศมี.....	37
3.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์.....	42
3.3.1 การวิเคราะห์คู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์นักการเมือง.....	42
3.3.2 การวิเคราะห์กลวิธีการตอบคำถามของนักการเมือง.....	43
3.3.3 การวิเคราะห์กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถาม ของนักการเมืองไทย.....	43

3.3.4	สรุปลักษณะของภาษาและกลวิธีรักษาหน้า ในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย.....	43
4.	ลักษณะการตอบคำถามในบริบทการสัมภาษณ์ของนักการเมืองไทย.....	44
4.1	คู่ถ้อยคำถาม-ตอบ.....	44
4.1.1	คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับ.....	44
4.1.2	คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อ.....	48
4.2	ลักษณะการตอบคำถาม.....	51
4.2.1	การไม่ตอบคำถาม.....	51
4.2.2	การตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น.....	53
4.2.3	การตอบคำถามแบบตรงประเด็น.....	57
5.	กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย.....	62
5.1	การกลบเกลื่อน.....	64
5.1.1	การใช้กริยาแสดงความเชื่อหรือทัศนคติ.....	64
5.1.2	การแก้ไขคำหรือวลีที่สื่อนัยในเชิงลบ.....	66
5.1.3	การหัวเราะ.....	68
5.2	การขอเพิ่มข้อมูลใหม่.....	69
5.3	การกล่าวถึงบุคคลอื่น.....	73
5.4	การให้ข้อมูลน้อยเกินไป.....	75
5.5	การพูดคลุมเครือ.....	77
5.6	การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม.....	78
5.7	การบอกว่าไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะตอบคำถาม.....	81
5.8	การปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์.....	83
5.9	การถามคำถามกลับผู้สัมภาษณ์.....	87
5.10	การคุกคามหน้าผู้อื่น.....	89
6.	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	93
6.1	สรุปผลการวิจัย.....	93
6.1.1	ลักษณะของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบ.....	93
6.1.2	ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง.....	94
6.1.3	กลวิธีการรักษาหน้าของนักการเมือง.....	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
6.2 การอภิปรายผลการวิจัย.....	99
รายการอ้างอิง.....	100
ภาคผนวก.....	102
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	133

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของ นักการเมืองไทยในบริจเจตสัมภพณ์.....	62
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลวิธีรักษาหน้าที่ปรากฏในบทสัมภพณ์ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	63

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	๘
ภาพประกอบ	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงการเลือกกลวิธีการใช้ภาษาสุภาพในการรักษาหน้า.....	26
แผนภูมิที่ 2 แสดงวิธีการทูลแบบเสด็จประพิน.....	31

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักการเมืองเป็นบุคคล ที่มักจะถูกสื่อมวลชนสัมภาษณ์ โดยวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ก็เพื่อให้พวกเขาได้อธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชน พวกเขาจึงมักจะตอบคำถามอย่างระมัดระวัง เพราะหากตอบคำถามไม่ดี อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์สาธารณะด้านบวก (public positive image) ซึ่งมีผลต่อหน้าที่การงานและความน่าเชื่อถือของพวกเขา นั่นคือการเสียภาพลักษณ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสูญเสียคะแนนนิยมและความไว้วางใจจากประชาชน

โดยปกติการสัมภาษณ์เป็นการกระทำที่คุกคามหน้า (face-threatening act) ของผู้ให้สัมภาษณ์ ดังที่แมคคอลลีย์ (Macaulay, 1996) กล่าวว่า การสัมภาษณ์เป็นบริบทที่คู่สนทนามีสถานะไม่เท่าเทียมกัน ผู้สัมภาษณ์ไม่จำเป็นต้องตระหนักถึงความสุภาพ คือไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงกลวิธีการตั้งคำถามเพื่อที่จะรักษาหน้าผู้ให้สัมภาษณ์ และสามารถที่จะถามคำถามจนกว่าจะได้คำตอบจากอีกฝ่ายหนึ่ง ผู้ให้สัมภาษณ์ก็มีหน้าที่ตอบคำถามเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้สัมภาษณ์ จึงสังเกตได้ว่าบ่อยครั้งที่ผู้ให้สัมภาษณ์หลีกเลี่ยงที่จะตอบคำถามโดยตรง และจะตอบเฉพาะสิ่งที่ตนต้องการตอบเท่านั้น

ในทำนองเดียวกัน การสัมภาษณ์นักการเมืองจึงเป็นการกระทำที่คุกคามหน้า นักการเมืองโดยตรง นักการเมืองไม่เพียงแต่ ต้องตอบคำถามสื่อมวลชนที่เป็นผู้สัมภาษณ์เท่านั้น แต่พวกเขายังต้องตอบคำถามในลักษณะที่เป็นการสื่อสารกับประชาชน ด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงมีวิธีการตอบคำถามที่มีลักษณะเฉพาะตัว วิธีการตอบอย่างหนึ่ง คือการพูดคลุมเครือ ไม่ให้ข้อมูลชัดเจน

ผู้ฟังต้องตีความเอาเองว่าถ้อยคำนั้น หมายความว่าอย่างไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) ตัวอย่างการพูดคลุมเครือ ในบทสัมภาษณ์ลำดับที่ 2

- ถ ตอมนี่ยังมีการขายอยู่หรือเปล่า?
 ต₂ พรุ้งนี้ไม่รู้แหละ แต่วันนี้ไม่มี

เป็นการสัมภาษณ์ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายดูแลปราบปรามเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา คือ นาย สมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ โดยผู้สัมภาษณ์ได้สอบถามถึงเรื่องการปราบปรามซีดีเถื่อนของรัฐบาลว่าในปัจจุบันยังมีการขายอยู่หรือไม่ ซึ่งนักการเมืองท่านนี้ ได้ตอบคำถามอย่างคลุมเครือ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าจะมีการลักลอบขายซีดีเถื่อนอีกหรือไม่

การใช้ภาษาของนายสมศักดิ์ข้างต้น สอดคล้องกับคำอธิบายเรื่องการใช้ภาษาของนักการเมืองที่กรูเบอร์ (Gruber, 1993) ได้ศึกษาว่าการพูดแบบคลุมเครือ เป็นลักษณะหนึ่งของภาษาที่นักการเมืองใช้ในการตอบคำถามการสัมภาษณ์ของสื่อมวลชน ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของภาษาที่นักการเมืองใช้ เนื่องจากนักการเมืองต้องการที่จะรักษาหน้าของตนเอง จึงหลีกเลี่ยงการพูดอย่างชัดเจนลงไปเพื่อไม่เป็นการผูกมัดตนเอง หรือรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองได้พูดออกไป

ศุภธิดา เทียมสมบูรณ์ (๒๕๔๑) ได้กล่าวถึงกลวิธีการตอบคำถามของนักการเมืองในการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน ซึ่งมีกลวิธีการตอบคำถาม 2 ลักษณะ คือ การตอบแบบตรงประเด็น และการตอบนอกประเด็น เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากหากผู้สัมภาษณ์ถามคำถามที่นักการเมืองสามารถตอบได้ นักการเมืองก็จะตอบตรงประเด็นคำถาม แต่หากว่าเป็นคำถามที่นักการเมืองไม่ต้องการตอบเนื่องจากถ้าตอบไปแล้วจะมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของตนเองหรือผู้อื่นก็จะเลี่ยงการตอบโดยเลือกที่จะตอบแบบนอกประเด็นคำถามแทน

จากการสังเกตภาษาที่นักการเมืองไทยใช้ในการตอบคำถามทางโทรทัศน์ผ่านสื่อมวลชน และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของนักการเมือง พบว่านักการเมืองไทยยังมีกลวิธีการตอบคำถามอีกหลายกลวิธีนอกจากการตอบคำถามแบบตรงประเด็นและนอกประเด็น ดังที่ ศุภธิดาศึกษา กลวิธีอื่นๆที่พบ เช่น การตอบเป็นกลาง การพูดอ้อมค้อม การตอบแย้ง

คำถาม การพูดเป็นเรื่องตลก การพูดกลบเกลื่อน การพูดอุปโลกน์ และการพูดเสียดสี ประชด
ประชัน เป็นต้น

น่าสังเกตว่ากลวิธีเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นกลวิธีตอบแบบเลี่ยงประเด็นโดยผู้ฟังต้อง
อนุมานว่าผู้พูดหมายความว่าอะไร หากพิจารณาจากมุมมองความสุภาพตามแนวของบราวน์
และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978) กลวิธีเหล่านี้จัดได้ว่าเป็น off-record strategies เป็น
กลวิธีที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดไม่ปฏิบัติตามกฎในการให้ความร่วมมือในการสนทนาโดยไม่ได้ให้
ข้อมูลที่ทำให้เข้าใจง่ายชัดเจน ให้ข้อมูลมากเกินไปจนความจำเป็นหรือในบางกรณีให้ข้อมูลไม่
สอดคล้องกับความเป็นจริง บราวน์และเลวินสันให้เหตุผลว่าการที่ผู้ใช้ภาษาเลือกใช้กลวิธีแบบ
off-record นี้เนื่องจากต้องการที่จะรักษาความสุภาพ (รักษาหน้า) จนทำให้ยอมไม่ปฏิบัติตาม
หลักการในความร่วมมือในการสนทนาตามที่เกรซ (Grice, 1975) เสนอ

ผู้วิจัยสนใจที่จะทำความเข้าใจประเด็นเรื่องหน้าซึ่งเป็นหัวใจของการใช้กลวิธี
ความสุภาพ ผู้วิจัยเชื่อว่ากลวิธีเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาในการตอบคำถามของ
นักการเมืองไทยโดยเฉพาะเมื่อถูกสัมภาษณ์ หากนักการเมืองถูกถามคำถามที่ยากในการตอบ
และการตอบนั้นมีผลต่อการเสียหน้าของตน พวกเขาอาจจะใช้กลวิธีในการพูด เช่น การตอบแบบ
คลุมเครือ เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียหน้า แต่ในขณะเดียวกันหากพวกเขาต้องการที่จะสื่อสารข้อมูล
บางอย่างซึ่งมีผลกระทบต่อบุคคลอื่น พวกเขา ก็อาจจะเลือกใช้กลวิธีตอบแบบอ้อมค้อมเพื่อลดการ
คุกคามหน้าผู้อื่น

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยเชื่อว่าประเด็นเรื่องหน้าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการ
ใช้ภาษาของนักการเมืองเมื่อต้องตอบคำถามในการสัมภาษณ์ของสื่อมวลชน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ
หาลักษณะภาษาที่นักการเมืองไทยใช้ในการตอบคำถามและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง
ลักษณะภาษาดังกล่าวกับกลวิธีรักษาหน้า แม้ว่าจะมีผู้ศึกษาการตอบคำถามของนักการเมืองไทย
มาบ้างแล้วแต่ยังไม่มีผู้ศึกษาลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองโดยใช้แนววจนปฏิบัติ
ศาสตร์ที่เน้นกลวิธีทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหน้า

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองไทย
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการตอบคำถามกับการรักษาหน้าของนักการเมือง
3. วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาไทยในการรักษาหน้าของนักการเมือง

1.3 สมมติฐานของงานวิจัย

1. ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองไทย ได้แก่ การตอบคำถาม การไม่ตอบคำถาม การตอบเข้าเรื่องแบบตรงประเด็น การตอบเข้าเรื่องแบบเลียงประเด็น และ การตอบนอกเรื่อง
2. นักการเมืองใช้การตอบเข้าเรื่องแบบเลียงประเด็นมากที่สุดในการรักษาหน้า
3. กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการรักษาหน้าคือ การใช้อุปสรรค การพูดคลุมเครือ และการพูดกลบเกลื่อน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากบทสัมภาษณ์ของนักการเมืองไทย จากรายการ “คมชัดลึก” เฉพาะการสัมภาษณ์ที่มีนักการเมืองเป็นแขกรับเชิญ ซึ่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซี 8 ในวันจันทร์ถึงศุกร์ เวลา 22:00-23:30 น. จำนวน 9 ครั้ง ครั้งละประมาณ 90 นาที รวม 810 นาที

ผู้วิจัยเลือกข้อมูลบทสัมภาษณ์จากรายการ “คมชัดลึก” เนื่องจาก รายการนี้เป็นของสถานี Nation Channel ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถานีข่าวแห่งแรกในเมืองไทย และรายการนี้เป็นรายการที่ผลิตขึ้นมาเพราะต้องการค้นหาข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเชิญผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นมาชี้แจงข้อเท็จจริง อีกทั้งตัวผู้ดำเนินรายการ หรือผู้สัมภาษณ์ คือ คุณสรยุทธ สุทัศนะจินดา นิยมใช้คำถามแบบตรงไปตรงมาและรุกได้พยายามตั้งคำถามเพื่อที่จะได้คำตอบข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นนักการเมือง จึงมักจะถูกคุกคามหน้าอย่างมาก และต้องพยายามตอบคำถามเพื่อที่จะรักษาภาพลักษณ์ของตนเอง บทสัมภาษณ์นักการเมืองของรายการคมชัดลึกนี้แสดงให้เห็นกลวิธีที่หลากหลายในการตอบคำถามต่างๆของนักการเมือง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจแนวคิดเรื่องการรักษาหน้าชัดเจนขึ้น
2. เพิ่มพูนงานวิจัยวัจนปฏิบัติศาสตร์ในประเทศไทย
3. เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปริเฉทการเมืองในสังคมไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ของสื่อมวลชน การใช้ภาษาของนักการเมืองและทฤษฎีทางวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทฤษฎีเรื่องความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน และหลักการการให้ความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ลักษณะการตอบคำถาม

ดิลลอน (Dillon, 1990: 94) กล่าวว่า การสัมภาษณ์ของสื่อมวลชนโดยเฉพาะการสัมภาษณ์ข่าวที่มีนักการเมืองเป็นผู้ให้สัมภาษณ์มีการใช้คำถามและคำตอบที่มีลักษณะพิเศษคือ ผู้สื่อข่าวซึ่งเป็นผู้สัมภาษณ์จะถามคำถามจนกว่าจะได้รับคำตอบที่น่าพึงพอใจ และมักถามคำถามที่มีผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของนักการเมือง ในขณะที่นักการเมืองมักหลีกเลี่ยงการตอบคำถาม โดยเลือกตอบคำถามอื่นที่ตนเองสามารถตอบได้แทน

การสัมภาษณ์นั้นจะเริ่มต้นจากการตั้งคำถามของสื่อมวลชน โดยทั่วไปคำถามแรกของการสัมภาษณ์เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการสัมภาษณ์ ส่วนคำถามที่สองจะเป็นการขยายความจากคำถามแรกโดยไม่มีการเปลี่ยนประเด็นออกไป แต่เป็นการขยายหัวข้อ เพื่อต้องการคำตอบที่ชัดเจนมากขึ้น ในกรณีที่คำตอบของนักการเมืองไม่ชัดเจนเพียงพอ การตั้งคำถามเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงจากนักการเมืองของผู้สัมภาษณ์มักจะเป็นการกระทำที่คุกคามหน้าของผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้เช่นกัน ในการศึกษาบทสัมภาษณ์ของสื่อมวลชน ดิลลอนพบลักษณะการตอบคำถามที่น่าสนใจ 3 ลักษณะคือ

1. คำพูดที่ไม่ใช่คำตอบ (non responses) หมายถึงถ้อยคำในผลัดตอบที่ไม่เกี่ยวข้องกับคำถาม เช่น การบ่น พุดแสดงอารมณ์ความรู้สึก หรือเปลี่ยนหัวข้อการสนทนา ทั้งนี้การนิ่งเฉยไม่พูดก็จัดได้ว่า เป็นการไม่ตอบคำถามเช่นเดียวกัน

2. คำตอบไม่ตรงประเด็น (non-answer responses) ในการสัมภาษณ์หรือการสนทนา มักจะพบว่าการตอบส่วนใหญ่ไม่ได้ให้คำตอบที่สนองต่อประเด็นคำถาม เป็นเพียงแค่การตอบคำถามที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคำถามเท่านั้น ลักษณะคำตอบที่ไม่ตรงประเด็นคำถาม เช่น

ก. การกล่าวขอโทษโดยอ้างว่าไม่มีความรู้ที่จะตอบได้ เช่น พุดว่า “ฉันไม่รู้” เป็นการบอกว่าผู้พูดไม่สามารถที่จะตอบหรือไม่มีความรู้เพียงพอที่จะให้คำตอบที่ตรงประเด็นกับคำถามหรือความต้องการของผู้ถามได้ คำตอบประเภทนี้อาจเกิดจากความไม่เต็มใจที่จะตอบคำถาม เช่น การตอบคำถามในเรื่องส่วนตัวของนักเรียน โดยนักเรียนมักจะพรางการไม่เต็มใจในการตอบคำถามโดยกล่าวว่าไม่รู้หรือไม่ทราบ

ข. การพูดแบบหลีกเลี่ยงหรือการปฏิเสธไม่ยอมรับ ถือเป็นคำตอบเพราะ คำพูดที่พูดออกมามีส่วนเกี่ยวข้องกับคำถามแต่ไม่ใช่คำตอบที่ตรงประเด็น โดยผู้ตอบอาจจะหลีกเลี่ยงโดยใช้คำพูดว่า “What a stupid question” หรือการปฏิเสธที่จะตอบคำถามโดย พุดว่า “I don't want to tell you” หรือ “How should I know?”

3. คำตอบตรงประเด็น (answer responses) หมายถึงคำตอบที่เติมเต็มและให้ข้อมูลได้ตรงจุดกับความต้องการของผู้ถาม โดยลักษณะคำตอบที่ตรงประเด็น มีดังต่อไปนี้

ก. คำตอบที่สรุปใจความสำคัญ (conclusive answer) คำตอบประเภทนี้คือคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ไม่สามารถที่จะตอบเป็นอย่างอื่นได้และขึ้นอยู่กับว่าผู้ถามเข้าใจในคำตอบที่ได้รับหรือไม่ เช่น

(2)

A Who killed Julius Caesar?

Q Cassius

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าคำตอบที่ผู้ตอบตอบมาเป็นคำตอบที่ถูกต้อง เพียงคำตอบเดียวไม่สามารถตอบเป็นอย่างอื่นได้ นั่นคือ Cassius เป็นคนฆ่า Caesar

ข. คำตอบสำคัญ (significant answer) คำตอบประเภทนี้มีคำตอบที่ถูกต้องได้หลายคำตอบ แต่ขึ้นอยู่กับกรให้ข้อมูลอย่างเพียงพอและความรู้ของผู้ถามที่สามารถนำคำตอบไปใช้ประโยชน์ได้จริงกับสถานการณ์ที่กำลังถามอยู่ในขณะนั้น

(3)

A Where is the Lutter and Wegner ?

คำถามนี้คำตอบโดยทั่วไปก็จะตอบว่าอยู่ที่ประเทศเยอรมัน หากแต่ว่าคำถามนี้ถูกถามในสถานการณ์ที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1 เมื่อผู้ถามอยู่ที่เมืองมิวนิค (Munich) คำตอบสำคัญควรเป็น อยู่ที่เมืองเบอร์ลิน (Berlin)

สถานการณ์ที่ 2 เมื่อผู้ถามอยู่ที่เมืองเบอร์ลิน คำตอบสำคัญก็ควรจะเป็นการบอกว่า อยู่ที่ ถนน Schueterstrass 55

จากตัวอย่างคำตอบของทั้ง 2 สถานการณ์ถือว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องทั้งหมด แต่คำตอบที่เป็นคำตอบสำคัญก็ต้องขึ้นอยู่สถานการณ์ในการถามนั้น หากเราเอาคำตอบในสถานการณ์ที่ 2 ไปตอบในคำถามสถานการณ์ที่ 1 ผู้ถามก็ต้องสงสัยและไม่เข้าใจว่าถนนที่พูดถึงอยู่ที่ใด ก็ต้องมีการตั้งคำถามขึ้นมาอีก ซึ่งถือได้ว่าเป็นการไม่ได้ให้คำตอบสำคัญแก่ผู้ถาม

ค. คำตอบที่น่าสนใจ (interesting answer) คำตอบที่น่าสนใจไม่ใช่เป็นคำตอบที่บอกในสิ่งที่ผู้ถามไม่รู้เท่านั้น แต่เป็นคำตอบที่แสดงให้ผู้ถามรู้ว่าสิ่งที่ผู้ถามรู้หรือเข้าใจอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ผิด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการแก้สมมติฐานเบื้องต้นหรือมูลบท (presupposition) ของผู้ถาม

ง. คำตอบที่มีอิทธิพล (influential answer) คือคำตอบที่สามารถเปลี่ยนความเชื่อหรือศรัทธาเดิมของผู้ถามให้เป็นไปตามสิ่งที่ตนเองพูดออกมา

จ. คำตอบที่ผิดพลาด (fallible answer) บางครั้งคำตอบที่ตอบตรงประเด็นคำถามก็อาจจะเป็นคำตอบที่ผิดพลาดได้เช่นเดียวกัน หากเรานึกถึงคำตอบของนักเรียนเล็ก ๆ ที่กระทำความผิด มักจะตอบคำถามด้วยการโกหกหรือให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง หรือ กรณีที่คนไข้ให้ข้อมูลแก่แพทย์ผู้รักษาไม่ครบเป็นเพราะขาดความรู้ หรือคิดว่าไม่จำเป็นต้องบอกอาการทั้งหมดให้แพทย์ทราบ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นชนิดของการตอบคำถามที่ดิลลอน (Dillon, 1990) กล่าวเอาไว้ นอกจากนี้ดิลลอนยังได้แยกแยะกลวิธีการตอบคำถามต่างๆ ที่คนส่วนใหญ่ใช้โดยแบ่งได้เป็น 7 กลวิธี

1. การหลีกเลี่ยง (evading) เป็นกลวิธีที่พบเห็นได้บ่อยมากในกรณีที่ผู้ตอบไม่ต้องการตอบคำถาม เช่น ผู้หญิงส่วนใหญ่มักจะเลี่ยงการตอบคำถามที่เกี่ยวกับอายุ นอกจากจะเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ยอมตอบคำถามแล้วยังเป็นกลวิธีที่ใช้ในกรณีผู้ตอบไม่ต้องการพูดหรือแสดงความคิดเห็นที่จะเป็นการยอมรับหรือยืนยันบางสิ่งบางอย่างอย่างชัดเจน คำศัพท์ที่ใช้ในการพูดเพื่อหลีกเลี่ยงมักจะเป็นคำว่า คิดว่า คาดว่า จินตนาการว่า (think, suppose, imagine) หรือในบางกรณีก็อาจมีการอ้างว่าขาดข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอจึงไม่สามารถที่จะตอบคำถามได้

2. การโกหก (lying) เป็นกลวิธีที่ใช้ในการตอบคำถามของผู้ตอบที่ไม่เต็มใจจะตอบ ซึ่งการตอบโกหกนี้จะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อผู้ถามยอมรับคำตอบที่เป็นการโกหกนั้น กลวิธีการโกหกเกิดขึ้นได้บ่อยในการสนทนา โดยทั่วไปคนที่มีอำนาจมากก็จะใช้สิทธิในการถาม และคนที่มีอำนาจน้อยกว่าก็มักจะใช้สิทธิในการโกหกเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ตอบคำถาม ดังนั้นคนที่ไม่ได้มีนิสัยเป็นคนโกหกก็สามารถที่จะโกหกได้หากว่าเขาไม่ต้องการตอบคำถาม บางครั้งการตอบแบบโกหกก็ขึ้นอยู่กับที่ตั้งคำถามของผู้ถามเช่นเดียวกัน หากว่าผู้ถามมีการใช้คำพูดที่เป็นอคติไม่ดีต่อผู้ตอบมากเกินไป ผู้ตอบก็มักจะใช้กลวิธีการโกหกในการตอบคำถาม

3. การตอบแบบถามมาตอบไป (stonewalling) เป็นการตอบที่ตรงประเด็นคำถาม แต่คำตอบอาจไม่ได้สนองความต้องการของผู้ถามอย่างแท้จริง คือเป็นการถามหนึ่งอย่างตอบหนึ่งอย่างเช่น ในการตอบคำถามของพยานในการพิพากษา พยานมักจะตอบคำถามที่ทนายถามเท่านั้น ไม่ได้ให้ข้อมูลอะไรมากไปกว่าสิ่งที่ทนายต้องการจะรู้ แม้ตนเองจะมีข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์ ปัญหาจึงตกอยู่ที่ผู้ถาม หากผู้ถามตั้งสมมติฐานในการถามคำถามผิด คำตอบที่ได้ก็จะผิดไปด้วยเช่นกัน เช่น

(4)

Q How many minority candidates failed the test in October?

A None

Q They all passed?

A No

Q Well, how many passed, then?

A Zero

Q Did any minorities even take the test?

A No

Q Why not? How many candidates were there in all?

A Zero

Q You mean, nobody even took the test?

A Right

Q What – You do have a test, don't you?

A Yes

Q And you give it regularly?

A Yes

Q Did you give it in regular?

A No

Q All right, how about November? (and so on)

จากตัวอย่างนี้ ผู้ตอบทราบว่าได้มีการจัดการทดสอบ แต่ผู้ตอบก็ไม่ได้บอกให้ผู้ถามทราบตั้งแต่ต้น ทำให้ผู้ถามเกิดความเข้าใจผิด และเสียเวลาในการถามคำถามต่อไป จนในที่สุดถึงทราบว่าได้มีการจัดการทดสอบ

4. การตอบแบบให้ความร่วมมือ (co-operating) เป็นการตอบที่นอกจากจะตรงประเด็นคำถามแล้วยังเป็นการให้คำตอบที่ถูกต้อง และให้ข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังแก้ไขข้อสมมติฐานของผู้ถามที่ผิดพลาดด้วย เช่น

(5)

Q Which students got an F in linguistics in Autumn 1989?

A 1 None

A 2 I don't know of any linguistics course in Autumn 1989.

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าคำตอบแรกเป็นคำตอบที่ตรงประเด็นคำถามและถูกต้อง แต่ไม่ใช่เป็นคำตอบแบบให้ความร่วมมือ แต่คำตอบที่สองเป็นคำตอบที่ถูกต้องและให้ความร่วมมือ โดยบอกว่าไม่มีชั้นเรียนภาษาศาสตร์เปิดในฤดูใบไม้ผลิปี 1989 หรือ หากยกตัวอย่างที่ 4 มา ผู้ตอบที่ให้คำตอบแบบร่วมมือก็จะตอบว่า “There wasn't any test in October” ตั้งแต่ต้น เป็นการแก้ไขสมมติฐานที่ผิดพลาดของผู้ถาม เพื่อไม่ให้ผู้ถามเข้าใจผิดและเสียเวลาถามจนกว่าจะได้คำตอบ

5. การตอบแบบไม่ให้ความร่วมมือและปกปิดข้อมูล

(withholding and concealing) เป็นคำตอบที่ผู้ตอบไม่ได้เปิดเผยในสิ่งที่ตนเองรู้และยังปกปิดเอาไว้ ซึ่งการตอบแบบนี้จะพบได้บ่อยในการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้ต้องสงสัย ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่ผู้ต้องสงสัยที่มีความผิดมักจะตอบคำถามแบบปกปิดความจริงเอาไว้ เพื่อไม่ให้ตำรวจตรวจสอบมาเอาผิดตนเองได้ หรือแม้แต่พยานที่เห็นเหตุการณ์ก็มักจะปกปิดข้อมูลหรือไม่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลแก่ตำรวจ เพราะต้องการป้องกันตัวเองจากเหตุร้ายหรือปกปิดความผิดให้ผู้กระทำผิดเป็นต้น

6. การตอบที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเสียหาย (distorting) เป็นกลวิธีที่

ให้คำตอบหรือข้อมูลที่ผิดพลาดแก่ผู้ถาม ซึ่งอาจจะเป็นการให้ข้อมูลมาก หรือน้อยเกินไป ให้ข้อมูลผิดไปจากที่ตนเองรู้แต่ไม่ใช้การโกหก สาเหตุที่ผู้ตอบ ตอบคำถามในลักษณะนี้เนื่องจากผู้ตอบมีความรู้สึกมีอคติต่อสิ่งที่ผู้ถามถาม ซึ่งความรู้สึกอคติลำเอียงในความคิดเหล่านี้จะส่งผลต่อการให้คำตอบของผู้ตอบ ในกรณีนี้ ผู้ถามต้องพิจารณาคำตอบแบบนี้ว่าเป็นคำตอบที่ให้ข้อมูล

ถูกต้องหรือไม่ เช่น การสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไป เพื่อสำรวจความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ คำตอบที่ได้มานั้นอาจจะเกิดการผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ หากผู้ให้สัมภาษณ์มีอคติต่อเรื่องนั้น

7. คำตอบแบบคล้อยตาม (acquiescing) คำตอบลักษณะนี้เป็นการคล้อยตามผู้ถาม ไม่มีการแสดงความคิดเห็นขัดแย้ง แต่คำตอบชนิดนี้ไม่ได้เป็นประเภทเดียวกับคำตอบแบบให้ความร่วมมือ เพราะในการให้คำตอบแบบให้ความร่วมมือ ผู้ตอบไม่ได้แสดงความคิดเห็นด้วยต่อคำถามตลอดแต่มีการเสนอแก้ไขหากคำถามนั้นไม่ถูกต้อง การตอบคำถามแบบคล้อยตามมักจะแสดงด้วยการพูดว่า “ใช่” ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงที่ผู้ให้สัมภาษณ์คล้อยตามคำถามผู้ถามเนื่องจากระการแรกเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ที่ต้องการแสดงว่าตนเองเป็นผู้ร่วมสนทนาที่ดี ในการตอบคำถามตามที่ถูกถาม แต่หากว่าคำถามนั้นเป็นคำถามที่ผู้ตอบไม่มีความรู้หรือไม่เข้าใจ การพูดว่า “ใช่” หรือแสดงความคิดเห็นด้วยกับคำถามก็เป็นการหลบเลี่ยงการเสียหน้าที่ที่จะต้องตอบว่า “ไม่รู้” หรือ “ไม่ทราบ” ประการที่สอง หากผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความไม่เห็นด้วยต่อคำถาม ผู้ให้สัมภาษณ์จะต้องถูกผู้สัมภาษณ์ถามคำถามที่แสดงความไม่เห็นด้วยและต้องบอกเหตุผลอย่างละเอียดถึงสาเหตุที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งหากผู้ให้สัมภาษณ์ให้เหตุผลได้ไม่ดีก็เป็นการเสี่ยงต่อการเสียหน้าเป็นอย่างมาก

เกรทแบทช์ (Greatbatch, 1986) ได้แบ่งการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น ออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การกล่าวอ้างว่าข้อมูลไม่เพียงพอจึงไม่สามารถตอบคำถามได้ เช่น การตอบว่าไม่รู้หรือไม่ทราบ

(6)

A Well, I can't deny or confirm it until I receive the evidence that you tell me I'm going to get tomorrow.

จากตัวอย่างที่ 6 ผู้ตอบไม่สามารถยืนยันการตัดสินใจอะไรลงไปได้ จนกว่าจะได้หลักฐานในวันพรุ่งนี้

2. การปฏิเสธสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคำถามหรือปฏิเสธตัวคำถาม

(7)

Q Do you quite like Mr Wilson?

A Well, I think in politics you see, it's not a question of going about liking people or not, it's a question of dealing with people. And I've always been able to deal perfectly well Mr. Wilson and Indeed he has with me.

จากตัวอย่างนี้ผู้ตอบแสดงการปฏิเสธคำถามของผู้ถาม โดยกล่าวว่าผู้ถามไม่ควรที่จะถามในเรื่องของการชื่นชอบตัวบุคคล แต่ควรถามในเรื่องการติดต่อระหว่างกันมากกว่า และผู้ตอบกับวิลสันก็มีการติดต่อระหว่างกันเป็นอย่างดี

3. การทวนคำถาม โดยการกล่าวคำถามซ้ำ แต่ไม่ตอบคำถาม

(8)

Q What job do you see for Tony Benn?

A Of course, if Tony Benn is elected he will be offered some job in the Cabinet, and I'd be very happy to do that, and I hope that will occur.

จากตัวอย่างนี้ ผู้ตอบไม่ได้ตอบคำถามว่าจะเสนองานอะไรให้ โทนี่ เบน แต่กลับตอบว่า มร. โทนี่ เบน คงจะได้รับการเสนอให้ทำงานในคณะรัฐมนตรี

4. การปฏิเสธไม่ตอบคำถาม วิธีการนี้มักไม่ได้แสดงโดยตรง แต่เป็นแบบปกปิด โดยผู้ตอบคำถามจะกล่าวถึงหัวข้อเรื่องที่สนทนาแต่ไม่ได้กล่าวถึงคำถาม

(9)

Q The advice to our member is ... That is the advice to our member.

A But mhm I didn't ask you what advice you were giving, do you think that..

จากตัวอย่างนี้ผู้ตอบได้กล่าวปฏิเสธว่าตนเองไม่ได้ต้องทราบถึงคำแนะนำของผู้

ถาม

ในการศึกษาทฤษฎีการตอบคำถามนั้น ทำให้เราทราบถึงลักษณะคำถามได้จาก คำตอบ จูcker (Jucker, 1986) วิเคราะห์การสัมภาษณ์ของสื่อมวลชนของสถานีวิทยุบีบีซี ใน ประเทศอังกฤษ แสดงให้เห็นถึงทฤษฎีการตั้งคำถามที่เป็นการคุกคามหน้าผู้ให้สัมภาษณ์ถึง 13 ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับว่าตนเองได้ทำบางสิ่งบางอย่างลงไป
(Commit yourself to do something)
2. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงแนวความคิดของตนเอง
(State your opinion)
3. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันความคิดที่ผิดพลาดของตนเอง
(Confirm your demeaning opinion)
4. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับความขัดแย้งระหว่างความคิดและการกระทำของตนเอง (Accept discrepancy between your opinion and your actions)
5. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเอง และความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (Accept discrepancy between your opinion and reality)
6. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับสิ่งที่ได้ทำว่ามีเหตุผลไม่สมควร
(Accept that the reason for performing the action is demeaning)
7. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงการกระทำที่ผิดพลาด
(State that the action is demeaning)
8. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันการกระทำที่ผิดพลาด
(Confirm the demeaning action)
9. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำที่ผิดพลาด
(Take responsibility for the demeaning action)
10. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงเหตุผลของการกระทำ
(Justify the demeaning action)
11. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงการต่อต้านบางสิ่ง
(Take action against something)
12. คำถามที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงถึงการคุกคามหน้าผู้อื่น
(State that the other's face is demeaning)
13. คำถามที่ต้องการทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เสียหน้า (State that your face is demeaning)

2.2 คู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์จัดเป็นประเภทการสนทนาประเภทหนึ่ง ซึ่งมีโครงสร้างประกอบด้วยคู่ถ้อยคำ (adjacency pairs) สำหรับคู่ถ้อยคำในการสัมภาษณ์นั้นเกิดจากคนสองฝ่าย คือ ผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์

คู่ถ้อยคำ หมายถึง หน่วยในการสนทนาที่ประกอบด้วยผลัดของคู่สนทนาสองผลัดที่สัมพันธ์กัน โดยเป็นถ้อยคำที่ประกอบกันอยู่ในลักษณะเป็นคู่และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องจากถ้อยคำของผู้ร่วมสนทนาคนแรก (Richards and Schmidt, 1983) เช่น เรียก-ขานรับ เชิญชวน-ตอบรับ/ปฏิเสธ ทักทาย-ทักทาย และ ถาม-ตอบ เป็นต้น

เชกloff และ แซคส์ (Schegloff & Sacks, 1973) กำหนดลักษณะของคู่ถ้อยคำไว้ดังนี้

1. คู่ถ้อยคำส่วนใหญ่จะอยู่ติดกัน
2. ต้องเกิดจากผู้พูดคนละคนกัน
3. ต้องประกอบด้วยส่วนแรกกับส่วนที่สองเป็นลำดับ
4. ส่วนที่หนึ่งมักกำหนดส่วนที่สอง เช่น เมื่อมีการถามก็ต้องมีการตอบ มีการเชิญชวน ก็ต้องมีการตอบรับหรือตอบปฏิเสธ

จากขอบเขตงานวิจัยของผู้วิจัยเป็นการวิเคราะห์ประเภทการสัมภาษณ์ซึ่งพบว่าคู่ถ้อยคำที่พบเป็นคู่ถ้อยคำถาม-ตอบเป็นหลัก โดยคู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์นั้นเกิดจากการถามของผู้สัมภาษณ์และการตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ นอกจากนี้ยังจะพบว่าคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ถามในขณะที่ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ตอบ เนื่องมาจากว่าผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการแย้งคำถามของผู้สัมภาษณ์ หรือไม่ต้องการตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์จึงมีการหลีกเลี่ยงที่จะตอบโดยมีการตั้งคำถามกลับไปยังผู้ให้สัมภาษณ์

ศุภิตา เขียมสมบุญ (๒๕๔๑) ศึกษาผู้สื่อข่าว-ตอบในการสัมภาษณ์
 นักการเมืองไทยของผู้สื่อข่าว โดยใช้เกณฑ์ความต่อเนื่องของแก่นเรื่องหรือประเด็น(topic
 continuity) ดังนี้

1. ผู้สื่อข่าว-ตอบแบบกระชับ

1.1 ผู้สื่อข่าว-ตอบแบบกระชับชนิดสมบูรณ์

1.2 ผู้สื่อข่าว-ตอบแบบกระชับชนิดไม่สมบูรณ์

2. ผู้สื่อข่าว-ตอบยืดเยื้อ

2.1 ผู้สื่อข่าว-ตอบแบบยืดเยื้อชนิดสมบูรณ์

2.2 ผู้สื่อข่าว-ตอบแบบยืดเยื้อชนิดไม่สมบูรณ์

ศุภิตาใช้จำนวนผลัดเป็นเกณฑ์ในการจำแนกความแตกต่างของผู้สื่อข่าวแบบ
 กระชับ และ ผู้สื่อข่าว-ตอบแบบยืดเยื้อ คือ จำนวนผลัด โดยผู้สื่อข่าว-ตอบแบบกระชับ
 จบลงใน 2 ผลัดเท่านั้น คือ ผลัดถามและผลัดตอบ ในขณะที่ผู้สื่อข่าว-ตอบแบบยืดเยื้อจะมี
 จำนวนผลัดมากกว่า 2 ผลัด ส่วนเกณฑ์ในการจำแนกชนิดของผู้สื่อข่าวชนิดสมบูรณ์ หรือไม่
 สมบูรณ์ คือ การได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์หรือไม่ หากผู้สัมภาษณ์ได้
 คำตอบที่สนองประเด็นคำถาม ถือว่าเป็นผู้สื่อข่าวชนิดสมบูรณ์ และ หากไม่ได้คำตอบที่สนอง
 ประเด็นคำถามถือได้ว่าเป็นผู้สื่อข่าวชนิดไม่สมบูรณ์ สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะการตอบ
 คำถามของนักการเมืองที่ศุภิตาศึกษาจะนำเสนอในหัวข้อ 2.3 หน้า 20

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในการตอบคำถามของนักการเมือง

กรูเบอร์ (Gruber, 1993) พบว่าการพูดคลุมเครือ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ
 ภาษานักการเมือง ทั้งนี้เนื่องจากนักการเมืองจำเป็นต้องสื่อสารกับประชาชนเพื่อให้ประชาชน
 เชื่อถือในนโยบายหรือความคิดของพวกเขา แต่ในขณะเดียวกันพวกเขาก็ไม่สามารถที่จะสื่อสาร
 กับประชาชนได้โดยตรงแต่ต้องทำผ่านสื่อมวลชน ด้วยเหตุนี้การพูดคลุมเครือจึงเป็นวิธีการสำคัญ
 ที่จะทำให้นักการเมืองสามารถอธิบายข้อขัดแย้งหรือข้อสงสัย โดยกรูเบอร์ให้เหตุผลว่า
 ทำให้นักการเมืองจึงต้องใช้ภาษาที่คลุมเครือดังนี้

1. การที่มีผู้ฟังที่แตกต่างกัน เนื่องจากในการสื่อสารทางสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็น การตอบข้อซักถามของผู้สื่อข่าวทางวิทยุและหนังสือพิมพ์หรือการตอบข้อสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ นักการเมืองไม่ได้คาดหวังว่าคำตอบของตนเองจะเป็นที่พอใจของผู้ฟังเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นหรือ พุดเจาะจงสนองความต้องการของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่พวกเขามีความต้องการที่จะให้เกิดความพอใจต่อผู้ฟังทุกกลุ่ม นั่นคือ พวกเขาต้องการสื่อสารข้อความไปยังกลุ่มคนที่มีความคิดแตกต่างกัน ในเวลาเดียวกัน ดังนั้นการสื่อสารที่ชัดเจนลงไปบางครั้งอาจจะก่อให้เกิดความไม่พอใจต่อกลุ่ม ผู้ฟังกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ ด้วยเหตุนี้ พวกเขาจึงเลือกใช้การพูดคลุมเครือ

2. การลดการคุกคามหน้านักการเมืองฝ่ายตรงข้าม การรักษาหน้าเป็นมโนทัศน์ พื้นฐานของการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ แต่การสัมภาษณ์เป็นการกระทำที่คุกคามหน้า ดังนั้น นักการเมืองจึงต้องระมัดระวังในการที่จะรักษาหน้าหรือภาพลักษณ์ด้านบวกของพวกเขาแต่ใน ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องรักษาหน้าของนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามเพราะการทำลายหน้าของฝ่ายตรง ข้ามอย่างชัดเจนอาจแสดงให้เห็นว่านักการเมืองผู้นั้นไม่ใช่ชนกการเมืองที่ดี ซึ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผล เสียต่อภาพลักษณ์ของพวกเขาเอง การพูดคลุมเครือจึงเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ปัญหานี้ได้

3. การสื่อสารประเด็นหรือข้อความที่ไม่สุภาพ การพูดคลุมเครือยังทำให้นักการเมืองสามารถพูดถึงประเด็นบางประเด็นที่ถือว่าเป็นประเด็นไม่สุภาพในสังคม

แฮร์ริส (Harris, 1991: 76-98) เป็นอีกผู้หนึ่งที่ศึกษาวิธีการตอบคำถามของ นักการเมืองในการให้สัมภาษณ์ เขาพบว่าโดยปกติแล้วนักการเมืองมักไม่ค่อยตอบคำถามแต่ใช้ การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการที่จะสื่อสิ่งที่ตนเองต้องการพูดต่อประชาชน ลักษณะคำตอบ แบบเลี่ยงคำถามของนักการเมืองมักเป็นคำตอบยาวๆซึ่งหลายครั้งยาวมากจนทำให้ผู้ถามลืม คำถามที่ได้ถามไป แฮร์ริสแบ่งวิธีการตอบคำถามของนักการเมืองเป็นสามลักษณะ คือ การตอบ ตรงคำถาม การตอบอ้อมค้อม และการตอบแย้งคำถาม เมื่อจำแนกตามระดับของการเลี่ยง คำถามแล้วนั้น การตอบแย้งแสดงถึงระดับของการเลี่ยงคำถามมากที่สุด

(10)

Q Would you be willing to accept a position in Mr. Kinnock's Front bench team? Whatever position that might be.

A Peter. That's a very typical question. You see you're not a bit interested in what you know. The Labour Party can do to save the British people.

จากตัวอย่างนี้ ผู้ฟังได้มีการแย้งคำถามของผู้ถาม ว่าเป็นคำถามที่ธรรมดาเกินไป และผู้ถามไม่ควรถาม และต่อว่าผู้ถามว่าไม่ได้สนใจ ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตอนนี้เลย

เคลย์แมน (Clayman, 1993: 159-188) ได้อธิบายถึงวิธีการเลี่ยงคำถามอีกวิธีหนึ่งคือ การแก้ไขคำถาม เคลย์แมนกล่าวว่า การแก้ไขคำถาม คือการตอบคำถามโดยทำการแก้ไขคำถามก่อนและพูดทวนคำถามอีกครั้งก่อนจะตอบคำถาม และอาจจะมีการสรุปประเด็นของคำถามก็ได้ ส่วนที่ต่อจากการแก้ไขคำถามหรือทวนคำถามจะเป็นคำตอบแต่คำตอบที่ตอบไปจะเป็นคำตอบของคำถามที่แก้ไขแล้ว ดังตัวอย่างเช่น

(11)

1 Q On that particular point, you have been briefed in some detail on the evidence in the Agnew problem. You are also a lawyer with some expertise. You could tell us

2. A Some would question that.

3. Q Whether there is any substance to Mr. Agnew's charges that this is a frivolous investigation, that it is a frame-up, and it is in fact a smear.

→ 4. A Mister Mollenhoff, when you say that I have been briefed on the charges, I should respond to that by saying that I have not heard the witness. I have only been briefed on what it is believed the witnesses might testify to. As far as the charges are concerned, they are serious and not frivolous...

จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่าผู้ฟังได้มีการแก้ไขคำถามก่อนที่จะตอบคำถาม โดยกล่าวว่าข้อสมมติฐานของผู้ถามเป็นข้อสมมติฐานที่ผิด จึงแก้ไขข้อมูลในคำถาม ดังจะเห็นได้ในผลัดที่ 4 โดยผู้ฟังได้ตอบว่าตนเองซึ่งเป็นทนายความเชื่อในสิ่งที่เป็นหลักฐานที่มีการพิสูจน์แล้วและไม่เชื่อเรื่องตลกอย่างที่ผู้ถามได้ตั้งสมมติฐาน

โอบง (Obeng, 1997) อธิบายการใช้ภาษาของนักการเมืองในประเทศอัฟริกาได้ในบทความเรื่อง “Language and politics: indirectness in political discourse” โดยพบว่าลักษณะภาษาที่นักการเมืองส่วนใหญ่นิยมใช้ ได้แก่ การพูดเสียดสี การพูดอ้อมค้อม การพูดอุปโลกน์ การพูดหลบเลี่ยง และ การพูดให้เป็นเรื่องตลก

1. การพูดเสียดสี คือการกล่าวเปรียบเปรยว่ากระทบกระทั่งหรือว่าเหน็บแนมอย่างไม่เจาะจง แต่เป็นเพียงการพาดพิงถึงผู้ร่วมสนทนาหรือบุคคลอื่น โดยส่วนใหญ่การพูดลักษณะนี้จะเกิดในรูปของการใช้อุปโลกน์หรือสุภาพเสียดสีคำพังเพย ในการใช้อุปโลกน์ผู้พูดอาจจะใช้มโนทัศน์หรือแนวความคิดจากประสบการณ์ที่พบเจอมาเปรียบเปรย และนักการเมืองมักจะใช้วิธีการพูดเสียดสีเพื่อต่อว่านักการเมืองฝ่ายตรงข้ามหรือผู้มีแนวความคิดแตกต่างจากตนเอง นักการเมืองก็อาจจะใช้วิธีการพูดเสียดสี แม้ว่าจะเป็นการเปรียบเปรย แต่ผู้ฟังก็สามารถตีความเข้าใจได้ แต่ในบางครั้งหากเป็นการใช้คำพูดเสียดสีที่ไม่ถูกต้องกับบริบทที่อ้างถึง ก็อาจจะทำให้ผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจได้เช่นกัน

2. การพูดอุปโลกน์ เป็นการเปรียบเทียบแทนการพูดตรงๆ สำหรับนักการเมืองการใช้อุปโลกน์เป็นกลวิธีการพูดโดยอ้อมทางหนึ่ง เพื่อที่จะตำหนินักการเมืองฝ่ายตรงข้ามโดยไม่ต้องพูดอย่างตรงไปตรงมา

3. การพูดอ้อมค้อมวกวน เป็นกลวิธีหนึ่งของผู้ร่วมสนทนาที่จะลดการคุกคามหน้าของตนเองและผู้ร่วมสนทนา และเป็นการเลี่ยงการตอบคำถาม เป็นการสื่อความที่ไม่ตรงประเด็น ผู้ฟังต้องตีความว่าผู้ส่งสารต้องการสื่อสารอะไร อย่างไรก็ตาม การพูดอ้อมค้อมในบางวัฒนธรรม เช่น สังคมอัฟริกา ถือว่าเป็นศิลปการพูดที่ดี เป็นการพูดที่ถูกต้องตามมารยาทสังคม อย่างเช่น ในการพูดถึงการเสียชีวิตของคนในครอบครัวโดยอุบัติเหตุที่รุนแรง การพูดที่อ้อมค้อมโดยไม่กล่าวถึงสาเหตุที่แท้จริงของการตาย ถือได้ว่าเป็นการให้เกียรติและเป็นการลดการเสียหน้าของครอบครัวผู้เสียชีวิตด้วย (Tarr, 1979)

4. **การพูดให้เป็นเรื่องตลก** เป็นกลวิธีในการลดการคุกคามหน้าอย่างหนึ่งโดยจัดเป็นกลวิธีความสุภาพด้านบวก (positive politeness strategy) การพูดเช่นนี้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เป็นการแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดและผู้ฟังเป็นเสมือนคนในครอบครัวหรือเพื่อน

5. **การพูดเสียงประเด็น** โอบนงพบลักษณะการพูดเสียงประเด็นในภาษานักการเมืองดังนี้

1. การที่นักการเมืองซึ่งเป็นผู้ตอบคำถามไม่สนใจคำถามและเปิดประเด็นคำถามใหม่
2. การเข้าใจคำถามแต่ไม่ยอมตอบคำถามและอาจมีการทวนคำถามซ้ำ
3. การถามกลับ เป็นการถามคำถามกลับไปยังผู้ถามเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการตอบคำถาม
4. การต่อว่าผู้ตั้งคำถามว่าไม่สมควรจะถามคำถามนี้ขึ้นมาเนื่องจากเป็นคำถามที่ไม่เหมาะสม
5. การกล่าวขอโทษที่จะไม่ตอบคำถาม โดยบอกเหตุผลว่าทำไมไม่สามารถตอบคำถามได้
6. การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม โดยผู้ตอบคำถามจะกล่าวถึง หัวข้อเรื่องอื่นที่สนทนา
7. การกล่าวคำตอบซ้ำจากคำถามก่อนหน้านี้เพื่อที่จะให้ออกนอกประเด็นไป

นอกจากคำถามจากสื่อมวลชนแล้ว นักการเมืองยังคงต้องตอบคำถามจากบุคคลในอาชีพเดียวกัน เช่น การตอบคำถามในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลจะต้องเป็นผู้ตอบคำถามของนักการเมืองฝ่ายค้านในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ นักการเมืองฝ่ายค้านนิยมใช้คำถามตรงไปตรงมาซึ่งหลายครั้งเป็นคำถามที่มีเจตนาในการข่มขู่หน้าของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลโดยตรง

ศุภธิดา เสียมสมบุญ (๒๕๔๑) ได้วิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง ที่เป็นผลัดการตอบในการสัมภาษณ์ของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับและคู่ถ้อยคำถาม-ตามแบบยืดเยื้อ โดยเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะการตอบและจำแนกรูปแบบการตอบคำถามใช้เกณฑ์ทางด้านวากยสัมพันธ์ 2 เกณฑ์คือ

1.ความต่อเนื่องของแก่นเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าว นักการเมืองได้ตอบคำถามที่มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับแก่นเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าวหรือไม่ สามารถจำแนกรูปแบบการตอบคำถามของนักการเมืองได้ 2 รูปแบบ คือ การตอบแบบเข้าเรื่อง และการตอบแบบนอกเรื่อง

2.การสนองประเด็น ในการตอบคำถาม วิเคราะห์ว่าในการตอบแบบเข้าเรื่องนั้นนักการเมืองได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้สื่อข่าวหรือไม่ สามารถจำแนกรูปแบบการตอบแบบเข้าเรื่องได้ เป็น 2 รูปแบบย่อย คือ การตอบแบบเข้าเรื่องตรงประเด็น การตอบแบบเข้าเรื่องเฉียงประเด็น

จากเกณฑ์การวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถสรุปลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองได้แผนภาพต่อไปนี้

จากการศึกษาของศุภธิดา จะเห็นได้ว่านักการเมืองมีกลวิธีในการตอบคำถาม 2 แบบคือ การตอบแบบเข้าเรื่อง เป็นรูปแบบการตอบคำถามที่นักการเมืองกล่าวถึงเรื่องเดียวกับที่ผู้สื่อข่าวนำมาถาม การตอบแบบนี้แสดงว่ามีการต่อเนื่องของแก่นเรื่องด้วยรูปภาพ โดยศุภธิดาได้ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

(12) ตัวอย่างการตอบแบบเข้าเรื่องตรงประเด็น

- ถ. ท่านคะ, ความเป็นไปได้ของโครงการจะได้รับ, ความสนใจจากประชาชนมากน้อยแค่ไหน
- ต. เออ... เชื่อว่าจะได้รับความสนใจมากนะครับ เพราะว่าตลาดที่กว้างกว่ากันมาก หมายถึงลูกค้ากว้างกว่ากันมาก แต่เดิมอยู่ในหมู่ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งจำนวนก็น้อยกว่ากันอยู่แล้ว แล้วก็ข้าราชการพนักงานชั้นผู้น้อยนี้ กำลังซื้อไม่ค่อยมี ก็มาใช้บริการกันไม่มากนัก แต่ก็ถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควร แล้วถ้าขยายถึงประชาชนอย่างนี้แล้วก็วงเงินก็มากขึ้นด้วยนี่ ก็คือจากหนึ่งล้านเป็นสองล้าน เพียงแต่ว่าในล้านที่สองนี้ ดอกเบี้ยมากขึ้นอีกหนึ่งเปอร์เซ็นต์นะครับนี่ก็จะใช้กับข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจด้วยเช่นเดียวกับประชาชน เพราะฉะนั้นคิดว่า ผู้ที่สนใจจะมีมาก เพราะว่าครอบคลุมไปถึงผู้ที่ เตรียมจะทำสัญญาและกิตติต่อธนาคารอยู่ แต่ว่าไม่ได้นำนิติกรรม บุคคลเหล่านี้เออ: ก็จะสามารถมาใช้ ใช้ เงินกู้ในโครงการนี้ได้ด้วย

(ศุภธิดา ๒๕๔๑: ๙๑)

จากตัวอย่างเป็นการตอบแบบเข้าเรื่องและตรงประเด็นคำถาม ผู้สื่อข่าวถามเกี่ยวกับความสนใจของประชาชนต่อโครงการและประเด็นคำถามเกี่ยวกับปริมาณความสนใจต่อโครงการ นักการเมืองได้แสดงความคิดเห็นว่าน่าจะได้รับ ความสนใจมาก และยังให้เหตุผลของคำตอบด้วย ซึ่งคำตอบของนักการเมืองเป็นการให้ข้อมูลที่ตรงประเด็นและชัดเจนเพียงพอสำหรับแก่นเรื่องหรือประเด็นคำถาม

ส่วนการตอบแบบเข้าเรื่องเฉียงประเด็น เป็นรูปแบบการตอบคำถามที่มีความต่อเนื่องของแก่นเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าว แต่ไม่ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถาม บางครั้งผู้สื่อข่าวต้องถามคำถามซ้ำในแก่นเรื่องเดิมเพื่อให้ให้นักการเมืองตอบ โดยศุภธิดาได้ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

(13) ตัวอย่างการตอบเข้าเรื่องแต่เลี่ยงประเด็น

1. ก. ครับ เมื่อวานนี้ TDRi ได้ออกมา เปิดเผยตัวเลข แล้วก็มีการวิจารณ์นโยบายอุตสาหกรรมของรัฐบาล ที่น่าสนใจทีเดียวครับ บอกว่ารัฐบาลนั้น นโยบายเชิงอุตสาหกรรมนั้น อย่าหลอกดีกว่า อย่าตบตาดีกว่า ทำนองแบบนี้ครับ โดยยกตัวเลขการส่งออกรถยนต์มาอะไรก็ตาม บอกว่า รัฐบาลจะต้องจริงจังมากกว่านี้ คุณกรได้ ดู วิจารณ์ของ TDRi อันนี้หรือยังครับ
2. ต. เออ ไม่ได้ค่ะ ก็เป็นสิ่งที่ดีค่ะ ยังไงครับ ที่ TDRi บอกว่า รัฐบาลดูเหมือนจะไม่ค่อยแน่นอน เรื่องนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรม
3. ก. ดูเหมือนจะไม่ค่อยแน่นอน เรื่องนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรม
4. ต. ต้องพูดให้ชัดเจนกว่านี้ค่ะ แค่นี้ยังไม่ชัดเจนพอที่จะตอบ
5. ก. ครับ TDRi ได้บอกว่าถ้า ถ้ายังไม่ลงไปรายละเอียด โดยเฉพาะส่งเสริมการส่งออกที่มี มาตรการที่ชัดเจน อาจจะทำให้ สิ่งที่รัฐบาลพยายามมุ่งหวังไว้ ไม่ค่อยเป็นผล
6. ต. TDRi บอกมัยค่ะว่า มาตรการที่จะส่งออกนะ อยู่ในอำนาจของกระทรวงอุตสาหกรรมหรือเปล่า
7. ก. ครับ ไม่ได้พูดชัดเจนขนาดนั้น แต่ แต่ว่า เป็นอำนาจของรัฐบาล
8. ต. ก็ต้องขอให้ชัดเจนหน่อย ก็น่าจะดี
9. ก. ครับ แต่ว่ารัฐบาลก็คงจะหมายถึง กระทรวงอุตสาหกรรมด้วยส่วนหนึ่ง ไม่มากก็น้อย
10. ต. แน่แน่นอนครับ ตรงนั้น ถูกต้อง แต่มาตรการที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้นนะ อยู่กระทรวงไหนครับ ช่วยหาคำตอบจาก TDRi ให้หน่อย

(ศภิตา ๒๕๔๑: ๙๕)

จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่านักการเมืองไม่ได้ให้คำตอบที่ตรงประเด็น

คำถาม ผู้สัมภาษณ์จึงพยายามถามคำถามซ้ำในประเด็นเดิมเพื่อให้ให้นักการเมืองตอบ แต่นักการเมืองก็มีการตอบแบบเลี่ยงประเด็น โดยในผลัดที่ 4 นักการเมืองเลี่ยงการตอบคำถามโดยบอกว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลไม่ชัดเจน และนอกจากนี้ในผลัดที่ 6 ผู้ให้สัมภาษณ์ยังตั้งคำถามผู้สื่อข่าวแทน

ซึ่งโดยปกตินักการเมืองมีวิธีการเลี่ยงคำถามหลายวิธี เช่น การย้อนถามผู้สื่อข่าวแทนการตอบ การปฏิเสธที่จะกล่าวถึงประเด็นคำถาม การแย้งข้อมูลคำถาม การห้ามไม่ให้ถาม การขอร้องหรือขอโทษ

รูปแบบการตอบอีกลักษณะหนึ่งก็คือ การตอบนอกเรื่อง เป็นรูปแบบการตอบคำถามที่นักการเมืองไม่ได้กล่าวถึงเรื่องที่คุณสื่อข่าวนำมาถาม แต่กล่าวถึงเรื่องอื่นแทน โดยเสนอแก่นเรื่องใหม่ การตอบนอกเรื่องจึงไม่มีความต่อเนื่องของแก่นเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าวมายังคำตอบ

(14)

- ก. ผมจำได้ว่าคุณสุวัฒน์ไปเลี้ยงอำล่านักข่าวหรืออะไรไม่ทราบ แล้วฝากนักข่าวไปบอกคุณทักษิณ ว่าถ้าเกิดมีปัญหาที่มีอุปสรรคในการทำงาน นึกถึงพรรคชาติพัฒนา เพราะว่าเราไม่อยากจะฝ้ายค้ำตลอด 4 ปี แปลว่าอะไร
- ด. เดี่ยวก่อน ไม่ใช่หมายความว่าอย่างนี้ครับ วันนั้นเราไม่ได้พูดอย่างนี้กัน วันนั้นมีการเปิดห้องประชุมชุมชนหัวถนน ที่กระทรวงอุตสาหกรรม เนื่องจากท่านชาติชายเคยเป็นรัฐมนตรีอุตสาหกรรมก่อนเป็นนายก เราก็เลยบอกว่าห้องประชุมน่าจะตั้งชื่อให้นึกถึงท่าน ก็เลยมีพิธีเปิดห้องประชุม เสร็จแล้วเราก็คุยกัน ผมบอกกับข้าราชการว่าวันนี้พรรคไทยรักไทย ได้เสียงข้างมากอย่างเด็ดขาดไม่มีการเลือกตั้งครั้งใดที่พรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใดจะได้รับการยอมรับจากประชาชนมากขนาดนี้ตอนนี้นักการอำนาจการต่อรองอยู่ที่ ดร.ทักษิณ 100% สามารถจะจัดรัฐบาลโดยใช้นโยบายของพรรคไทยรักไทยเป็นหลัก ทุกพรรคที่มาเข้าร่วมต้องยอมรับนโยบาย เลือกรัฐมนตรี ท่านทักษิณก็เลือกได้ เสียงรัฐสภามากกว่าเกิน 300 กว่าเสียงไม่มีใครสามารถอธิบายไม่ไว้วางใจได้นายกรัฐมนตรีแล้วยังไงครับ?

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้ตอบไปพูดในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องของกับประเด็นคำถามเลย คือไปพูดถึงเรื่องการเปิดห้องประชุม เล่าประวัติคุณชาติชาย และหลังจากเรื่องห้องประชุมก็ไปพูดเรื่องพรรคไทยรักไทยไม่ได้ตอบคำถาม จนผู้สัมภาษณ์ต้องตั้งคำถามลูกตามอีก “แล้วยังไงครับ”

เพราะผู้ตอบสัมภาษณ์ตอบไม่ตรงประเด็น และก็พยายามพูดกลบเกลื่อนว่าเป็นการพูดเล่นกับนักข่าว

ประไพพรรณ (๒๕๔๒) ศึกษากลวิธีการถามในการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จากรายการไอทีวีกส์ ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ซักซ้อมบทสัมภาษณ์กันมาก่อนล่วงหน้า ผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้สัมภาษณ์ทุกเรื่องเพราะต้องการจะหาข้อเท็จจริงให้ได้มากที่สุด โดยได้เสนอกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นดังนี้

1. การรุกไว้ด้วยคำถามต่อเนื่อง
2. การเปลี่ยนคำถาม
3. การซ้ำคำถาม
4. การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อช่วย
5. การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ
6. การตั้งคำถามแย้ง

ลักษณะคำถามที่เกิดขึ้นในการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ประเภทที่ต้องการหาข้อเท็จจริงซึ่งถือได้ว่าเป็นชนิดการสัมภาษณ์ชนิดเดียวกับขอบเขตงานของผู้วิจัย จะพบได้ว่าสาเหตุที่ผู้สัมภาษณ์ต้องใช้คำถามในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ก็เนื่องจากว่าผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามที่สนองประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์ อีกทั้งพยายามบ่ายเบี่ยงหรือพูดเฉไฉ พูดออกนอกประเด็น ตอบคำถามไม่ชัดเจน หรือใช้รูปแบบคำถามที่มีคำลงท้ายบอกการถามแบบคาดคั้นเพื่อที่จะให้ได้คำตอบ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตอบคำถามของนักการเมือง พบว่านักการเมืองมีวิธีการตอบคำถามโดยใช้ถ้อยคำสั้นวนแสดงความน่าเชื่อถือของตนเอง และการดำเนินงานที่สะท้อนให้เห็นคุณสมบัติของนักการเมืองที่ดี คือจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษาดี มีประสบการณ์และเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ไม่คดโกง เสียสละเพื่อส่วนรวม จริงใจต่อประชาชนและประเทศชาติ มีความมุ่งหวังตั้งใจที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า มีความจริงจังในการทำงาน มั่นคงในความคิด และอุดมการณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็คือหน้าตาสาธารณะด้านบวกของนักการเมืองที่พวกเขาต้องรักษาเอาไว้ ดังนั้นเรื่องเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการใช้ภาษาของนักการเมืองในการตอบคำถามของสื่อมวลชน

2.4 แนวคิดและทฤษฎีวิจัยนปฏิบัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจกลวิธีความสุภาพ ที่มีประเด็นเรื่องหน้าเป็นหัวใจสำคัญ เกี่ยวข้องกับวิธีการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสาร เมื่อการสื่อสารนั้นมีการคุกคามหน้าเกิดขึ้น

2.4.1 กลวิธีความสุภาพ

บราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978) กล่าวว่าในการมีปฏิสัมพันธ์กัน ทุกคนมี “หน้า” ที่ต้องรักษา คำว่า หน้า หมายถึง ศักดิ์ศรีทางสังคมซึ่งทุกคนต้องการมี รวมทั้งความต้องการการยอมรับและการไม่ถูกดูหมิ่น ส่วนกลวิธีความสุภาพเป็นวิธีการที่ผู้ใช้ภาษาเลือกใช้ในการสื่อสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการสื่อสารนั้นเป็นการคุกคามหน้า เนื่องจากหน้าเป็นสิ่งที่ไม่มั่นคง เสียไปได้ หรือเพิ่มพูนได้ แต่ผู้ใช้ภาษามีเจตนาในการรักษาหน้าตนเองและผู้อื่นเป็นสำคัญ กอฟฟ์แมน (Goffman, 1959) กล่าวว่าหน้าคือ ภาพลักษณ์ สาธารณะของบุคคล เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการได้สำหรับตนเอง และเมื่อได้มาแล้วก็อาจเสียไปได้

บราวน์และเลวินสันได้นำแนวความคิดเรื่อง “หน้า” มาอธิบายเพิ่มได้ว่า หน้าประกอบด้วยสองส่วน คือหน้าด้านบวก (positive face) และหน้าด้านลบ (negative face) โดยได้ให้ความหมายดังนี้

หน้าด้านบวก หมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จะให้ผู้อื่นชื่นชมคุณสมบัติที่ผู้ใช้ภาษามี

หน้าด้านลบ หมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จะไม่ถูกผู้ใดรบกวนหรือลดรอนสิทธิ

สิ่งที่แฝงอยู่ในการสนทนากันตามปกติคือการที่คู่สนทนาจะต้องเสี่ยงกับการเสียหน้าเนื่องจากในทุกการสนทนาจะมีการกระทำที่ข่มขู่หน้าบ้างไม่มากก็น้อย ถ้าจะไม่ให้มีการข่มขู่หน้า ก็ไม่จำเป็นต้องมีการพูดหรือสื่อสารใดๆ ฉะนั้นผู้พูดและผู้ฟัง จึงต้องเลือกใช้กลวิธีการใช้ภาษาสุภาพในระดับต่างๆเพื่อรักษาหน้าซึ่งกันและกัน บราวน์และเลวินสันได้จัดทำแผนภูมิแสดงการเลือกกลวิธีการใช้ภาษาสุภาพในการรักษาหน้า โดยมีปริมาณการเสี่ยงในการเสียหน้าจากน้อยไปหามาก กลวิธีที่มีจำนวนตัวเลขสูงกำกับอยู่ใช้กับกรณีที่จะมีการเสียหน้ามาก คือถ้าผู้พูด

คาดคะเนว่า คำพูดของตนจะก่อให้เกิดการเสียหน้ามากที่สุด ก็อาจจะเลือกกลยุทธ์ประเภทที่ 4 คือ การพูดอ้อมค้อม แต่ถ้าคาดว่าคำพูดของตนจะทำให้เสียหน้าน้อย ก็อาจจะเลือกกลยุทธ์ประเภทที่ 1 คือพูดหัวนๆโดยไม่มีการตักตแต่ง หรืออาจจะเลือกกลยุทธ์อื่นๆก็ได้ กลยุทธ์การใช้ภาษาสุภาพแบ่งเป็น ลักษณะต่างๆดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงการเลือกกลวิธีการใช้ภาษาสุภาพในการรักษาหน้า (Brown & Levinson, 1978: 74)

1. **การพูดห้วนๆโดยปราศจากการตักแตง** (without redressive action, badly) เป็นกลวิธีการใช้ภาษาสุภาพที่พูดแบบตรงประเด็น ใช้วิธีการพูดสั้นๆและห้วน จะเกิดขึ้นในกรณีที่ผู้พูดเห็นว่าเรื่องที่พูดจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าน้อยที่สุด เมื่อผู้พูดมีความต้องการเร่งด่วน หรือเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้พูดเห็นว่าเรื่องการรักษาหน้ามีความสำคัญน้อยกว่า นั่นคือการพูดตรงไปตรงมาเป็นเรื่องที่สำคัญกว่า เช่น การตะโกนว่า “วิ่งเร็ว น้ำป่ามา” เป็นต้น
2. **ความสุภาพเชิงบวก (positive politeness)** คือกลวิธีการใช้ภาษาสุภาพที่พูดตรงประเด็น แต่มีการตักแตงคำพูดในลักษณะที่ใช้วิธีพูดสนับสนุนผู้ฟัง เพื่อให้เห็นว่าผู้พูดเห็นด้วยและเป็นพวกเดียวกับผู้ฟัง เช่น การกล่าวชมการเลือกซื้อเครื่องประดับของผู้ฟังว่า มีรสนิยมในการเลือกเครื่องประดับ
3. **ความสุภาพเชิงลบ (negative politeness)** คือกลวิธีการใช้ภาษาสุภาพที่พูดตรงประเด็น แต่มีการตักแตงคำพูด ในลักษณะที่ผู้พูดต้องการความเป็นอิสระ และไม่ถูกรบกวนจากผู้อื่น
4. **การพูดแบบเลียงประเด็น (off record)** เป็นกลวิธีการใช้ภาษาสุภาพแบบเลียงประเด็น โดยให้ผู้ฟังตีความเอาเอง เช่น ในการสนทนากันเป็นกลุ่มในห้อง มีคนในกลุ่มคนหนึ่งพูดขึ้นว่า “อ้ออ้อจ้จ้” ผู้ฟังแต่ละคนต้องตีความเอาเองว่า คำพูดที่ผู้พูดกล่าวออกมานั้นมีความหมายว่าอย่างไร ซึ่งอาจจะหมายถึงการที่ผู้พูดต้องการให้เปิดเครื่องทำความเย็น หรืออาจจะมีความรู้สึกไม่ดีกับการสนทนาในขณะนั้น หรือผู้พูดมีสภาพร่างกายไม่ปกติ

อย่างไรก็ตามในการเลือกกลวิธีแบ่งเบาการคุกคามหน้า ซึ่งเรียกว่า กลวิธีความสุภาพ (politeness strategies) ผู้ใช้ภาษาต้องพิจารณาความเหมาะสมของสถานการณ์เป็นหลัก ปัจจัยสามปัจจัยที่บราวน์และเลวินสันคิดว่ามีความสำคัญต่อการประเมินน้ำหนักหรือความรุนแรงของสถานการณ์ได้แก่

1. ลักษณะของการกระทำว่ามีความรุนแรงหรือไม่ในวัฒนธรรมนั้น เช่น การมาประชุมสาย การทุจริตในห้องสอบ
2. อำนาจของผู้ฟังที่มีต่อผู้พูด ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานภาพทางสังคมของผู้พูดผู้ฟัง หากผู้ที่เราต้องขออภัยเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงกว่าตัวเรา เราคงไม่กล้าขออภัยอย่างตรงไปตรงมา แต่ต้องคำนึงถึงกลวิธีที่เหมาะสม

3. ระยะห่างระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง คือ ความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ซึ่งมีส่วนกำหนดการเลือกใช้กลวิธีเมื่อผู้ใช้ภาษาต้องทำวัจนกรรพที่มีการคุกคามหน้า

2.4.2 หลักการในการให้ความร่วมมือในการสนทนา

ไกรซ์ (Grice, 1975) แบ่งความหมายออกเป็นสองประเภทคือความหมายของประโยคหรือความหมายโดยธรรมชาติ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าความหมายทางอรรถศาสตร์ และความหมายของผู้พูดหรือความหมายที่ไม่ได้เป็นไปโดยธรรมชาติ ซึ่งก็คือความหมายทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ การแบ่งความหมายออกเป็นสองประเภทนี้นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความหมายที่เกี่ยวข้องกับอรรถศาสตร์และที่เกี่ยวข้องกับวัจนปฏิบัติศาสตร์แล้วยังแสดงให้เห็นว่า เจตนา เป็นเรื่องสำคัญในการสื่อสาร ความหมายทางอรรถศาสตร์เป็นความหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับเจตนาผู้พูด

นอกจากนี้ ไกรซ์ได้เสนอ หลักการในการให้ความร่วมมือในการสนทนา หรือที่รู้จักกันว่า CP (Cooperative Principle) ซึ่งกำหนดว่าในการสื่อสารให้สัมฤทธิ์ผล ผู้ใช้ภาษาควรพูดในสิ่งที่เกี่ยวข้อง พูดอย่างชัดเจน และให้ข้อมูลเพียงพอต่อความเข้าใจ ไกรซ์เน้นว่าหลักการนี้ไม่ใช่หลักการของการสนทนาหรือการใช้ภาษาเท่านั้นแต่เป็นหลักการที่ครอบคลุมพฤติกรรมสังคมอื่นด้วย ไกรซ์ได้แบ่งหลักการความร่วมมือในการสนทนาออกเป็นกฎ 4 ข้อ ถ้าการสนทนาเป็นไปตามกฎทั้ง 4 ข้อ ถือได้ว่าเป็นการสนทนาที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้ถามและผู้ตอบได้ให้ความร่วมมือในการสนทนา กฎทั้ง 4 ข้อ ซึ่ง ได้แบ่งเป็นกฎหลัก (maxims) และ กฎย่อย (submaxims) ที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาดังต่อไปนี้ (กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ 2539)

1. กฎด้านปริมาณ (Maxim of Quantity)

- 1.1. ให้ข้อมูลเท่าที่จำเป็น
- 1.2. อย่าให้ข้อมูลเกินความจำเป็น

2. กฎด้านคุณภาพ (Maxim of Quality)

- 2.1. อย่ากล่าวในสิ่งที่เชื่อว่าผิด
- 2.2. อย่ากล่าวในสิ่งที่ขาดหลักฐาน

โดยกฎด้านคุณภาพเป็นกฎที่ว่าด้วยเรื่องความจริงใจเป็นหลัก ผู้ร่วมสนทนาจะต้องเลือกพูดแต่สิ่งที่เป็นความจริงหรือเชื่อว่าจริง

3. กฎด้านความสัมพันธ์ (Maxim of Relation)

3.1 พุดตรงประเด็น

กฎด้านความสัมพันธ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการทำให้การสนทนาตรงประเด็นแต่เพียงอย่างเดียว บางครั้งมีผู้เรียกกฎนี้ว่ากฎด้านความเกี่ยวข้อง เพราะการสนทนาควรจะสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำลังพูดคุยกันด้วย

4. กฎด้านลักษณะ (Maxim of Manner)

4.1 หลีกเลี่ยงคำพูดที่ไม่ตรงประเด็น

4.2 หลีกเลี่ยงความกำกวม

4.3 สั้นและกระชับ

4.4 เป็นลำดับ

การพูดคลุมเครือเกี่ยวข้องกับกฎด้านลักษณะ เพราะเป็นการพูดที่ละเมิดกฎย่อยทั้ง 4 ข้างต้น คือเป็นการพูดที่ไม่ตรงประเด็น กำกวม ยาว และไม่เป็นลำดับ ดังตัวอย่างเช่น

(15)

- ถ. ถ้าเขามีอยู่แล้ว 339 ยังไม่มั่นคงพอ ขอชาติพัฒนาอีกพรรคละ
- ด. คงไม่เกิดหรอก
- ถ. ถ้าเกิด
- ด. ผมว่าไม่เกิด เป็นไปไม่ได้ ถ้าเกิดในอนาคตสมมุติว่าการทำงานกันในพรรคมี ปัญหา การแตกแยกในนโยบายมีการปรับ ครม. อันนี้เป็นธรรมชาติของการเมือง ก็ยังไม่ทราบว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น
- ด. แต่ว่าสูตร ถ้าเกิดว่าเอาไปเพิ่มอีก คุณทักษิณบอกว่าวันนี้เอาแค่นี้ก่อน ความจริงอยากได้ทั้งหมดแหละแต่ยกเว้นพรรคประชาธิปัตย์
- ด. ผมไม่ทราบตอนนี้ยังไม่คิดถึงขนาดนั้นหรอก แต่คิดว่ามันเกินพอแล้วมากเกินไปด้วยซ้ำ 339 เป็นจุดค่อนข้างสูงแล้วเกือบ 340

ในตัวอย่างนี้ ผู้สัมภาษณ์พยายามที่จะนำการสนทนาให้เข้าประเด็นโดยต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบให้ชัดเจนว่า จะร่วมรัฐบาลหรือไม่ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ยังเลี่ยงการตอบตรงประเด็นและตอบอย่างคลุมเครือ ทำให้ไม่ทราบว่าจะเข้าร่วมรัฐบาลหรือไม่ ตัวอย่างนี้มีการละเมิดกฎหลักด้านลักษณะของไกรธ

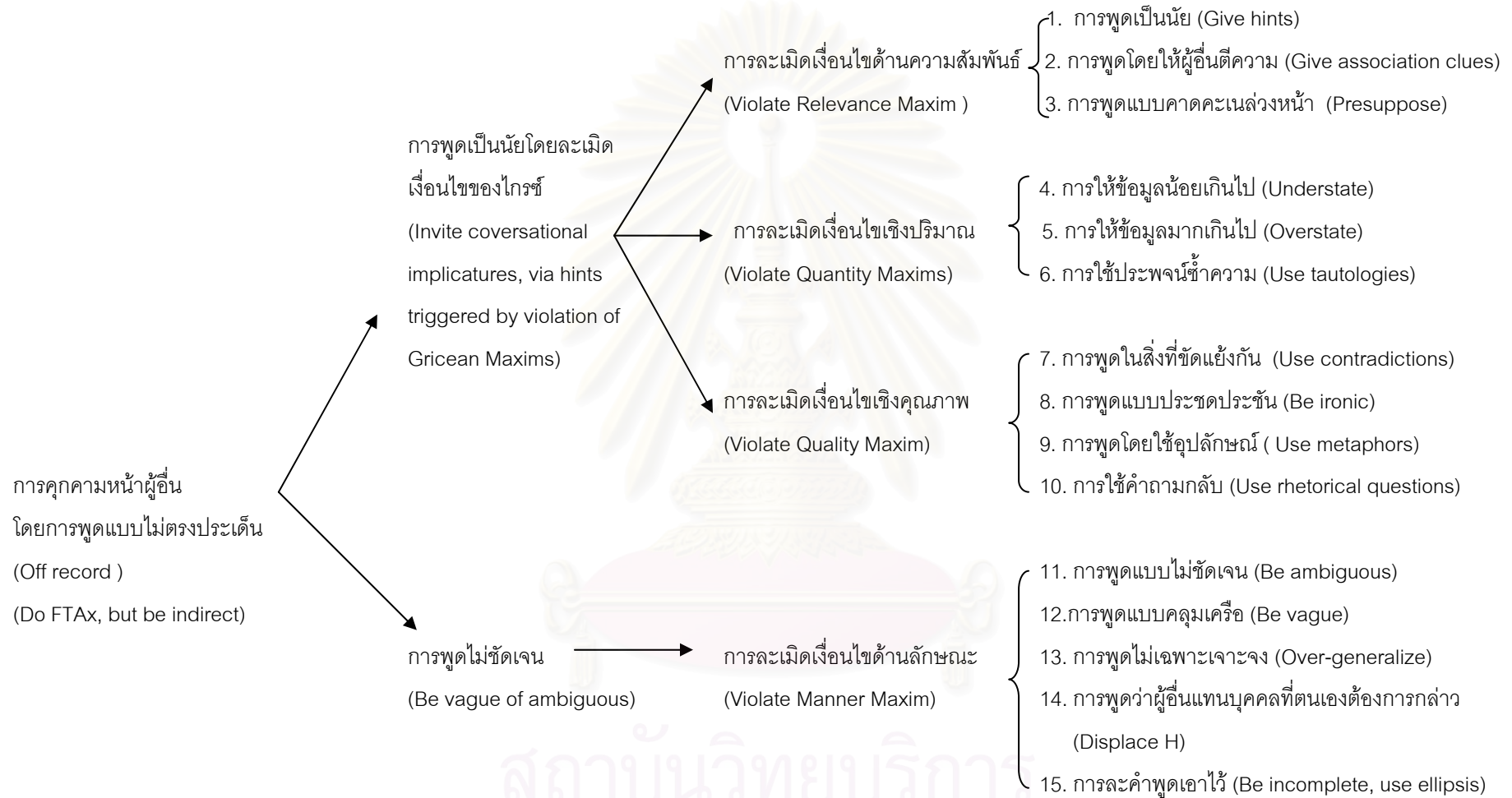
บราวน์และเลวินสัน ได้นำแนวคิดเรื่องความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ์ มาใช้ในการอธิบายถึงกลวิธีการการพูดเสียงประเด็น (off record) จากแผนภูมิที่ 1 หน้า 26 กล่าวถึงการใช้กลวิธีการพูดอ้อมค้อมเกิดจากการสนทนาที่ ผู้พูดต้องการที่จะข่มขู่หน้าของผู้ฟังแต่ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการกระทำนี้ ผู้พูดก็สามารถที่จะใช้กลวิธีการพูดอ้อมค้อมได้เช่นเดียวกัน

“...if a speaker wants to do an FTA, but wants to avoid the responsibility for doing it, he can do it off record and leave it up to the address to decide how to interpret it”

(Brown & Levinson, 1990: 218)

การที่ผู้พูดต้องการที่จะกระทำการที่เป็นการคุกคามหน้าผู้ฟังและเลือกที่จะสื่อสารโดยการพูดแบบอ้อมค้อม ผู้พูดต้องการสื่ออะไรบางอย่างที่ทำให้ผู้ฟังตีความได้ว่า ความหมายที่แท้จริงที่ผู้พูดต้องการสื่อคืออะไร กลวิธีแบบนี้หากพิจารณาให้ดีก็จะเห็นได้ว่าเป็นการสนทนาที่ละเมิดกฎความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ์ ที่เน้นว่าการสื่อสารจะสำเร็จนั้น ผู้พูดจำเป็นต้องสื่อสารสิ่งที่เป็นความจริงโดยไม่ให้ข้อมูลมากเกินไป หรือ น้อยเกินไป นอกจากนี้ยังต้องสื่อสารในเรื่องที่เกี่ยวข้อง อย่างชัดเจนไม่คลุมเครือ บราวน์และเลวินสันได้แบ่งกลวิธีการพูดเสียงประเด็นเป็น 15 กลวิธีดังแผนภูมิ 2 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 แสดงกลวิธีการพูดแบบไม่ตรงประเด็น

(Brown & Levinson, 1978: 219)

จากแผนภูมิข้างต้นบราวน์และเลวิสได้แสดงให้เห็นถึงกลวิธีการพูดแบบเลียงประเด็นที่ได้นำแนวความคิดหลักการร่วมมือในการสนทนามาใช้ในการวิเคราะห์ประเภทการพูดแบบเลียงประเด็นได้ ดังต่อไปนี้

1. การพูดเลียงประเด็นโดยการละเมิดเงื่อนไขเชิงความสัมพันธ์ (Violate Relevance Maxim)

1.1 การพูดเป็นนัย (Give hints) การที่ผู้พูดต้องการสื่อสารบางอย่างแต่ไม่ได้พูดออกมาอย่างชัดเจนตรงไปตรงมาแต่ผู้ฟังต้องตีความได้ว่าผู้พูดกำลังหมายถึงอะไร

(16) It's cold in here. (c.i. Shut the window)

(17) I need some more nails to finish up this rabbit hutch. (c.i. Buy me some when you go to town.)

1.2 การพูดโดยให้ผู้อื่นตีความ (Give association clues) การที่ผู้พูดต้องการสื่อความต้องการบางอย่างออกมาแต่ผู้พูดไม่ได้พูดถึงความต้องการนั้นๆ โดยตรงแต่กลับพูดเรื่องอื่น ซึ่งเรื่องที่พูดมานั้นผู้พูดและผู้ฟังนั้นมีความรู้ในเรื่องนั้นเหมือนกัน คือผู้ฟังสามารถตีความในสิ่งที่ผู้พูดพูดออกมาได้

(18) My home isn't very far away...{intervening material}...There's the path that leads to my house. (c.i. Please come visit me)

(19) Are you going to market tomorrow?...There's a market tomorrow, I suppose. (c.i. Give me a ride there)

1.3 การพูดแบบคาดคะเนล่วงหน้า (Presuppose)

(20) I washed the car again today.

2. การพูดเลียงประเด็นโดยการละเมิดเงื่อนไขเชิงปริมาณ (Violate Quantity Maxims)

2.1 การพูดแบบให้ข้อมูลน้อยเกินไป (Understate) เป็นกลวิธีการพูดแบบเลียงประเด็นวิธีหนึ่งที่ผู้พูดสื่อสารข้อมูลน้อยเกินไป โดยให้ผู้พูดตีความเอาเองว่าตนหมายถึงอะไร ซึ่งการที่ผู้ฟังสามารถตีความได้ตรงกับผู้พูดได้นั้น ทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ เหมือนกัน

(21) A What do you think of Harry?

B Nothing wrong with him. (c.i. I don't think he's very good)

2.2 การพูดแบบให้ข้อมูลมากเกินไป (Overstate) การที่ผู้พูดให้ข้อมูลในการตอบคำถามมากเกินไปจนความจำเป็นโดยที่เรื่องที่พูดออกมาไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้ถามต้องการทราบหรือพูดเกินจริง เช่น

(22) There were a million people in the Co-op tonight!

(23) I tried to call you a hundred times, but there was never any answer.

2.3 การใช้ประพจน์ซ้ำความ (Tautologies) ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังตีความหมายจากถ้อยคำที่ไม่สื่อความหมายใหม่ เช่น

(24) War is war

(25) Boys will be boys

3. การพูดเลียงประเด็นโดยละเมิดเงื่อนไขเชิงคุณภาพ (Violate Quality Maxim)

3.1 การพูดในสิ่งที่ขัดแย้งกัน (Use contradictions) การที่ผู้พูดไม่สามารถพูดความจริงได้ แต่ผู้พูดก็พยายามที่จะให้ผู้ฟังตีความจากสองสิ่งที่ขัดแย้งกัน

(26) A Are you upset about that?

(27) B Well {yes and no, I am and I am not}

3.2 การใช้คำพูดแบบประชดประชัน (Be ironic) การพูดในสิ่งที่ตรงกันข้ามเป็นการพูดแบบเลียดประเด็น

(28) John's a real genius (after John has just done twenty stupid things in a row.)

(29) Beautiful weather, isn't it? (to postman drenched in rainstorm)

3.3 การใช้อุปมาอุปไมย (Metaphors) การใช้อุปมาอุปไมยถือว่าการพูดแบบเลียดประเด็นอย่างหนึ่งเมื่อเราตีความหมายจากการใช้อุปมาอุปไมยแบบตรงตามความหมายของตัวหนังสือคำต่อคำ เช่น

(30) Harry's a real fish. (c.i. He $\left\{ \begin{array}{l} \text{drinks} \\ \text{swims} \\ \text{is cold-blooded} \end{array} \right\}$ like a fish)

3.4 การใช้คำถามกลับ (Use rhetorical questions) เป็นการใช้รูปคำถามที่ผู้พูดไม่ต้องการคำตอบจากผู้ฟังซึ่งถือว่าการละเมิดเงื่อนไขเชิงคุณภาพในเรื่องของความจริงใจ เพราะว่าเป็นเพียงการพูดขึ้นมอลอยๆ หรือการบ่น ไม่ต้องการคำตอบอะไร

(31) How was I know...? (c.i. I wasn't)

(32) How many times do I have to tell you...?(c.i. Too many)

4. การพูดเลียดประเด็นแบบละเมิดเงื่อนไขด้านลักษณะ (Violate Manner Maxim)

4.1 การพูดแบบไม่ชัดเจน (Be ambiguous) ซึ่งอาจจะเป็นการกล่าวถ้อยคำแบบใช้อุปมาอุปไมยที่สามารถตีความได้หลายอย่างนอกเหนือจากการตีความตามปกติ

(33) John's a pretty sharp cookie.

จากตัวอย่างนี้เราจะสามารถตีความได้ 2 แบบคือ (1)ไม่เป็นคำพูดที่ชื่นชม และ(2) เป็นคำพูดที่โจมตีหรือต่อว่า

4.2 การพูดแบบคลุมเครือ (Be vague) คือการที่ผู้พูดไม่กล่าวถ้อยคำที่สื่อความตรงไปตรงมา เช่น

(34) Looks like someone may have had too much to drink.(vague understatement)

(35) Perhaps someone did something naughty.

4.3 การพูดแบบกล่าวโดยกว้างไม่เฉพาะเจาะจงลงไป (Over-generalize)

(36) The lawn has got to be mown.

(37) If that door is shut completely, it sticks

(38) Mature people sometimes help do the dishes.

4.4 การพูดว่าผู้อื่นแทนบุคคลที่ตนเองต้องการกล่าวถึง (Displace Hearer) การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำว่าผู้อื่นโดยหวังว่าผู้ที่ตนเองกล่าวถึง จะรู้ว่าตนกำลังกล่าวถึงใคร

4.5 การละคำพูดเอาไว้ (Be incomplete, use ellipsis) การที่ผู้พูดละคำพูดเอาไว้ เช่น

(39) Well, if one leaves one's tea on the wobbly table.

จากการศึกษาทฤษฎีความสุภาพและการร่วมมือในการสนทนาของไกรซ์ ทำให้เห็นได้ว่า กลวิธีทางภาษาต่างๆ ที่ผู้สนทนาสามารถนำมาใช้ เมื่อผู้พูดไม่ต้องการที่จะสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากเรื่องที่พูดนั้น ส่งผลกระทบทำให้ตนเองเสียหน้า หรือเป็นการคุกคามหน้าผู้อื่น ผู้พูดจึงเลือกใช้กลวิธีต่างๆ ในการลดการสูญเสียหน้าของตนเองและผู้อื่น จึงเห็นได้ว่าเรื่องของหน้ามีความสำคัญในการเลือกใช้ภาษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจัดระเบียบและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การเก็บข้อมูล

3.1.1 การเลือกเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาทำการวิเคราะห์เก็บจากบทสัมภาษณ์ในรายการคมชัดลึก ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีช่อง 8 Nation Channel ในวันจันทร์ ถึง ศุกร์ ระหว่างเวลา 22:00-23:00 น. โดยเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะตอนที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นนักการเมือง จำนวน 9 ครั้ง ครั้งละประมาณ 90 นาที รวม 810 นาที

3.1.2 การถ่ายทอดเสียงข้อมูลเป็นตัวอักษร

ผู้วิจัยถ่ายเสียงบทสัมภาษณ์ที่บันทึกในเทปวิทยุ เป็นตัวอักษรโดยใช้เครื่องหมายพิเศษของปริจเฉทสัมภาษณ์ตามแบบ ประไพพรรณ (๒๕๔๒) ซึ่งพัฒนามาจากวิธีการถ่ายเสียงของเลวินสัน (Levinson, 1983) ดังต่อไปนี้

- . แสดงการหยุดแบบจบความ เช่น การจบประโยคบอกเล่า
- , แสดงการหยุดแบบไม่จบความ เป็นการทิ้งช่วงเพื่อพูดต่อ
- ? แสดงการหยุดด้วยทำนองเสียงสูง เช่น การจบประโยคคำถามตอบรับหรือปฏิเสธ
- ! แสดงการจบหรือสิ้นสุดด้วยทำนองเสียงสูงมากเป็นพิเศษ เช่น การอุทานหรือแสดงความตกใจ
- ... แสดงการหยุดเว้นระยะของการพูดเป็นเวลาด้านๆ

- แสดงการหยุดเว้นระยะของการพูดเป็นเวลาค่อนข้างยาว 3-5 วินาที
- ?? แสดงถึงข้อความซึ่งได้ยินไม่ชัดเจนและไม่สามารถถ่ายเสียงเป็นตัวอักษรได้
- [] แสดงการพูดแทรกหรือพูดซ้อนกันของผู้สนทนาในเวลาเดียวกันทั้งที่อีกฝ่ายยังพูดไม่จบพลัด
- Z แสดงการพูดต่อเนื่องกันของผู้สนทนาโดยไม่มีการหยุดเว้นระยะ

นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้ตัวอักษรกับเครื่องหมายมหัพภาค เพื่อแสดงความหมายต่อไปนี้

- ถ. แสดงผลัดการพูดของผู้สัมภาษณ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการถาม
- ต. แสดงผลัดการพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการตอบ
- หากว่ามีผู้ให้สัมภาษณ์มากกว่าหนึ่งคน จะใส่ตัวเลขห้อยท้าย เช่น ต.1, ต.2
- l. แสดงบทสัมภาษณ์ที่นำมาใช้วิเคราะห์ โดยมีตัวเลขห้อยท้าย เช่น l.1, l.2 เป็นตัวเลขแสดงลำดับของบทสัมภาษณ์

ข้อมูลการสนทนาทั้งหมดจะอยู่ในภาคผนวก

3.2 การศึกษาปริบทการสัมภาษณ์ของรายการคมชัดลึก

หลังจากถ่ายข้อมูลบทสัมภาษณ์เป็นตัวอักษรแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาและทำความเข้าใจบทสัมภาษณ์เพื่ออธิบายสถานการณ์ทางการเมืองและปริบทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบทสัมภาษณ์ดังนี้

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1 บทสัมภาษณ์นายสุริยะ จิ้งรุ่งเรืองกิจ นักธุรกิจที่มีฐานะร่ำรวยและหันมาเล่นการเมือง เป็นอดีตรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมสังกัดพรรคไทยรักไทย จุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบว่าทำไม นายกทักษิณ ชินวัตร ถึงเลือก นายสุริยะ มาเป็นเลขาธิการพรรคไทยรักไทย เนื่องจากตำแหน่งเลขาธิการพรรคเป็นตำแหน่งสำคัญมาก ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์พยายามที่จะถามถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ นายสุริยะ เข้ามารับตำแหน่งเลขาธิการพรรคไทยรักไทย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 2 บทสัมภาษณ์นักการเมืองจำนวน 2 คนคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ สุวรรณ วลัยเสถียร ซึ่งเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายดูแลปราบปรามเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และรองประธานอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ทางปัญญา สมศักดิ์ เกียรติปุรานนท์ เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาซีดีเถื่อน โดยประเด็นที่นำมาพูดคุยคือ ภาครัฐบาลกำลังไปเอาออกเอาใจชาวต่างประเทศและเจ้าของลิขสิทธิ์มากเกินไป จึงต้องส่งกำลังมากวาดจับผู้ค้าขายหรือผู้ใช้ของถูกๆ และประเด็นที่ว่ามีการตรวจระดับนายพล 4 นายที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้าซีดีเถื่อนด้วย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3 บทสัมภาษณ์ นักการเมือง 2 ท่าน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สุวิทย์ คุณกิตติ และสนั่น สุภากุล ซึ่งเป็นคนะทำงานด้านการศึกษาพรรคประชาธิปัตย์ นอกจากนี้มีข้าราชการที่เกี่ยวข้องด้วยคือ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ไพบุรย์ เสียงก้อง และ อธิบดีกรมสามัญศึกษา คือ ดร. กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา เป็นการสัมภาษณ์ที่จะหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเสนอเอกสารยื่นคำร้องเพื่อจะขอถอดถอน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ของฝ่ายค้านซึ่งนำโดย ชวน หลีกภัย โดยให้เหตุผลว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีความบกพร่องในหน้าที่

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 4 บทสัมภาษณ์ นักการเมือง 1 ท่าน คือ อดีต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยเนื้อหาการสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนโยบายที่ห้ามมิให้ครูตีนักเรียน หรือ นโยบายหักไม้เรียว ซึ่งนโยบายนี้มีผลกระทบต่อครูทั่วประเทศไทย เนื่องจากมีผู้เห็นว่านโยบายนี้ไม่เหมาะสมเพราะจะทำให้เด็กนักเรียนไม่เชื่อฟังครู ทำให้อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการท่านนี้ ต้องออกมาตอบคำถามถึงเหตุผลที่ออกนโยบายฉบับนี้

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5 บทสัมภาษณ์นักการเมือง 3 ท่าน คือ อดีต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จองชัย เทียงธรรม ท่านที่สองคือ ประธานกรรมการแรงงานของสภาผู้แทนราษฎร เปรมศักดิ์ เพียรรัตน์ โดยบทสัมภาษณ์เป็นการต้องการสืบข้อเท็จจริงการโกงค่าหัวแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งเกิดความไม่โปร่งใส มีการกล่าวหาว่ามีคนงงในเข้าไปเกี่ยวข้องกับการหลอกลวงแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ แบบผิดกฎหมาย โดยมีการกล่าวถึงการเซ็นเอกสารปลอมต่างๆที่เกิดขึ้น และมีอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 6 ซึ่งเป็นบทสัมภาษณ์ต่อบทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5 โดยมีนักการเมืองที่เป็นแขกรับเชิญเพิ่มขึ้นมาอีก 1 ท่าน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานคนปัจจุบัน นาง ลัดดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ โดยประเด็นการสัมภาษณ์ต่อเนื่องจากบทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5 แต่มีประเด็นที่เพิ่มเติมเข้ามาคือ ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับความขัดแย้งภายในกระทรวงแรงงานระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกับรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7 เป็นการสัมภาษณ์ นาย ชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้ให้สัมภาษณ์ถึงความพ่ายแพ้ครั้งยิ่งใหญ่ต่อพรรคไทยรักไทย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 8 เป็นการสัมภาษณ์ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รองหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านและ นพ. สุรพงษ์ สืบวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยประเด็นที่สัมภาษณ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค ที่ทางพรรคไทยรักไทยได้นำเป็นประเด็นหาเสียงเลือกตั้งจนได้รับเสียงจากประชาชนให้เข้ามาเป็นรัฐบาล และเริ่มดำเนินการโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรคแต่ฝ่ายค้านได้เปิดประเด็นถึงความสงสัยในการหาเงินมาเข้ากองทุนนี้จากแหล่งใด ทำให้รัฐบาลต้องออกมาชี้แจง

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 9 เป็นการสัมภาษณ์ พล.ต.อ. ศัลย์ ศรุตตานนท์ ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถึงแม้ว่า พล.ต.อ. ศัลย์ จะไม่ได้เป็นนักการเมืองโดยตรง แต่การปฏิบัติหน้าที่นั้นขึ้นอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี และเรื่องที่ทำให้สัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง นั่นก็คือประเด็นที่ทางบรรณานุกรมของ*ฟาร์อีสเทอร์น* ได้เขียนเรื่องกล่าวหาประเทศไทยโดยมีการกล่าวโจมตีสถาบันสูงสุดของประเทศไทย และนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร โดยทาง พล.ต.อ. ศัลย์ ได้มีคำสั่งให้ยกเลิกใบอนุญาตให้ผู้สื่อข่าวต่างประเทศที่เขียนเรื่องนี้พำนักในประเทศไทย เรื่องนี้ทำให้เกิดการถกเถียงในสังคมว่า นายกทักษิณ ไม่พอใจเป็นการส่วนตัวหรือเปล่า จึงได้มีคำสั่งนี้ออกมา

ในการวิเคราะห์บริบทการสัมภาษณ์ของรายการคมชัดลึก ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ตามกรอบ SPEAKING ของ (Hymes, 1974) เนื่องจากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า สิ่งแวดล้อมการใช้ภาษาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะบริบทแวดล้อมนั้นถือว่า

เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการใช้ภาษา กล่าวคือผู้ใช้ภาษาจะใช้ภาษาแตกต่างกันตามสถานการณ์ โดยผู้ใช้ภาษาต้องคำนึงถึง ว่าตนเองอยู่ที่ใด ใช้ภาษากับใคร และมีใครบ้างที่ฟังตนเองอยู่

ไฮมส์ (Hymes, 1974, อ้างใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2541) เสนอกรอบความคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของเหตุการณ์ที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

1. กาลเทศะ/ฉาก (Setting / Scene)

ฉาก หรือ สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์การสัมภาษณ์ในรายการนี้ จากการศึกษาการสัมภาษณ์ 9 ครั้งนั้นเป็นการบันทึกเทปของรายการ ในห้องส่งของสถานีทั้งหมด โดยฉากการสัมภาษณ์ ผู้จัดให้ผู้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์นั่งเก้าอี้หันหน้าชนกัน หากว่ามีผู้ให้สัมภาษณ์มากกว่า 1 ท่าน การจัดนั่งเรียงเก้าอี้ก็ให้นั่งชิดกันเรียงกันไป โดยสามารถเห็นหน้าซึ่งกันและกันได้ และบรรยากาศเน้นการเป็นทางการ

2. ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participants)

ผู้ร่วมเหตุการณ์การสัมภาษณ์ในรายการคมชัดลึกได้แก่ ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์บางครั้งก็เป็นการติดต่อทางโทรศัพท์ แต่เกิดขึ้นน้อยมาก โดยในบทสัมภาษณ์ทั้ง 9 มีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ 1 ครั้งคือในข้อมูลบทสัมภาษณ์ลำดับที่ 4 บทสัมภาษณ์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการศึกษาธิการ นาย สมศักดิ์ ปริศนานันทกุล ในเรื่องนโยบายยกเลิกไม่เรียวดิฉันนักเรียน ผู้สัมภาษณ์ หรือ พิธีกรรายการที่ทำหน้าที่สัมภาษณ์ มี 1 คน คือ คุณ ทรายุทธ สุทัศน์จินดา ผู้ให้สัมภาษณ์ หรือแขกรับเชิญ ที่มาให้สัมภาษณ์ ในรายการ คือ นักการเมือง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นและเป็นที่น่าสนใจของประชาชน

3. จุดมุ่งหมาย (Ends)

จุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ในรายการคมชัดลึกก็เพื่อที่จะได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นที่กำลังเป็นที่สนใจของประชาชน โดยมีนักการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหานั้นเป็นผู้ให้ข้อมูล ผู้สัมภาษณ์จะมีการกล่าวถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นและชี้แจงถึงเป้าหมายของการสัมภาษณ์

4. ลำดับวัจนกรรม (Act Sequence)

ลำดับวัจนกรรมของการสัมภาษณ์ในรายการคมชัดลึก เริ่มต้นด้วยการเปิดรายการ โดยจะมีการกล่าวถึงประเด็นการสัมภาษณ์หรือเรื่องที่เกิดขึ้นว่ามีประเด็นปัญหาอะไรบ้าง แนะนำผู้ให้สัมภาษณ์ และทักทายผู้ให้สัมภาษณ์ หลังจากนั้นก็จะเป็นการถามคำถาม และปิดรายการ โดยมีการสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ทั้งหมด

5. น้ำเสียงหรือท่วงทำนองในการสนทนา (Key)

ในการของสนทนาของการสัมภาษณ์ในรายการคมชัดลึกนั้น น้ำเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์มีลักษณะจริงจัง และเป็นทางการ มีการรุกร้าด้วยคำถาม จะมีการหยอกล้อบ้างในบางครั้งระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ หรือระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์กับตนเอง เพื่อลดความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในการสนทนา

6. เครื่องมือ (Instrumentalities)

วิธีการสื่อสารที่ใช้ในบทสัมภาษณ์ของรายการคมชัดลึกได้แก่ การพูด ปากเปล่า ผู้สัมภาษณ์หรือพิธีกร จะใช้ภาษาที่ฟังดูไม่สุภาพและห้วน เมื่อมีการตั้งคำถามมักจะไม่มีความไพเราะ เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ ผู้สัมภาษณ์มักจะส่งเสียงในลำคอเป็นการตอบรับเท่านั้น ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นนักการเมืองจะมีการตอบคำถามที่สุภาพมากกว่า อาจจะเป็นเพราะต้องการที่จะรักษาภาพลักษณ์ของตนเองก็เป็นได้

7. บรรทัดฐานของปฏิสัมพันธ์ และการตีความ (Norm of Interaction and Interpretation)

หมายถึงลักษณะเฉพาะของการพูดหรือการสื่อสาร ที่ผู้พูดใช้เพื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ฟัง ซึ่งในกรณีที่ศึกษาเป็นรายการสัมภาษณ์ที่ต้องการทราบข้อเท็จจริง ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์ต่างก็ทราบบทบาทของตนเองเป็นอย่างดี นั่นคือผู้สัมภาษณ์จะมีฐานะที่เหนือกว่าผู้ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากผู้สัมภาษณ์สามารถถามคำถามที่ตนเองต้องการรู้ได้ และผู้ให้สัมภาษณ์ต้องตอบคำถามนั้นๆ ในบางครั้งผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ต้องการตอบคำถามก็จะมีวิธีการพูดเลี่ยงประเด็นต่างๆ

8. ประเภทการสื่อสาร (Genre)

ประเภทการสื่อสารในรายการคมชัดลึกคือการสนทนาในบริบท สัมภาษณ์แบบปากเปล่าระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์ และเป็นการใช้ภาษาในลักษณะ ถามตอบ

จากการศึกษาบริบทสัมภาษณ์ของรายการคมชัดลึกตามกรอบของไฮมส์ สามารถสรุปได้ว่า รายการที่ศึกษา เป็นรายการสัมภาษณ์เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง โดย ผู้สัมภาษณ์มีฐานะเหนือกว่าผู้ให้สัมภาษณ์ สามารถที่จะถามคำถามที่ต้องการและไม่ต้องคำนึงถึง ภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์มากนัก ทำให้มีการใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงการไม่เห็นด้วยกับ คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ หรือมีการตั้งคำถามรุกเร้าผู้ให้สัมภาษณ์ โดยอาจมีการใช้ท่วงทำนอง น้ำเสียงที่ห้วนดุตัน คาดคั้น และในทางกลับกันผู้ให้สัมภาษณ์หากไม่ต้องการตอบคำถามใด ก็จะมี กลวิธีที่จะไม่ตอบ เพื่อที่จะรักษาภาพลักษณ์ของตนเอง

3.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์เป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 การวิเคราะห์คู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์นักรการเมือง

การสัมภาษณ์จัดเป็นบริบทการสนทนา ซึ่งมีโครงสร้าง ประกอบไปด้วยคู่ถ้อย คำถามตอบ ที่เกิดในผลัดการถามของผู้สัมภาษณ์ และผลัดการตอบของนักรการเมือง เพื่อที่จะ วิเคราะห์รูปแบบการตอบคำถามของนักรการเมืองในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาคู่ ถ้อยคำถาม-ตอบ เนื่องจากลักษณะคู่ถ้อยคำถาม-ตอบจะทำให้ทราบถึงลักษณะการตอบคำถาม ของนักรการเมืองได้เป็นอย่างดี หากเป็นคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่มีจำนวนผลัดมากๆ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้สัมภาษณ์อาจจะพยายามที่จะไม่ตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์อย่างตรงประเด็น โดยใช้เกณฑ์ ในการวิเคราะห์ตามแบบศุภฤติดา ที่ใช้เกณฑ์ความต่อเนื่องและการสนองประเด็นของแก่นเรื่องหรือ ประเด็นของคำถาม รวมถึงจำนวนผลัดที่เกิดขึ้น ในการวิเคราะห์คู่ถ้อยคำถาม-ตอบ ที่ปรากฏใน

บทสัมภาษณ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้จะนำไปแนวการวิเคราะห์ลักษณะของการตอบคำถามและกลวิธีการตอบคำถามของนักการเมืองต่อไป

3.3.2 การวิเคราะห์กลวิธีการตอบคำถามของนักการเมือง

ในการวิเคราะห์กลวิธีการตอบคำถาม ผู้วิจัยจะพิจารณาลักษณะการตอบคำถาม จากคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนแรก โดยพิจารณาประเภทการตอบคำถามตามแนวคิดของดิลลอน (Dillon, 1990) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น การไม่ตอบคำถาม การตอบแบบตรงประเด็น การตอบแบบไม่ตรงประเด็น

3.3.3 การวิเคราะห์กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย

ในตอนถัดไป ผู้วิจัยจะพิจารณาประเภทของคำตอบที่ได้จากการวิเคราะห์ตามขั้นตอน 3.3.1 และ 3.3.2 โดยจะพิจารณาภาษาที่ใช้ในการตอบคำถาม วิเคราะห์ว่านักการเมืองนิยมใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไร ในการที่จะรักษาหน้าของตนเอง เช่น กลวิธีการพูดแบบคลุมเครือ การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม การใช้อุปสรรค และการตอบนอกเรื่อง เป็นต้น โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่นักการเมืองใช้เพื่อที่จะรักษาหน้านั้น ผู้วิจัยจะพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการพูดแบบไม่ตรงประเด็นของบราวน์และเลวินสัน จากแผนภูมิที่ 2 หน้า 31

3.3.4 สรุปลักษณะของภาษาและกลวิธีรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสรุปลักษณะการตอบคำถามและกลวิธีการรักษาหน้าที่นักการเมืองใช้ในการตอบคำถาม รวมถึงการอธิบายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะต่างๆ

บทที่ 4

ลักษณะการตอบคำถามในปริเฉทการสัมภาษณ์ของนักการเมืองไทย

หลังจากการศึกษาปริเฉทการสัมภาษณ์นักการเมืองตามแนวชาติพันธุ์วรรณา การสื่อสารในบทที่ 3 แล้ว ในบทนี้ผู้วิจัยจะศึกษาลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองไทย และในด้านคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่ปรากฏในปริเฉทสัมภาษณ์

4.1 คู่ถ้อยคำถาม-ตอบ

ในการศึกษาคู่ถ้อยคำถาม-ตอบนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่ปรากฏใน ปริเฉทการสัมภาษณ์นักการเมืองไทย ตามเกณฑ์การสนองประเด็นและต่อเนื่องของแก่นเรื่องของ คำถาม รวมถึงจำนวนผลัดของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ สามารถจำแนกคู่ถ้อย คำถาม-ตอบได้เป็น 2 ประเภท คือ คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับ และคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบ ยืดเยื้อ

4.1.1 คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับ

คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับ หมายถึง คู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่จำแนกตามเกณฑ์ ความต่อเนื่องของแก่นเรื่องในคำถามของผู้สัมภาษณ์ โดยที่ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามและ นักการเมืองตอบคำถามเสร็จสิ้นภายใน 2 ผลัด โดยที่คำตอบนั้นจะสนองประเด็นหรือไม่สนอง ประเด็นของคำถามก็ตาม และเมื่อเริ่มคู่ถ้อยคำใหม่ ผู้สัมภาษณ์จะถามคำถามในแก่นเรื่องใหม่ที่ ไม่เกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องเดิม โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับที่ไม่ได้เสร็จ สิ้นภายใน 2 ผลัดแต่ไม่เกิน 4 ผลัด ในตัวอย่างที่ 43 โดยผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในหน้าที่ 46 จาก การศึกษาพบว่าสามารถแบ่งคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับได้ 2 ประเภทคือ

1. คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับชนิดตรงประเด็นคำถาม เป็นคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่มีความต่อเนื่องของแก่นเรื่องและเสรีจลันภายใน 2 ผลัด โดยคำตอบที่ได้ เป็นคำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.1

- (40) 1 ถ. คุณสุริยะก็ยืนยันยืนยันว่าเป็นกรอบใหม่ เลขภาพรรคไม่ได้เป็นคนที่เอาเงินมาจ่ายให้
- 2 ต. ไม่ใช่แน่นอนครับ

จากตัวอย่างที่ 40 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์อย่างชัดเจน และเป็นการตอบที่เสรีจลันภายใน 2 ผลัด โดยผู้สัมภาษณ์ต้องการยืนยันจากผู้ให้สัมภาษณ์ว่า เลขภาพรรคไม่ได้มีหน้าที่จ่ายเงินเข้าพรรค ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามดังกล่าว

I.4

- (41) 1 ถ. อันนี้คือย้ายสถานที่เรียน ไม่ได้ให้ออกหรือ?
- 2 ต. ย้ายสถานที่เรียนครับ ผมไม่เคยคิดจะไล่เด็กออกเพราะนั่นไม่ใช่ความคิดของกระทรวงศึกษาธิการ

จากตัวอย่างที่ 41 ผู้สัมภาษณ์ต้องการที่จะให้ผู้ให้สัมภาษณ์ชี้แจงประเด็นว่า หากเด็กนักเรียนทำผิดกฎของโรงเรียน จะมีบทลงโทษโดยการย้ายโรงเรียน ไม่ใช่ไล่เด็กตามที่เป็นข่าวออกไป ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันว่าเป็นการย้ายโรงเรียนไม่ใช่การไล่เด็ก

I.5

- (42) 1 ถ. พูดตรงๆเลย คือ อธิปไตยกรมการ จัดหางานกับ ปลัด
- 2 ต. ใช่ครับ

ในตัวอย่างนี้ ผู้สัมภาษณ์ต้องการที่จะให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์สรุปว่าคุณค่าที่มีปัญหาขัดแย้งกับรัฐมนตรีซึ่งช่วยว่าการกระทรวงแรงงานคือ อธิปไตยกรมการ จัดหางาน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับเช่นนั้น

นอกจากนี้ ในบริบทของการสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์พบว่ามีคู่ถ้อย คำถาม-ตอบแบบกระชับที่ไม่ได้เสร็จสิ้นภายใน 2 ผลัด แต่ไม่เกิน 4 ผลัด คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบนี้ ปรากฏขึ้น เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ยังไม่เข้าใจคำถามของผู้สัมภาษณ์ จึงมีการถามกลับผู้สัมภาษณ์เพื่อ ขอคำยืนยันก่อนจะให้คำตอบที่ตรงประเด็น เช่น

I.6

- (43) 1 ถ. ลักษณะคล้ายกับเซียงใหม่มั๊ยครับ?
 2 ต. ลักษณะเหวอคะ?
 3 ถ. ครับ
 4 ต. ก็เหมือนกัน คล้ายๆกัน

จากตัวอย่างนี้ เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ได้ถามคำถามกลับต่อผู้สัมภาษณ์ ในผลัดที่ 2 เพื่อขอคำยืนยันความเข้าใจที่ถูกต้องและเมื่อได้คำยืนยันแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้ตอบ คำถามที่สนองประเด็น ลักษณะคู่ถ้อยคำที่เกิดขึ้นแบบนี้ถือว่าเป็นคู่ถ้อยคำถามตอบแบบกระชับ ชนิดสนองประเด็นคำถาม

2. คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับชนิดไม่ตรงประเด็นคำถาม เป็นคู่ถ้อย คำถาม-ตอบแบบที่มีความต่อเนื่องของแก่นเรื่องในการถามและเสร็จสิ้นภายใน 2 ผลัด แต่คำตอบ ที่ได้เป็นคำตอบที่เลียงประเด็นคำถาม และเมื่อมีการเริ่มคู่ถ้อยคำถาม-ตอบใหม่ ผู้สัมภาษณ์ได้ เปลี่ยนแก่นเรื่องในการถามเป็นเรื่องใหม่แทน โดยที่ไม่ได้กลับมาถามคำถามในแก่นเรื่องเดิม ดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

I.1

- (44) 1 ถ. ครับ ไม่กลัวเหวอ ตอนนั้นที่ได้รับการทาบถาม
 เลขาทิการพรรคไทยรักไทยนี้ เห็นคุณสุรัชชัยเป็นตัวอย่าง ขนาด
 ว่าแม้ขนาดนั้นยังปั่นป่วนภายใน หนักหน่วงพอสมควร
 2 ต. ครับคืออย่างนี้นะครับ คือผมเชื่อว่า...ถ้าเราได้
 ผู้ใหญ่นับสนุน และเราเอง...ถือว่า...คือปกติเนี่ย คนที่มาจาก
 ภาคเอกชน เนี่ยนะครับเออ...จะรู้สึกว่าคุณข้างจะ...มาเข้าไปใน
 ระบบราชการ จะเป็นคนค่อนข้างจะอ่อนน้อมหน่อยนะ เพราะว่า

- อำนาจรัฐนี่ครับ เรารู้ว่า สามารถที่จะเอา...ถ้าเอกชนไปทะเลาะ กับรัฐนี่ก็คือ
- 3 ถ. อันนี้ คือที่เข้ามาเล่นการเมือง

จากตัวอย่างที่ 44 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์ ที่ถามถึงความรู้สึกกลัวหรือไม่ กับการเข้ามารับตำแหน่งเลขาธิการพรรคไทยรักไทย แต่กลับให้คำตอบเลี่ยงประเด็น ไปเรื่องการเข้าทำงานในระบบราชการ และผู้ถามก็ไม่ได้ถามประเด็น เดิมต่อ ดังที่เห็นได้ว่าในผลัดที่ 3 ผู้ถามได้ถามประเด็นใหม่

I.2

- (45) 1 ถ. ที่นี่แหล่งส่งใหญ่ที่สุด เท่าที่เคยจับมาแล้วยังไง พยายามเข้าไปได้ยังไง
- 2 ต.2 แล้วเจ้าหน้าที่ที่ว่าเป็นระดับนายสิบ...คนเดียว นะครับ แต่ถ้าชี้ให้เห็นว่านี่เป็นเรื่องของอิทธิพลเป็นเรื่อง ผลประโยชน์ แล้วอีกตัวหนึ่งนะฮะ ชี้ให้เห็นอีก ก็คือก่อนหน้านั้น ที่ตะวันออก ตำรวจไปประมาณสัก 10 คนเนี่ยถูกรุมสะก้า
- 3 ถ. ตำรวจกระทำกรรุมหรือว่า...

จากตัวอย่างที่ 45 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ (นักการเมืองคนที่ 2) ไม่ได้ตอบคำถามที่สนองประเด็นคำถาม ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ถามถึงประเด็นเหตุการณ์ในการเข้าไปจับกุมแหล่งผลิตซีดีผิดกฎหมายว่าเป็นอย่างไร มีวิธีการเข้าไปได้อย่างไร แต่กลับให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน แล้วเปลี่ยนแก่นเรื่องไปพูดถึงเรื่องอิทธิพลไปกล่าวถึงเหตุการณ์การเข้าไปจับกุมที่ตะวันออกแทน

I.3

- (46) 1 ถ. สิ่งนี้คุณสุวิทย์ บอกว่าไม่ผิด
- 2 ต. จริงๆก็รับฟังความคิดเห็นจากประชาวิจารณ์มา เหมือนกันนะครับ ทางกระทรวงเองก็ไปรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
- 3 ถ. สปส. คำเห็นด้วยรึยัง สกส. คำเห็นด้วยรึยัง?

จากตัวอย่างที่ 46 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถาม ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ถามถึงความคิดเห็นส่วนตัวว่าสิ่งที่ตนเองกระทำอยู่นี้ถูกต้องหรือไม่ แต่กลับไปกล่าวถึงภาพรวมในนามของกระทรวงศึกษาธิการ แทนความคิดเห็นของตนเอง โดยในคู่มือคำถาม-ตอบต่อมาในผลัดที่ 3 ผู้สัมภาษณ์ก็เปลี่ยนแก่นเรื่องถามใหม่

4.1.2 คู่มือคำถาม-ตอบแบบยึดเยื้อ

คู่มือคำถาม-ตอบแบบยึดเยื้อหมายถึง คู่มือคำถาม-ตอบที่มีความต่อเนื่องของแก่นเรื่องของคำถามยังผลัดคำถามต่อไป เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไม่ตรงประเด็นคำถาม ทำให้ผู้สัมภาษณ์ต้องถามคำถามในประเด็นเดิมในผลัดต่อมา โดยคู่มือคำถาม-ตอบแบบยึดเยื้อจะมีจำนวนผลัดมากกว่า 2 ผลัด สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

1. คู่มือคำถาม-ตอบแบบยึดเยื้อชนิดตรงประเด็นคำถาม คือ เป็นคู่มือคำถาม-ตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามเสร็จสิ้นภายใน 2 ผลัด ทำให้ผู้สัมภาษณ์ต้องถามคำถามในแก่นเรื่องเดิมในคู่มือคำถาม-ตอบในคู่มือถัดมาต่อ จนในที่สุดผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็น

I.5

(47)	1	ถ.	แล้วคุณลัดดาวัลย์ทำอย่างนี้เนี่ยะ เป็นอย่างไรบ้างครับ?
	2	ต.	เสียงครับ
	3	ถ.	เสียงกับ?
	4	ต.	เสียงกับความเข้าใจผิดหรือเข้าใจถูกต้องก็ตอบ
	5	ถ.	ว่า
	6	ต.	มันก็เหมือนกับหนังสือของท่านปลัดไซ้ไหมคะ คนก็เข้าใจผิดเข้าใจถูก
	7	ถ.	เหมือนกันเลย
	8	ต.	ครับ

จากตัวอย่างที่ 47 ในผลัดที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์อย่างเพียงพอ ทำให้ผู้สัมภาษณ์ต้องถามคำถามต่อเนื่องต่อในผลัดที่ 3 ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ยังคงให้คำตอบที่มีข้อมูลไม่เพียงพอ จนผู้สัมภาษณ์ต้องถามคำถามต่อเนื่องในผลัดที่ 5 ผู้ให้สัมภาษณ์จึงให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามในผลัดที่ 6

I.1

- (48) 1 ถ. ครับถามตรงๆ สุดท้าย กล้าขัดใจคุณทักษิณมะ?
2. ต. ก็ผม ได้กราบเรียนท่านนายกนะครับ ผมก็ต้องบอกเล่าหนึ่ง ซึ่งผม บอกว่า ผมเนี่ย เคยอยู่กิจสังคม นะครับ ผมเคยกราบเรียนท่าน
- 3 ถ. หัวหน้านมนตรี
- 4 ต. หัวหน้านมนตรีนะครับว่า มีอะไรผมขอพูดตรงๆ ยิ่งท่านเป็นผู้ใหญ่แล้ว อยากจะให้ได้มุมมอง ซึ่งเอ่อ...เป็นมุมมองที่ตรงไปตรงมา
- 5 ถ. ครับ
- 6 ต. ใครเค้าว่ายังไง ผมอาจจะมองต่างมุม ก็...ท่านก็ได้ชอบใจผมถึงได้มีโอกาสให้ผมไปเป็นรัฐมนตรีช่วย
- 7 ถ. ครับ...นั่นคุณมนตรี นี่คุณทักษิณ
- 8 ต. ท่าน...ผม...อ่า พูดได้ว่าท่านบอกผมนะครับ ผมถามจุดนี้ ท่านบอกว่าท่านพูดใน ค.ร.ม. เองว่า “เวลาผมพูดอะไรผิด ขอให้คัดค้านและถ้าเหตุผลดี ผมจะขอบคุณพวกท่าน” เพราะฉะนั้น ผมเชื่อว่า
- 9 ถ. ใครๆก็ต้องพูดอย่างนี้ แต่ถึงเวลาจริงๆ เนี่ยกล้าขัดใจมะ?
- 10 ต. ถ้าถึงเวลาจริงๆ ถ้าในสิ่งซึ่งคิดว่ามันเป็นมุมมองที่ว่าท่าน อาจจะมีข้อมูลไม่ครบ แล้วเรามีข้อมูลที่ดีกว่า ก็สามารถอธิบายให้ท่าน ถ้าจำเป็นต้องขัดใจ ในเรื่องเนี่ย ผมคิดว่าท่านไม่โกรธ
- 11 ถ. ซึ่งที่แล้วมาไม่มี
- 12 ต. อ่า...ที่ผ่านมามีถ้าจะพูดว่าไม่มีก็ไม่มี แต่ก็มีบางเรื่อง นิดหนึ่ง ที่ก็ผมก็ขออนุญาต ทางกระผมขอแสดงความคิดเห็น ของผม ท่านนายก ก็บอกว่า “ยินดี”
- 13 ถ. แล้วเปลี่ยนความคิดมะ?
- 14 ต. มีครับ มี

- 15 ถ. มี ซึ่งเป็นปกติของมนุษย์ ฎุกมัยักรับ ไม่ได้แปลว่าทุกคนจะถูก
 ตลอด
- 16 ต. ครับ
- 17 ถ. แล้วคุณสุริยะะ ยืนยันว่ากล้าที่จะค้าน
- 18 ต. กล้าที่จะค้าน ถ้า เอ่อ มุมมอง ก็บอกกับท่าน

จากตัวอย่างที่ 48 ผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์ เสร็จสิ้นภายในคู่ถ้อยคำถาม-ตอบคู่ที่ 1 แต่ได้มีการเลี่ยงประเด็นไปพูดเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องที่คุณสัมภาษณ์ถาม ผู้สัมภาษณ์จึงต้องถามคำถามแก่นเรื่องเดิม ในผลัดที่ 9 ผู้ให้สัมภาษณ์จึงให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามในผลัดที่ 18 โดยกล่าวยืนยันว่ากล้าที่จะค้าน ความคิดเห็นของนายกรัฐมนตรื

2. คู่ถ้อยคำถามตอบแบบยัดเยียดชนิดไม่ตรงประเด็นคำถาม พบว่าในการตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์ เสร็จสิ้นภายใน 2 ผลัด แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้คำตอบที่เลี่ยงประเด็น โดยตอบในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง และนอกจากนี้อาจจะมีการเปลี่ยนแก่นเรื่องใหม่ จนท้ายสุดในการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ก็ไม่ได้รับคำตอบที่สนองประเด็นคำตอบของตนเอง

I.7

- (49) 1 ถ. เพราะฉะนั้นคุณชวน ย้ำอีกครึ่งนึงในรายการวันนี้ว่า อยากให้คุณทักษิณอยู่ครบ 4 ปี
- 2 ต. อยากให้คนที่เป็นรัฐบาลได้ทำงานต่อเนือง
- 3 ถ. 4 ปี
- 4 ต. เพื่อพิสูจน์การทำงาน ก็ปีก็ตามนะครับ ถ้าเป็นแล้วก็อยู่ให้ทำงานต่อเนือง เพื่อพิสูจน์ ผลงาน นโยบายที่ทำไป ประชาชนจะได้ มีโอกาสได้เห็นการผ่านไปฉาบฉวยช่วงระยะสั้น ไม่พิสูจน์อะไรแล้วคนจะไม่มีวันได้ทราบ และในที่สุดก็กระทบต่อชาวบ้านเอง ในที่สุดในวันข้างหน้า

จากตัวอย่างที่ 49 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบคำถามแบบเลี้ยงประเด็นคำถาม โดยไม่ได้ให้คำตอบอย่างชัดเจนว่า อยากให้นายกทักษิณ ทำงานเป็นผู้นำรัฐบาลอยู่ครบวาระ 4 ปี หรือไม่ แต่มีการเลี้ยงคำตอบ โดยตอบว่า อยากให้คนที่ เป็นรัฐบาลทำงานต่อเนื่อง จนผู้สัมภาษณ์ ต้องถามคำถามในแก่นเรื่องเดิมว่า ทำงานต่อเนื่องจนกระทั่งครบ 4 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ยังคงไม่ได้ ให้คำตอบที่ชัดเจนแต่เลี้ยงประเด็นว่าเป็นการพิสูจน์การทำงานแทน

เมื่อได้ลักษณะคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์แล้ว ในขั้นตอนการ หาลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยจะพิจารณาผลัดตอบในคู่ถ้อยคำถาม-ตอบ แบบกระชับและยืดเยื้อที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามของ นักการเมืองไทย โดยศึกษาว่านักการเมืองมีรูปแบบการตอบคำถามอย่างไรบ้าง โดยพิจารณาจาก เกณฑ์การตอบคำถามของดิลลอนดังกล่าวข้างต้น

4.2 ลักษณะการตอบคำถาม

4.2.1 การไม่ตอบคำถาม

การไม่ตอบคำถามหมายถึงการที่นักการเมืองกล่าวถ้อยคำในผลัดตอบที่ไม่ เกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องของคำถามเลย เช่น การบ่น การพูดนอกเรื่อง รวมถึงการนิ่งเฉยไม่พูดก็จัดได้ ว่า เป็นการไม่ตอบคำถาม ในบทสัมภาษณ์ที่นำมาวิเคราะห์ พบลักษณะการไม่ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

I.1

(50)	1	ถ.	คุณสุริยะไม่ไปพบคุณเสนาะเลย
	2	ต.	...
	3	ถ.	เพื่อการนี้ พบเพื่อการนี้ ไม่มี
	4	ต.	ไม่มีครับ

จากตัวอย่างที่ 50 พบว่านักการเมืองนิ่งเฉยไม่ได้ให้คำตอบกับผู้สัมภาษณ์ในผลัดที่ 2 ซึ่งเป็นผลัดตอบของตนเอง จนกระทั่งผู้สัมภาษณ์ต้องขยายความคำถามอย่างเจาะจงมากขึ้น ว่าไปพบเพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุนตนเองเป็นเลขาธิการพรรค นักการเมืองยอมที่จะตอบคำถามว่า ไม่ได้ไปพบคุณเสนาะ เหตุที่นักการเมืองนิ่งเฉย เนื่องจากต้องการให้แน่ใจว่าผู้สัมภาษณ์มีจุดมุ่งหมายในการถามเพื่อสิ่งใดหรือ อาจคิดว่าผู้สัมภาษณ์ยังให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน

นอกจากการนิ่งเฉยแล้วนักการเมืองยังมีการแสดงอารมณ์ต่อคำถามของผู้สัมภาษณ์หรือ ต่อคำพูดของนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม ในผลัดตอบโดยถ้อยคำที่กล่าวออกมานั้น ไม่ได้เป็นการตอบคำถามแต่อย่างใด เป็นเพียงการแสดงอารมณ์เท่านั้น ดังตัวอย่างที่ 51

I.6

(51)

- 1 ถ. คุยเอานิดเดียวก็ไม่ต้องยาวนาน
- 2 ต₁. นี่ไม่ใช่เวลา มาเคลีย
- 3 ต₂. อย่าเบรคคะ อย่าเบรค ขอความเป็นธรรมด้วยได้มั๊ยคะ?
- 4 ต₁ ไม่เกี่ยวเลย! ไม่เกี่ยวเลย!

จากตัวอย่างที่ 51 จะเห็นได้ว่า ในบทสัมภาษณ์นี้มีนักการเมืองเป็นแขกรับเชิญมากกว่า 1 ท่าน ผู้สัมภาษณ์ขอให้นักการเมืองคนที่ 2 อธิบาย ประเด็นการทำงานในกระทรวงแรงงาน แต่นักการเมืองคนนี้ยังไม่ทันได้ตอบคำถาม นักการเมืองคนที่ 1 ก็แทรกขึ้นมาว่า ไม่จำเป็นจะต้องมีการชี้แจงประเด็นดังกล่าว นักการเมืองคนที่ 2 จึงขอร้องให้ตนเองได้ชี้แจงและขอความเป็นธรรมด้วย แต่นักการเมืองคนที่ 1 ก็แสดงความไม่พอใจ ดังเห็นได้ในผลัดที่ 4

การที่นักการเมืองพูดนอกเรื่องหรือเปลี่ยนหัวข้อการสนทนาหรือพูดถึงแก่นเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับคำถาม ถือได้ว่านักการเมืองไม่ได้ตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์ ดังตัวอย่าง

I.3

(52)

- 1 ถ. แต่ไม่ต้องให้เขาต้องสอบใหม่?
- 2 ต. ให้เขาเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรใหม่
- 3 ถ. ไม่ต้องให้เขาต้องสอบใหม่?

จากตัวอย่างที่ 52 ในผลัดที่ 1 ผู้สัมภาษณ์ได้ถามคำถามโดยแก่นเรื่องในการถามคือเรื่องการสอบวัดมาตรฐาน แต่ในผลัดที่ 2 นักการเมืองกลับตอบคำถามในแก่นเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกันคำถามเลย ทำให้ในผลัดที่ 3 ผู้สัมภาษณ์ต้องพูดคำถามเดิมว่า ครูรุ่นใหม่ไม่ต้องสอบวัดมาตรฐานอีกแล้วใช่ไหม

4.2.2 การตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น

การตอบคำถามแบบไม่ประเด็น หมายถึงการที่นักการเมืองไม่ได้ให้คำตอบที่สนองต่อแก่นเรื่องของคำถาม แต่เป็นเพียงแค่การตอบคำถามที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องของคำถามเท่านั้น โดยที่ผู้สัมภาษณ์ต้องสรุปคำตอบด้วยตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.2

(53)

1	ถ	กรณีผมผู้ใช้ ผมมีไว้ในครอบครองผมไม่ผิดใช่ไหม
2	ต ₂	มีไว้ก็อาจไม่น่าเกลียด

จากตัวอย่างนี้ ผู้สัมภาษณ์ต้องการถามนักการเมืองว่า หากตนเองมีซีดีที่ผิดกฎหมายลิขสิทธิ์เพียงไม่กี่แผ่น เพื่อใช้ส่วนตัวไม่ได้เพื่อทำธุรกิจ ถือว่าไม่ผิดใช่ไหม ซึ่งในผลัดที่ 2 นักการเมืองก็ไม่ได้ตอบคำถามอย่างชัดเจนว่า ไม่ผิด แต่ กลับตอบว่า ไม่น่าเกลียด ซึ่งการตอบแบบนี้ ผู้ฟังต้องสรุปคำตอบเอง ซึ่งในตัวอย่างนี้สรุปได้ว่า จริงๆแล้วก็ถือว่าผิดกฎหมายแต่ไม่ใช่เรื่องร้ายแรง

ซึ่งลักษณะการตอบคำถามโดยกล่าวปฏิเสธที่จะตอบคำถาม ก็เป็นการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.5

(54)	1	ถ.	แต่ปลัดบอกในทำนองที่ว่า เขากับว่า มาแค้นผมเรื่องนี้แล้วก็เลย
	2	ต ₁ .	มันเป็นเรื่องของความเข้าใจอะ ปลัดก็คิดเองว่ามาขอเราเรื่องนี้ แล้วเราทำให้ไม่ได้ เค้าคงโกรธ
	3	ถ.	คิดอย่างนั้นหรอ
	4	ต ₂ .	มันก็มีเหตุผลหลายอย่างที่บ่งบอกอยู่ ตรงนี้มันเป็นเรื่องที่คุณข้างจะชัด

- 5 ถ. ที่ปรึกษาเป็นใคร
6 ต. อันนี้ผม คงจะขอไม่บอก

จากตัวอย่างที่ 54 เป็นบทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการขัดแย้งภายในกรมแรงงาน โดยผู้สัมภาษณ์ได้ถามปลัดกระทรวงแรงงานซึ่งเป็นผู้ตอบคำถามคนที่ 2 ถึงเรื่องที่เขาถูกกดดัน แกล้ง จากคณะทำงานของรัฐมนตรีช่วยกระทรวงแรงงาน โดยในผลัดที่ 5 ได้มีการถามว่าที่ปรึกษา ของคณะทำงานเป็นใคร และในผลัดที่ 6 ปลัดให้คำตอบที่ไม่ตรงประเด็นในการถาม นั่นคือการ ปฏิเสธที่จะไม่บอก

ตัวอย่างที่ 55 ต่อไปนี้เป็นบทสัมภาษณ์ อติตนา ยก ชวน หลีกภัย โดยในคำถ้อยคำ นี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ ถามว่า รัฐมนตรีสมศักดิ์จะถูกเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจหรือเปล่า ซึ่งคุณ ชวน เลี่ยงการตอบคำถามโดยขอเรื่องที่จะไม่ตอบคำถาม ซึ่งถือได้ว่าเป็นการตอบคำถามแบบไม่ตรง ประเด็นได้เช่นเดียวกัน

1.7

- (55) 1 ถ. คุณสมศักดิ์โดนแน่ใช่ไหมครับ?
2 ต. อย่าให้ผม ตอบอะไรเลยนะครับ เพราะว่าผม
 เป็นคนห้ามสมาชิกเองนะครับว่าจะอภิปรายใครก็อย่าไปพูด

นอกจากการปฏิเสธหรือขอเรื่องไม่ตอบคำถามแล้ว การตอบคำถามโดยอ้างว่าไม่ มีความรู้หรือข้อมูลไม่เพียงพอที่จะให้คำตอบ หรือแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ถาม นั้น ถือได้ว่าเป็นลักษณะการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็นเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.6

- (56) 1 ถ. เดี๋ยวๆ จะไปวิเคราะห์กัน ผมชี้ให้เกิดความ
 โปร่งใสทุกขั้นตอน คุณจงชัย เกิดมีอันนี้ขึ้นมาแล้ว
2 ต. อ้อ...ผมไม่เคยเห็น ผมไม่เคยเห็น ผมไม่รู้เรื่อง ผมไม่เห็น
3 ถ. ผิดปกติไหม ถ้าผมฟังจากคุณลัดดาวัลย์ ผมว่าผิดปกติ
4 ต. คือ คือผมไม่รู้ว่าเขาอนุมัติอะไร

จากตัวอย่างที่ 56 ในผลัดที่ 1 ผู้สัมภาษณ์ถาม นักการเมืองถึงการอนุมัติหนังสือ การจ้างงานล่วงหน้าก่อน ที่หนังสือรับรองการทำงานจากต่างประเทศจะมาถึง ซึ่งเป็นการทำงาน ที่ผิดปกติ ทำให้ผู้สัมภาษณ์ต้องถามนักการเมืองว่า หนังสือที่อนุมัติออกมาถือว่าการทำงาน ผิดปกติหรือเปล่า ซึ่งในผลัดที่ 2 นักการเมืองได้ตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็นว่า ไม่ทราบและไม่ เคยเห็น ไม่รู้เรื่องที่เกิดขึ้น และในผลัดที่ 3 ผู้สัมภาษณ์ก็ถามคำถามต่อว่า ผู้ให้สัมภาษณ์คิดว่า ผิดปกติไหม โดยที่นักการเมืองก็ยังคงตอบคำถามไม่ตรงประเด็น โดยบอกว่าตนเองไม่ทราบว่า เขา อนุมัติอะไร

จากบทสัมภาษณ์ที่นำมาวิเคราะห์ยังพบการตอบคำถามของนักการเมืองโดย กล่าวปฏิเสธสมมติฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ว่าไม่ถูกต้อง ที่จะตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นแบบ นี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็นของนักการเมืองประเภทหนึ่ง

1.2

(57)

- 1 ถ. คือผมจะถามเพื่อให้เห็นว่าควรมีคนที่จะมี ความรู้สึกอย่างนั้นคือความถูกต้องเนี่ยใช้ ไม่ควรจะมีใครไป ละเมิด แต่ผมกำลังบอกว่ารัฐบาลเนี่ย จะเป็นทางคุณสมศักดิ์ก็ดี รัฐมนตรีสุวรรณก็ดี ให้นำหนักกับทางปราบปรามมากกว่าที่จะ ให้นำหนักกับการที่จะเจรจากับเจ้าของลิขสิทธิ์ว่า ถ้าคุณลด ราคาลงมาของเถื่อนจะดีคุณยาก แล้วผมก็จะช่วยปราบ แต่ถ้า คุณคือว่าคุณยังขายแพงเนี่ย ใครก็ไปช่วยคุณไม่ได้
- 2 ต. คุณสรยุทธครับ พูดอย่างนั้นคงไม่ถูกเพราะเวลาปราบนี้คนเห็นทั้ง ประเทศ แต่เวลาเจรจาให้ลดราคานะ คนไม่เห็นนะฮะ

จากตัวอย่างที่ 57 ผู้สัมภาษณ์ได้ตั้งสมมติฐานในการถามคำถาม นักการเมืองว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการปราบปรามซีดีเถื่อนมากกว่าที่จะไปเจรจากับเจ้าของ ลิขสิทธิ์ลดราคาลงมาหรือเปล่า ซึ่งนักการเมืองได้ตอบคำถามในผลัดที่ 2 โดยกล่าวว่า สมมติฐาน ของผู้สัมภาษณ์นั้นไม่ถูกต้อง เพราะรัฐบาลก็มีการเจรจาต่อรองให้เจ้าของลิขสิทธิ์ลดราคาลงมา เพียงแต่ไม่มีใครทราบเท่านั้น

การตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็นที่พบอีกประเภทหนึ่งคือการที่นักการเมือง มีการถามคำถามกลับผู้สัมภาษณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.1

- (58) 1 ก. ครับ...คุณสุริยะเนี่ย ในภาพของนักธุรกิจ เศรษฐี ก็มีคนมองว่าเข้ามาเป็นกระเป๋าสตางค์ มาจ่ายเงิน ช่วยคุณ ทักษิณ รู้สึกเป็นอย่างไรบ้างครับ?
- 2 ต. ท่านเศรษฐี คิดว่า ท่านนายกนี้ต้องขอเงินทาง ผมหรือครับ?

จากตัวอย่างที่ 58 ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ถามคำถามในบรรทัดที่ 1 ว่าผู้ให้ สัมภาษณ์รู้สึกอย่างไร ที่เข้ามารับตำแหน่งเป็นเลขาธิการพรรคไทยรักไทย ซึ่งคนอื่นมองว่าเข้ามา เพื่อเป็นกระเป๋าสตางค์ให้พรรค จ่ายเงินให้พรรค ซึ่งนักการเมืองไม่ได้ตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์ แต่ได้เลี่ยงการตอบคำถาม โดยถามกลับผู้ให้สัมภาษณ์ว่า นายกทักษิณซึ่งมีฐานะร่ำรวยมาก ต้อง มาขอเงินจากตนเองด้วยหรือ และในตัวอย่างที่ 59 ก็เป็นการเลี่ยงการตอบคำถามโดยการใช่วิธีการตั้งคำถามถามกลับผู้สัมภาษณ์

I.9

- (59) 1 ก. ครับ...ที่ผมย้อนกลับไปถามก็คือว่าตำรวจใช้ วิธีนี้ ซึ่งเป็นตามขั้นตอนก็จริง แต่ว่ามันก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์เยอะ ว่าที่สุดแล้วก็ใช้อำนาจทางบริหารจากรัฐบาลที่เหลื่อมล้ำ
- 2 ต. ผมจะใช้อำนาจอะไรละ สมมุติว่าท่านนายก เกิดแฉงความ ร้องทุกข์ ผม...ผมก็ใช้อำนาจ ตามกฎหมายเด๊ะ

จากตัวอย่างที่ 59 ผู้สัมภาษณ์ได้ถาม นักการเมืองว่าตนเองนั้นได้ใช้ กฎหมายการขึ้นบัญชีดำกับผู้สื่อข่าวต่างประเทศนั้น เป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุหรือเปล่า เพราะ สังคมมองว่า ผู้สื่อข่าวต่างประเทศกลุ่มนี้ได้กล่าววิพากษ์วิจารณ์ นายก ทักษิณ จนทำให้รัฐบาลไม่ พอใจ จึงมีคำสั่งให้ขึ้นบัญชีดำห้ามมิให้ผู้สื่อข่าวต่างประเทศกลุ่มนี้เข้าประเทศ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็

ไม่ได้ตอบคำถามแต่อย่างใด แต่ตั้งคำถามกลับโดยกล่าวว่า อำนาจที่ใช้คืออำนาจกฎหมายที่ถูกต้อง

4.2.3 การตอบคำถามแบบตรงประเด็น

การตอบคำถามแบบตรงประเด็นหมายถึง การที่นักการเมืองตอบคำถามตรงประเด็นกับแก่นเรื่องของคำถามผู้สัมภาษณ์ โดยเป็นคำตอบที่เต็มเต็มและให้ข้อมูลตรงประเด็นกับความต้องการของผู้สัมภาษณ์ โดยลักษณะการตอบคำถามแบบตรงประเด็น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.8

- (60) 1 ถ. ตกลง คุณอภิสิทธิ์อยู่ในที่ประชุม
- 2 ต. ผมอยู่ในที่ประชุม และข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร และผมคิดว่า ท่านรัฐมนตรีก็สามารถตรวจสอบได้ครับ ผู้ที่อยู่ในที่ประชุม รวมถึงท่านรองปลัด

จากตัวอย่างที่ 60 นักการเมืองได้ให้คำตอบที่ตรงประเด็นความต้องการของผู้สัมภาษณ์ โดยตอบว่าตนเองอยู่ในที่ประชุมด้วย

นอกจากการตอบคำถามแบบตรงประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์แล้ว ในบทสัมภาษณ์ที่นำมาวิเคราะห์ยังพบลักษณะการตอบคำถามตรงประเด็นที่น่าสนใจ ตามที่ดิลลอนได้กล่าวไว้ (Dillon, 1990) เช่นการตอบคำถามประเภท คำตอบที่มีอิทธิพล (influential answer) เป็นลักษณะของการตอบคำถามของนักการเมืองที่สามารถเปลี่ยนความเชื่อหรือความคิดเดิมของผู้ฟังให้มีความคิดเห็นเป็นไปตามสิ่งที่ตนเองพูดออกมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.2

- (61) 1 ถ. ผมถามตรงๆ ก็คือว่าถามแบบความรู้สึกชาวบ้าน ท่านสมศักดิ์ จะช่วยผมด้วย ก็คือว่าชาวบ้านเขาจะรู้สึกว่ามันจะปราบยากอะไรชาวบ้านเนี่ยไม่รู้เลยว่ามันขายที่ไหน แหล่งผลิตเครื่องมันก็ไม่ใช่นะเล็กๆ ขนาดใหญ่มากเลยนะเครื่อง ถ้าเกิดไม่มีคนที่มียุทธวิธีหรือว่ามีสี่อะไรเข้ามาเกี่ยวข้องกับเนี่ย ยิ่งข่าวออกมาชาวบ้านจะเชื่อเพราะมันจะเป็นอย่างไรทำไมจับไม่ได้?
- 2 ต. ผมจะเล่าเรื่องโรงงานทำไมถึงจับยากนะครับ เมื่อปี 42 เนี่ยนะครับ ก่อนหน้าที่ผมจะมารับงาน ปีหนึ่งก็มีจับแค่ประมาณ 3

โรงงาน ซึ่งปี 43 เนี่ยผมเข้ามารับ เขาไม่รู้หรือกว่าตำรวจเนี่ย
กล้าป็นขึ้นข้างบนทูปกระจกข้างบน ทูปหลังคาลงมา โรอยตัวลง
มาเนี่ยครับ เราจับไป 17 โรงงานปี 44 เนี่ยครับเราเข้าที่ไหนก็
ตามต้องเก่งต้องเร็ว ถ้าชำนาญเดี่ยวนะครับ เขาก็โกยซีดี ที่เขาทำ
ทั้งหมดเนี่ยลงไปเครื่องไม่ พอไม่ออกหมดปั๊บเราก็ไม่มี
หลักฐาน

- 3 ก. เครื่องมันก็ยังอยู่เนี่ยครับ?
- 4 ต. ก็เครื่องมันอยู่แต่เราต้องพิสูจน์ว่าเขาได้ใช้เครื่องนั้นไปปั๊มสิ่ง
ผิด ไปละเมิดลิขสิทธิ์
- 5 ก. ต้องมีหลักฐาน ต้องมีแผ่นปลอมอยู่ด้วย
- 6 ต. คือต้องมีของกลางอยู่ด้วย อันนี้คือจุดอ่อนของกฎหมายลิขสิทธิ์
ต้องมีแผ่นปลอมอยู่ด้วย
- 7 ก. แปลว่าเข้าไปปั๊บเนี่ยเขาทำลาย มันเยอะนะมีเป็นโกดังๆอย่าง
งี้เลย
- 8 ต. เครื่องแบบเครื่องคัดน้ำแข็งนะฮะ เครื่องปั่นน้ำแข็ง เหมาะ
สำหรับตัวใหญ่ขนาดนี้เลยครับ เขาโกยที่หนึ่งเป็นกองๆ ลงไป
พริบหมดพริบหมดแป๊บเดียวก็หมดแล้ว 2,3 เครื่องเขามืออยู่ใน
โรงงาน
- 9 ก. โอโห...เขาทำกันแบบนี้เลยหรือพวกนี้...

จากตัวอย่างที่ 61 พบว่าผู้สัมภาษณ์ได้เปิดประเด็นในการถามในผลัดที่
1 โดยตั้งคำถามว่า ทำไมพวกซีดีเถื่อนพวกนี้ถึงได้ปราบปรามยากนัก ขนาดชาวบ้านยังรู้เลยว่า มี
แหล่งขาย แหล่งผลิตที่ไหน ซึ่งนักการเมืองก็ได้ให้คำตอบซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ไม่ทราบมา
ก่อน ไม่ว่าจะ เป็นเงื่อนไขของกฎหมายที่ การจะจับซีดีเถื่อนได้ต้องมีหลักฐาน ในผลัดที่ 2,4,6 หรือ
เครื่องทำลายซีดีที่มีประสิทธิภาพสูง ในผลัดที่ 8 จนในที่สุดผู้สัมภาษณ์จึงแสดงคำพูดที่สามารถ
ตีความได้ว่า การจับซีดีเถื่อนนั้น จับไม่ได้ง่าย ในคำพูดของผู้สัมภาษณ์ในผลัดที่ 9 ซึ่งไม่ได้เป็นการ
ถามคำถามต่อ แต่เป็นการเปลี่ยนทัศนคติใหม่ ว่าการจับซีดีเถื่อนเป็นเรื่องยากกว่าที่คิดเอาไว้

การตอบคำถามของนักการเมือง บางครั้งนอกจากเป็นการตอบคำถามที่ตรงประเด็น แล้ว ยังถือว่าเป็นคำตอบที่น่าสนใจ ดังที่คิดลอนได้กล่าวถึงลักษณะการตอบคำถามลักษณะนี้ว่าเป็น interesting answer หมายถึงลักษณะการตอบคำถามที่นอกจากจะบอกในสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ไม่รู้แล้วยังเป็นคำตอบที่แสดงให้เห็นให้ผู้สัมภาษณ์รู้ว่าสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์รู้หรือเข้าใจอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ผิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.6

- (62) 1 ก. อันนี้ทำตามข้อเสนอของปลัดนะคุณลัดดาวัลย์ กรณีเพิกถอนแล้วไม่ได้เป็นการที่มาบอกว่าเป็นการเจรจา
- 2 ต. ค่ะ ใช่ เข้าใจ ใช่ทำไมเงินเร็ว กำลังจะชี้แจงวิธี
- 3 ก. ครับ เจริญครับ
- 4 ก. เมื่อวานนี้คะ ดิฉันก็ตรวจสอบไปด้วยความห่วงว่า เอ...ปลัดจะไปวันที่ 25 เงินจะถึงบุตรหลานญาติพี่น้องของฉันหรือเปล่า ดิฉันเป็นห่วง เพราะทราบว่ามันช้ามาก ดิฉันก็ถามไปว่าท่านอธิบดี เงินได้หรือยัง ท่านก็บอกว่ามันเหลืออีกนิดเดียว เย็นแล้วนะคะที่ถามเนีย ถามหลังสามโมงกว่าแล้วนะ ทำไมล่ะคะ บอกว่า งบฝ่ายกฎหมายของเบงค์กรุงเทพ เขาไม่ยอมเซ็นปล่อยเงินออกมาเพราะกลัวบริษัทถูกฟ้อง เพราะบริษัทไปอุทธรณ์แล้ว ถ้าเกิดตอนหลัง อุทธรณ์ มีการสืบจนจบแล้ว บริษัทเขาไม่ผิดเนีย เบงค์ก็จะถูกฟ้อง ความเสียหายจะเกิดขึ้นต่อเขา เขากลับตรงนี้ ดิฉันทำใจรู้ใหม่คะ พอได้ยินอย่างนี้แล้ว เพราะญาติพี่น้องดิฉันเดือดร้อนกับภาระดอกเบี้ย ตัดสินใจ ค้นหาเบอร์โทรศัพท์ ท่านชาติรี โสภณพาณิชย์ พอได้เบอร์มือถือมา เคยพบท่านล่าสุดสองครั้งเองในงานเลี้ยง
- 5 ก. คุณลัดดาวัลย์โทรไปหาเองเลยใช่ไหมครับ?
- 6 ต. ไปหาเองเลย บอกท่านว่าท่านขา ขอความเมตตาคนจนเกิด คนกำลังเดือดร้อน ฟรูงนี้ถ้าไม่ได้เงินเนีย จะเดือดร้อนมากเลยนะคะ
- 7 ก. คุณลัดดาวัลย์ไปหา คุณชาติรี เองเลย

จากตัวอย่างที่ 62 ผู้สัมภาษณ์เปิดโอกาสให้นักการเมืองชี้แจงถึงประเด็นที่กำลังถกเถียงกันอยู่ว่าทำไมถึงสามารถหาเงินไปได้เร็วขนาดนั้น นักการเมืองจึงได้ชี้แจงในผลัดที่ 4 ว่าตนเองได้รู้จักกับท่านชาตรี โสภณพาณิชย์ จึงค้นหาเบอร์โทรศัพท์ ซึ่งตรงนี้ ในผลัดที่ 5 ผู้สัมภาษณ์ได้ถามแบบสรุปความว่าผู้ให้สัมภาษณ์ได้โทรศัพท์ไปขอความช่วยเหลือด้วยตัวเองเลย ในผลัดที่ 6 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้คำตอบว่าตนเองได้เดินทางไปหา คุณชาตรี โสภณพาณิชย์ ด้วยตนเอง ไม่ได้โทรศัพท์เหมือนดังที่ผู้สัมภาษณ์เข้าใจ และในผลัดที่ 7 ผู้สัมภาษณ์จึงมีความเข้าใจใหม่ว่า นักการเมืองท่านนี้ไม่ได้โทรศัพท์ไปหาคุณชาตรีอย่างที่เข้าใจ แต่ได้เดินทางไปพบด้วยตนเอง

ในการศึกษาเรื่องการตอบคำถามของนักการเมืองนั้น พบว่าหากผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามที่ไม่ได้กระทบต่อภาพลักษณ์ของนักการเมือง นักการเมืองมักจะตอบคำถามที่ตรงประเด็น ไม่มีการตบแต่ง หรือ เลี่ยงที่จะตอบคำถาม แต่พยายามที่จะเพิ่มเติมให้ข้อมูลที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังแก้ไขข้อสมมติฐานของผู้ถามที่ผิดพลาดด้วย ซึ่งเรียกว่าการตอบคำถามแบบให้ความร่วมมือ ซึ่งต่างจากการตอบคำถามแบบปฏิเสธข้อสมมติฐาน เพราะการตอบคำถามแบบปฏิเสธข้อสมมติฐานนั้น มักจะเป็นการปฏิเสธข้อสมมติฐานที่กล่าวถึงตัวนักการเมืองเอง ซึ่งมีสาระในแง่ลบซึ่งมีผลต่อภาพลักษณ์สาธารณะของตนเอง แต่การแก้ไขข้อสมมติฐานของการตอบคำถามแบบให้ความร่วมมือเป็นการแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้สัมภาษณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.2

- (63) 1 ก. อันนี้นี้เป็นกฎหมายใหม่หรือว่าจะไปประยุกต์ใช้แล้วตอนนี้
- 2 ต. กฎหมายปัจจุบันนี้แหละอะ ประยุกต์กฎหมายปัจจุบัน หรือ ว่าถ้าบอกว่าค่าเช่า 5 แสน ต่อเดือนสิน่าเชื่อถือปีละ 6 ล้าน สรรพากรก็ไปถามว่าเสียภาษีหรือเปล่า ถ้าไม่เสียก็ดำเนินการทางภาษีอากร
- 3 ก. อันนี้คือมาตรการเพิ่มเติมใหม่เข้าไป
- 4 ต. ไม่ใช่...กฎหมายปัจจุบัน คือผมเป็นคนว่าถ้าจะรอกฎหมายใหม่ออกเนี่ยต้องใช้เวลาอีก หนอยนะครบอีกหลายเดือน เพราะฉะนั้นตอนนี้ตอนที่กฎหมายใหม่ยังไม่ออก ใช้กฎหมายปัจจุบันไปก่อน แล้วก็ขอความร่วมมือจากหน่วยงานใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีบทบาทแต่มีอำนาจทาง

กฎหมายนะครับ ก็คือศาลการ สรรพากร กับ สำนักงานป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน ต่อไปก็จะมีคุมในทางอุตสาหกรรม

จากตัวอย่างที่ 63 ผู้สัมภาษณ์มีความเข้าใจผิดว่า มาตรการตรวจสอบภาษีของ
เครื่องผลิตซีดี นั้นเป็นมาตรการที่เพิ่มเข้าไปใหม่ ในผลัดที่ 4 ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องตอบคำถามใหม่
และแก้ไขสมมติฐานที่ผิดของผู้สัมภาษณ์ และชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจใหม่กับ
ผู้สัมภาษณ์ ว่ายังคงใช้กฎหมายเดิมแต่ขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น เพราะหากจะรื้อออก
กฎหมายใหม่ต้องใช้เวลานาน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้คงทำให้ทราบถึง ลักษณะการตอบคำถามของ
นักการเมืองไทยในบริบทการสัมภาษณ์มี 3 ลักษณะคือ การไม่ตอบคำถาม การตอบคำถาม
แบบไม่ตรงประเด็น การตอบคำถามแบบตรงประเด็น รวมถึงการปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบทั้ง
2 ประเภท ซึ่งความแตกต่างของการปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบนี้สัมพันธ์กับกลวิธีการตอบ
คำถามของนักการเมือง คือบทสัมภาษณ์ที่มีการปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับเป็น
ส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่านักการเมืองได้ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเพราะเมื่อผู้สัมภาษณ์ถาม
คำถามนักการเมืองก็ได้ตอบคำถามที่ตรงประเด็นทันที ในทางกลับกันเมื่อการสัมภาษณ์
ประกอบด้วยคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อ ลักษณะการตอบก็จะเป็นการตอบแบบไม่ตรง
ประเด็น เนื่องจากตนเองไม่ต้องการจะกล่าวถึง เพราะอาจจะทำให้เกิดการเสียหายได้ ดังนั้น
นักการเมืองไทยจึงใช้กลวิธีหลากหลายในการรักษาหน้าในการตอบคำถาม รายละเอียดเกี่ยวกับ
กลวิธีรักษาหน้าในการตอบคำถามจะกล่าวถึงในบทที่ 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

กลวิธีการรักษาหน้าของนักการเมืองไทยในการตอบคำถาม

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้อธิบายรายละเอียดของคู่มือคำถาม-ตอบและลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง ในบทนี้ผู้วิจัยจะศึกษาวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย โดยวิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามชนิดไม่ตรงประเด็นของนักการเมือง เนื่องจาก

นักการเมืองใช้การตอบคำถามประเภทนี้ ในการตอบคำถามที่คุกคามหน้าของตนเอง ซึ่งในงานวิจัยนี้พบกลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถาม 10 กลวิธี รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทยในบริจเขตสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

บทสัมภาษณ์	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	รวม
กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถาม										
1. การกลบเกลื่อน	12	6	2	1	1	-	5	3	-	30
2. การเพิ่มข้อมูลใหม่	2	2	-	-	2	1	1	4	1	13
3. การกล่าวถึงบุคคลอื่น	-	-	4	-	1	3	5	1	-	14
4. การให้ข้อมูลน้อยเกินไป	1	-	-	-	1	2	-	-	-	4
5. การพูดคลุมเครือ	2	2	-	-	1	-	1	-	-	6
6. การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม	-	-	-	-	3	4	5	-	-	12
7. การบอกว่าไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะตอบคำถาม	-	-	5	-	1	12	1	2	5	26
8. การปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์	3	2	8	1	5	2	13	1	4	39
9. การถามคำถามกลับผู้สัมภาษณ์	1	-	1	-	1	2	-	-	2	7
10. การคุกคามหน้าผู้อื่น	1	-	2	-	-	-	9	-	-	12

หลังจากนับความถี่ของกลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้พิจารณาวิธีการรักษาหน้าที่มีลักษณะเด่นของการสัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับกลวิธีการรักษาหน้าที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ที่ปรากฏมากและน้อย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลวิธีการรักษาหน้าที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถาม	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. การปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์	39	24.2%
2. การกลบเกลื่อน	30	18.4%
3. การบอกว่าไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะตอบคำถาม	26	16%
4. การกล่าวถึงบุคคลอื่น	14	8.5%
5. การเพิ่มข้อมูลใหม่	13	8%
6. การคุกคามหน้าผู้อื่น	12	7.3%
7. การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม	12	7.3%
8. การถามคำถามกลับผู้สัมภาษณ์	7	4.3%
9. การพูดคลุมเครือ	6	3.6%
10. การให้ข้อมูลน้อยเกินไป	4	2.4%

จากการศึกษาทฤษฎีวิธีการรักษาหน้านักการเมืองไทยในการตอบคำถาม กลวิธีที่ใช้มีลักษณะต่างๆดังต่อไปนี้

5.1 การกลบเกลื่อน

การกลบเกลื่อน เป็นกลวิธีทางภาษาที่นักการเมืองใช้เพื่อรักษาความสัมพันธ์และความรู้สึกที่ดีต่อผู้ร่วมสนทนาหรือผู้ที่ตนเองกล่าวถึง นอกจากนี้ยังใช้เพื่อแสดงความสุภาพและลดความรุนแรงของถ้อยคำ รวมถึงการลดความรับผิดชอบต่อถ้อยคำที่กล่าวออกไป ซึ่งบางครั้งในการตอบคำถาม นักการเมืองไม่สามารถสื่อความอย่างตรงไปตรงมาได้ เนื่องจากถ้าหากทำเช่นนั้นแล้วจะมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์สาธารณะด้านบวก และหน้าที่การงานของตนเอง ดังนั้นนักการเมืองจึงใช้วิธีการกลบเกลื่อน โดยการแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามอย่างเป็นกลางเพื่อที่จะไม่ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองพูดออกไป รูปแบบภาษาที่ใช้ในการกลบเกลื่อนที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

5.1.1 การใช้กริยาแสดงความเชื่อหรือทัศนคติ เช่น การใช้กริยาลึกลับ *คิดว่า* *เชื่อว่า* *คงจะ* นักการเมืองมักใช้รูปแบบเหล่านี้เพื่อแสดงความคิดเห็นและเป็นการลดน้ำหนักของถ้อยคำที่กล่าวออกมา ซึ่งทำให้ไม่ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนพูด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.1

(64)	1	ถ.	ครับ ครับ แต่ถามจริงๆสักทีเนี่ยคิดว่าจะกี่ปี... คุณทักษิณบอก 10 ปี
	2	ต.	คือ ท่านคิดว่า ในขณะนี้ คือ แต่เดิมนะนะครับ เอ่อ ตอนที่ท่านเข้ามาเล่นการเมืองใหม่ๆ ก็คิดว่า ท่านจะถอดใจ เล่นไปไม่นานเท่าไร ก็คงจะเลิกนะครับ ซึ่งตอนนี้ท่านคงจะ สร้างความเชื่อมั่นในใจว่าในขณะนี้ท่านจะอยู่กับประชาชน ต้องการแก้ไขปัญหาให้เบ็ดเสร็จ แต่ปัญหาของประเทศชาติเรา มันหมักหมมกันมาหลายสิบปี เพราะฉะนั้น จากที่มีรัฐบาลเพียงแค่ 3-4 ปี
	3	ถ.	ไม่พอ
	4	ต.	ไม่พอ ท่านคงจะอยากชี้ให้เห็นอย่างนั้นมากกว่า จะว่าเราไป โหวตเค้ายุบสภา อย่างงั้นหึงยะโสเลย คงไม่ใช่ทำนองนั้น แต่ต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน

- 5 ถ. ครับ จริงๆแล้วต้องกี่ปี
6 ต. ผมคิดว่า...ก็ เชื่อว่า น่าจะ อย่างน้อย ก็น่าจะ 8 ปี

จากตัวอย่างที่ 64 คำถามในผลัดที่ 5 นั้น ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามที่เป็น การคุกคามหน้า เพราะเป็นคำถามที่ให้นักการเมืองแสดงความคิดเห็นของตนเอง ว่ามีความมั่นใจ ในการทำงานเป็นรัฐบาลเป็นระยะเวลาเท่าใด ซึ่งนักการเมืองได้ตอบคำถามโดยใช้กลวิธีการกลบ เกลื่อน ด้วยการใช้กริยาวลี คิดว่า เชื่อว่า และรูปภาพแสดงความน่าจะเป็น ซึ่งใช้อย่างน้อย 2 ครั้ง น่าจะ ในผลัดที่ 6 เป็นการลดน้ำหนักของถ้อยคำที่กล่าวออกมา และเป็นการกลบเกลื่อน เพื่อ แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดไม่แน่ใจกับสิ่งที่พูดออกมา และไม่ต้องการผูกมัดตนเอง

I.2

- (65) 1 ถ. อันนี้...อิทธิพลมันใหญ่โต
2 ต. คุณสรยุทธผมเสริมอย่างนี้ดีกว่า ท่านผู้ช่วยอาจจะไม่กล้าพูด
 ผม สส.พูดได้ ท่านรัฐมนตรีอาจจะไม่เหมาะ ผมยังเชื่อนะครับว่า
 ที่เข้ามาทำงานตรงนี้นะครับ มันมีพวกอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง
3 ถ. มีนักการเมืองใหม่...
4 ต. ผมเชื่อว่ามีและระดับอดีตรัฐมนตรีด้วย
5 ถ. เชื่ออย่างนั้นเลยนะฮะ
6 ต. อืม...เชื่อว่ามีเป็นระดับอดีตรัฐมนตรี และพูดถึงสี่ ก็เชื่อว่ามี
 ระดับนายพลด้วย

จากตัวอย่างที่ 65 ในผลัดที่ 2,4,6 เป็นการตอบคำถามของนักการเมืองที่แสดง ความคิดเห็นของตนเอง แต่เพื่อไม่ให้เป็นการผูกมัดหรือต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองพูดออกไป นักการเมืองมีการใช้คำเพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แสดงออกไป ได้แก่ คำว่า เชื่อว่า ในผลัดที่ 2,4,6

5.1.2 การแก้ไขคำหรือวลีที่สั้นในเชิงลบ เป็นการแก้ไขคำหรือวลีของผู้ สัมภาษณ์ที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ในแง่ลบต่อนักการเมือง ซึ่งการแก้ไขคำใหม่นี้เป็นการสื่อความใน แก่นเรื่องเดียวกัน แต่ลดความรุนแรงของถ้อยคำให้อ่อนลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.3

- (66) 1 ถ. เป็นรัฐมนตรีชี้ว่า!
2 ต. ไปพูดเนี่ยเป็นเรื่องของแนวทางว่า ทำไมถึงไม่ใช่ศึกษานิเทศละ เพราะศึกษานิเทศเรามีอยู่เป็นจำนวนมาก เรามีอยู่ทั่วประเทศ อยู่แล้ว ทำไมจะต้องเสียเงินไปจ้างบุคคลภายนอก มาทำการ ประเมิน และบุคคลภายนอก พวกครูเค้าก็มาร้องเรียนเหมือนกัน ว่า บุคคลที่มาประเมินผมเนี่ย ไม่เอาแล้วแล้วไม่ทำอะไรเลย ยิ่งเงี้ย เค้าก็มาเล่าให้ฟัง

จากตัวอย่างที่ 66 ในผลัดที่ 1 ผู้สัมภาษณ์ได้วิจารณ์การทำงานของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยกล่าวว่า การพูดในที่ประชุมเป็นการชี้ นำข้าราชการประจำ ซึ่งเป็นคำพูดที่มีการคุกคามหน้าและมีผลกระทบในแง่ลบต่อตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการอย่างมาก นักการเมืองท่านนี้จึงจะรักษาหน้าของตนเอง โดยได้ใช้วิธีการแก้ไข คำ ชี้นำ ของผู้สัมภาษณ์เป็นการใช้คำว่า แนวทาง เพื่อที่จะบอกว่าสิ่งที่ตนเองพูดในที่ประชุมนั้นก็ เป็นเพียงการแนะนำเสนอแนวทางให้ข้าราชการท่านนั้น ไม่ได้เป็นการชี้ นำ

I.7

- (67) 1 ถ. ครับ แพ้เพราะอะไรครับ
2 ต. ที่จริงถ้าจะพูดไปก็ยาว เอาสรุปว่าเราไม่ชนะ เราได้น้อย คิด สักส่วนแล้วเราก็ต้องยอมรับผลดังกล่าวนี้ ผมคิดว่า ก็ไม่มี ประโยชน์ที่จะไป อุทธรณ์อะไร

จากตัวอย่างที่ 67 เป็นการสัมภาษณ์ชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ โดยผู้สัมภาษณ์ต้องการทราบว่าเป็นเพราะอะไรที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์พ่ายแพ้พรรคไทยรักไทย ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา จึงตั้งคำถามในผลัดที่ 1 ว่า แพ้เพราะอะไร ซึ่งการถามคำถามของผู้ สัมภาษณ์เป็นการย้ำว่า พรรคประชาธิปัตย์แพ้พรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นการทำลายภาพลักษณ์ของ พรรคประชาธิปัตย์ และเป็นการเสริมภาพลักษณ์ของพรรคไทยรักไทยให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ทำให้นายชวน มีการตอบคำถามโดยใช้กลวิธีการแก้ไขคำ เพื่อลดภาพการพ่ายแพ้ของพรรค ประชาธิปัตย์ โดยแก้ไขคำว่า แพ้ ที่ผู้สัมภาษณ์ใช้มาเป็นคำว่า ไม่ชนะ และ ได้น้อย

นอกจากนี้ในบทสัมภาษณ์ที่นำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยยังพบกลวิธีการแก้ไขคำที่มีความหมายนัยเชิงลบ ให้มีความหมายนัยเชิงลบมากขึ้น ซึ่งในกรณีที่พบในบทสัมภาษณ์นั้นมักจะมีเกิดจากประเด็นที่พูดนั้น ไม่ได้มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของนักการเมือง แต่กลับส่งเสริมให้ภาพลักษณ์ของนักการเมืองดียิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

I.1

(68)	1	ถ.	ครับ คุณสุริยะ ไม่เจนจัดทางการเมือง
	2	ต.	ผมไม่รู้เรื่องทางการเมืองดีกว่าครับ ไม่ต้องว่าเจนจัด
	3	ถ.	ไม่รู้เรื่องนี้ แปลว่า ยิ่งกว่าไม่เจนจัดอีกนะครับ
	4	ต.	ถูกครับ ไม่ประสีประสาทางการเมือง
	5	ถ.	ไร้เดียงสาทางการเมือง เลยได้มะ?
	6	ต.	พูดได้ครับ
	7	ถ.	พูดได้อย่างนั้นเลยหรือ?
	8	ต.	ครับ

ในตัวอย่างที่ 68 ผู้สัมภาษณ์กล่าวว่านักการเมืองที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์นั้น ไม่เจนจัดในการเมือง ในผลัดที่ 1 ซึ่งความหมายของวลีที่ว่า ไม่เจนจัดในทางการเมือง นั้นหมายถึงว่านักการเมืองคนนั้น ไม่มีเล่ห์กลหรืออุบายในการเมือง ซึ่งมีหมายดีและส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของนักการเมืองคนนั้นเป็นคนดี แต่เนื่องจากคำว่า ไม่เจนจัด นั้นมีความหมายในเชิงลบ ต่อภาพการเป็นนักการเมืองของผู้ให้สัมภาษณ์ ทำให้ในผลัดที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้มีการแก้ไขคำโดยใช้คำว่า ไม่รู้เรื่อง และในผลัดที่ 4 นักการเมืองก็ยังคงมีการแก้ไขคำ ใหม่ว่า ไม่ประสีประสา จนในผลัดที่ 5 ผู้สัมภาษณ์ ได้มีการแก้ไขคำใหม่เป็น ไร้เดียงสา ซึ่งนักการเมืองก็ยอมรับกับคำดังกล่าว เนื่องจากคำว่า ไร้เดียงสาทางการเมือง นั้นมีผลต่อการสร้างภาพลักษณ์ของตนเองว่าเป็นนักการเมืองที่ดี ไม่ได้เป็นนักการเมืองที่จะเข้ามาเพื่อโกงกินบ้านเมือง ซึ่งการแก้ไขคำดังกล่าวทำให้ภาพลักษณ์ของตนเองนั้นดีขึ้นต่อความไว้วางใจของประชาชน

5.1.3 การหัวเราะ ก็จัดได้ว่าเป็นกลวิธีการกลบเกลื่อนอีกกลวิธีหนึ่ง โดยนักการเมืองจะแสดงความรู้สึกขบขันต่อคำถามของผู้สัมภาษณ์ เพื่อที่จะลดความรุนแรงของเนื้อหาคำถาม ก่อนที่นักการเมืองจะตอบคำถาม

I.3

- (69) 1 ถ. ผมถามคุณสุวิทย์ทำไม ต้องไปเกณฑ์ข้าราชการมาเชียร์
- 2 ต. เฮอะ เฮอะ เฮอะ ผมไม่ได้เกณฑ์ ไม่ได้เกณฑ์เลยครับ เพราะว่าจริงๆแล้วเนี่ยวันที่ฝ่ายค้านยื่น ยื่น ถอดถอนผมเนี่ย ยื่นกันตอนค่ำ แล้ว ประมาณซัก 4-5 โมงเย็นนะครับ ผม ผมเพิ่งทราบตอนเช้าว่ามีการชุมนุมกัน เพื่อที่จะรื้อผมอยู่ที่หน้ากระทรวงศึกษาธิการนะครับคือว่าผมไม่ทราบเลยนะครับ ผมจึงมาช้า

จากตัวอย่างที่ 69 ผู้สัมภาษณ์ กล่าวหาว่านักการเมืองเกณฑ์ข้าราชการประจำมาสนับสนุนตนเอง ซึ่งเป็นคำถามที่คุกคามหน้านักการเมือง ทำให้นักการเมืองต้องรักษาของตนเองโดยในผลัดที่ 2 ได้ใช้การหัวเราะร่วมกับการตอบ เพื่อเป็นการลดความรุนแรงของคำถามและแสดงให้เห็นว่าการกระทำในสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์กล่าวนั้นเป็นเรื่องตลกและตนเองก็ไม่ทำอย่างนั้นแน่นอน

จากกลวิธีการรักษาหน้าของนักการเมืองโดยใช้การกลบเกลื่อนนั้น นักการเมืองใช้การกลบเกลื่อนทั้งแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยแบบวัจนภาษานั้น นักการเมืองใช้ กริยาแสดงความเชื่อหรือทัศนคติ รวมถึงรูปภาพที่แสดงความน่าจะเป็น เพื่อเป็นการลดความรับผิดชอบต่อถ้อยคำที่ตนเองได้กล่าวออกไป และใช้การแก้ไขคำหรือวลีที่สื่อในเชิงลบของผู้สัมภาษณ์ เพื่อเป็นการลดความรุนแรงของคำ นอกจากนี้ยังใช้การกลบเกลื่อนแบบอวัจนภาษา ได้แก่ การหัวเราะ เป็นการลดความรุนแรงของคำถามของผู้สัมภาษณ์อีกด้วย

5.2 การเพิ่มข้อมูลใหม่

การเพิ่มเนื้อหา กลวิธีนี้แสดงให้เห็นว่านักการเมือง ต้องการจะชี้แจงข้อเท็จจริง หรือแก้ไขในสิ่งที่ตนเองถูกเข้าใจผิด โดยข้อมูลใหม่ที่เพิ่มนั้นต้องมีความเกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องของคำถาม เพื่อขยายความและเพิ่มเนื้อหาของคำตอบให้สมบูรณ์ขึ้น โดยไม่ใช่การพูดนอกเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องของคำถาม รูปภาพที่พบในบทสัมภาษณ์ เช่น *ขอพูดนิดนึง บอกให้หน่อยนึง ขอเรียนนิดนึง ขอพูดต่อ* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.5

(70)	1	ถ.	คุณลัดดาวัลย์ทำผิดขั้นตอน?
	2	ต2.	นั่นเราก้าวก้าวไม่ได้ เป็นเรื่องของความเห็น เรื่องของการใช้อำนาจจะชอบไม่ชอบนั่นก็ต้องมีเหตุผลประกอบ แล้วเราจะไปก้าวก้าวไม่ได้
	3	ถ.	คุณหมอบเปรมครับ
	4	ต2.	ผมขอพูดต่อ
	5	ถ.	มาถึงขั้นนี้ เข้าพูดต่อ
	6	ต2.	ในขณะนี้ผมขอให้คุณสรยุทธตั้งข้อสังเกตว่า 1. โกงกันสะบัดหันแหก ก็บอกว่าราชการให้ทำอะไร อธิบดีเอาหนูไปเอาเอาตาไปไร่ ปลัดไปเลี้ยงวัวเลี้ยงควายที่ไหนก็ไม่สนใจเลย แต่เมื่อเราบอกว่าผมไม่รู้ เมื่อผมรู้แล้ว ผมก็ดำเนินการตามวันที่ 5 นั้น ถูกไหมฮะ ดำเนินการตามสั่งให้เพิกถอน แล้วเมื่อมีการเพิกถอน ไม่เป็นไปตามที่ราชการทำ ด้วยเหตุขัดข้องเพียงจากมีการไปร้องขอความเป็นธรรมจากรัฐมนตรีลัดดาวัลย์ ล่าช้าไปถึงวันที่ 29 ก็มีการโกงกันต่อไปเรื่อย ๆ เพราะบริษัทเค้ายังไม่ปิดนะครับ

จากตัวอย่างที่ 70 ผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ นักการเมืองคนที่ 2 ทำการคุกคามหน้านักการเมืองคนอื่นที่ไม่ได้อยู่ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ โดยการวิจารณ์การทำงานของนักการเมืองคนนั้น ซึ่งการตั้งคำถามในลักษณะนี้เป็นการกระทำที่คุกคามหน้าของนักการเมืองที่ 2 เช่นเดียวกัน ดังนั้นนักการเมืองคนที่ 2 จึงลดการคุกคามหน้าตนเอง และผู้อื่นด้วยการ ไม่ขอวิจารณ์ โดยได้ให้คำตอบในผลัดที่ 2 ว่า *ไม่ควรไปก้าวก้าวการปฏิบัติงานของคนอื่น* ซึ่งเป็นคำตอบ

ที่ไม่ตรงประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์ ทำให้ในผลัดที่ 3 ผู้สัมภาษณ์เปลี่ยนไปถามความคิดเห็นจากนักการเมืองอีกคนหนึ่งที่ย่วมสนทนาด้วย ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์คนแรก เห็นว่าตนเองจะเสียโอกาสในการชี้แจง จึงขอเพิ่มเนื้อหาใหม่ในผลัดที่ 4 โดยการพูดว่า *ขอผมพูดต่อ* เพื่อต้องการที่จะอธิบายความให้ชัดเจนขึ้น เนื่องจากประเด็นที่กำลังสนทนาอยู่ใน ยังไม่ชัดเจนว่า ตนเองทำงานผิดพลาดหรือไม่

I.6

- (71) 1 ก. ถาม คุณสุริยะ ก่อนว่าตำแหน่งเลขาธิการพรรคเนี่ย นายกให้โอกาสหรืออยากให้คุณสุริยะเป็น หรือคุณสุริยะเป็นคนไปขอท่านนายกว่า “ให้ผมเป็นเถอะ”
- 2 ต. ครับก็...ผมขอพูดนิดหนึ่งนะครับว่า จริงๆตอนผมเลือกตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ผมจริงใจนะครับ ตอนที่มารับตำแหน่ง เลขาธิการพรรคไม่ได้จริงใจ แต่มีความรู้สึกภูมิใจภูมิใจว่าเราเข้ามาอยู่ รู้จักกับท่านนายกๆเพียง 1 ปีเศษ เราก็ได้รับความไว้วางใจจากท่านครับ สิ่งนี้จึงเป็นความภูมิใจ
- 3 ก. รู้จักกับท่านนายก ปีกว่าเลยหรือครับ ?
- 4 ต. รู้จักปีเศษเองครับ คือไม่รู้รู้จักท่านเลย เจอหน้ากันจริงๆครั้งแรก ก็คิดว่าประมาณซัก 4 เดือนก่อนเลือกตั้งนี่ครับ

จากตัวอย่างที่ 71 ในผลัดที่ 1 ผู้สัมภาษณ์ได้ถามคำถามถึงสาเหตุที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้รับการเลือกให้เป็นเลขาธิการพรรคเป็น เพราะท่านนายกทักษิณ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคไทยรักไทย เป็นคนตัดสินใจเลือก หรือผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคนขอรับตำแหน่ง ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้คำตอบที่ไม่ตรงประเด็นคำถาม โดยใช้กลวิธีเพิ่มข้อมูลใหม่ในการตอบคำถามในผลัดที่ 2 เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการตอบคำถามแบบตรงประเด็น เพราะว่าหากผู้ให้สัมภาษณ์ตอบอย่างตรงไปตรงมาว่า นายกเป็นผู้เลือกหรือตนเป็นผู้ขอตำแหน่งเอง ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของตนเองและนายก

I.3

- (72) 1 ก. แปลว่าคุณสุวิทย์ จะไม่ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจ เพราะว่าใช้กระบวนการถอดถอนแล้ว
- 2 ต. ก็ไม่ใช่เป็นหลักประกันครับ เพราะยังมีบางประเด็นที่เราอาจจะ

ต้องนำสู่การอภิปราย ไม่ไว้วางใจอีก

- 3 ถ. ครับ แต่ เฉพาะกรณีนี้เนี่ย ไม่เกี่ยวกับอภิปรายแล้ว
- 4 ต. ในประเด็นนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการอภิปรายเช่นกัน
- 5 ถ. อาจจะเป็นไปได้
- 6 ต. ครับผม
- 7 ถ. ถ้าอย่างนั้น คุณสนั่น เอาชัดๆ เลยครับว่า ตรงไหน ที่คิดว่าผิดชัดเจน
- 8 ต. คือผมต้องขออนุญาตที่จะทำความน่ะครับว่า จริงๆ แล้วเนี่ย พวกเราติดตามการทำงานของรัฐบาลมาโดยตลอด ตั้งแต่พรรคไทยรักไทย ยังไม่เข้ามาเป็นรัฐบาลซะด้วยซ้ำ เราก็ยังมีความรู้สึกสบายใจว่า ในช่วงของการผลักดันกฎหมายแรงงานต่างชาติ เพื่อให้ออกมาเป็นกฎหมายแม่บท ว่าด้วยการจัดการศึกษา หรือปฏิรูปการศึกษาเนี่ย จึง เป็นกฎหมายที่เราทุกพรรคการเมืองในสภาขณะนั้น ได้ช่วยการผลักดัน ออกมาจนเป็นผลสำเร็จ เป็นความภูมิใจร่วมกันของพวกเขา และก็พรรคการเมืองใหม่ ที่ไม่อยู่ในสภาขณะนั้น คือ พรรคไทย รักไทย เนี่ย ก็กำหนดให้เรื่องการปฏิรูปการศึกษานั้น เป็นวาระแห่งชาติ นะครับ ในช่วงของการรณรงค์หาเสียงก็มีการพูดกันเรื่องนี้ ในลักษณะที่สอดคล้องกันกับแนวทางการปฏิรูปที่อยู่ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติเมื่อพรรคไทยรักไทย ชนะการเลือกตั้ง มีการแถลงนโยบาย ก็ประกาศว่าจะปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ แล้ว ก็ให้โอกาสคนสำคัญ ซึ่งอยู่ในกระบวนการปฏิรูปการศึกษามา ตั้งแต่ต้น คือ ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย เนี่ย เข้ามาเป็นรัฐมนตรีศึกษา เราก็มีความภูมิใจ แล้วก็มี ความหวังน่ะครับว่า การปฏิรูปการศึกษานั้น ก็คงจะเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติแน่นอน เราก็ติดตามการทำงานของรัฐบาลมาโดยตลอด แต่ก็รู้สึกสะอึดแล้วก็ไม่สบายใจเมื่อ น.พ. เกษม วัฒนชัย ต้องลาออกจากตำแหน่ง โดยให้เหตุผลว่าไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเมืองได้ ซึ่งในส่วนนั้นผมคิดว่าคุณสุ

วิทย์คงจะเป็นผู้อธิบายได้ดี ว่ามันเกิดอะไรขึ้นที่ให้ คนซึ่งเป็น นักปฏิรูปการศึกษาตัวจริงเนี่ย ไม่สามารถที่จะร่วมงานกับท่าน ได้ และก็ถอยฉากออกไป และท่านนายกก็เข้ามาประกาศตัวว่า จะเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษา แต่ปรากฏว่าในช่วงเวลาที่ ผ่านไป 3-4 เดือน ที่ท่านรับตำแหน่งนั้น ทุกอย่างก็ไม่มีอะไร คืบหน้า ให้ว่าจะเดินไปตามครรลองของการปฏิรูปการศึกษา

จากตัวอย่าง 72 ผู้สัมภาษณ์ต้องการทราบถึงสาเหตุผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็น นักการเมืองฝ่ายค้าน ได้เสนอถอดถอน รัฐมนตรีสุวิทย์ ซึ่งในผลัดที่ 8 ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็น นักการเมืองฝ่ายค้านได้ให้คำตอบ โดยใช้กลวิธีการเพิ่มเนื้อหา มีการใช้รูปภาพ “ขอท้าวความ” ซึ่งเป็นการขอเพิ่มเนื้อหา เพื่อที่จะชี้แจงให้ประชาชนที่รับฟังอยู่นั้น เข้าใจว่าตนเองไม่ได้ เสนอชื่อ ถอดถอนนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม เพราะต้องการกลั่นแกล้ง แต่มีเหตุผลที่กระทำการดังกล่าว การ เพิ่มเนื้อหาเช่นนี้ เป็นเพราะ นักการเมืองต้องการรักษาภาพลักษณ์ของตนเอง ที่จะไม่ถูกมองว่า กลั่นแกล้งนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม

I.9

(73)	1	ถ.	แต่เราก็เอาชื่อออกได้
	2	ต.	ก็เอาชื่อออกได้ เพราะยังไม่สิ้นสุดขั้นตอนที่รัฐมนตรีมหาดไทย แต่กฎหมายนี้ผมขอเรียนนิดหนึ่งนะครับ มันเป็นกฎหมายที่ ทุกประเทศใช้นะครับ กฎหมายเราใช้ 2 ตัว คือกฎหมายแม่สิทธิ มนุษยชนหรือ Human Life ก็กำหนดอยู่แล้วว่าใครจะเขียน วิพากษ์วิจารณ์ ใครจะอย่างไร ก็ต้องวิพากษ์วิจารณ์ในทางที่เป็น จริงแล้วก็ไม่กระทบกระเทือนใครที่ไม่เกี่ยวข้อง ก็มีอยู่แล้วเขียน ไว้ชัดเจน นั่นคือข้อพิจารณาข้อแรกของเรา และข้อที่ 2 เนี่ย กฎหมายในทางบริหารนี้ ทุกประเทศมี สหรัฐก็มี อังกฤษก็มี อย่างสมมติว่าเราอยู่นอกประเทศสหรัฐ แล้วเราไปวิจารณ์ผู้นำ สหรัฐในทางเสียหาย แล้วก็ไม่ใช่จริง เขาก็ไม่ให้เราเข้าประเทศได้

จากตัวอย่างที่ 73 ผู้สัมภาษณ์ได้ถามคำถาม เพื่อที่จะให้ผู้สัมภาษณ์แสดงการ ยืนยันว่า กรณีการยกเลิกหนังสือเดินทางของผู้สื่อข่าวต่างประเทศนั้นทำได้ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ คำตอบในผลัดที่ 2 อย่างตรงประเด็น แต่ได้มีการเพิ่มเนื้อความ โดยมีการใช้วลีว่า ขอเรียนนิดหนึ่ง

เพื่อเป็นการทำความเข้าใจ กับประชาชนที่ฟังอยู่ว่าการออกคำสั่งดังกล่าวนั้น ไม่ได้เป็นการทำตามอำเภอใจ แต่อย่างไร แต่ทำตามเงื่อนไขของกฎหมายที่ได้กำหนดขึ้นมาและเป็นสากล ทุกประเทศก็ได้ปฏิบัติเช่นนี้ ไม่ใช่เพราะความไม่พอใจของนายกรัฐมนตรี ที่ถูกผู้สื่อข่าวคนดังกล่าววิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างไร

5.3 การกล่าวถึงบุคคลอื่น

การกล่าวถึงบุคคลอื่น หมายถึง การที่นักการเมืองได้กล่าวถึงบุคคลอื่นที่ไม่ได้ร่วมอยู่ในการสัมภาษณ์ ซึ่งการกล่าวอ้างบุคคลอื่นนั้นจะเป็นการกล่าวอ้างถึง ถ้อยคำ ความคิดเห็น หรือการกระทำของบุคคลนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนและปกป้องรักษาหน้าของตนเอง ที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อคำพูดใดๆ ที่ตนเองกล่าวออกไป เพราะไม่ถือว่าเป็นคำพูดหรือการตัดสินใจของตนเองแต่เป็นของบุคคลอื่นๆ แทน

I.3

(74)	1	ถ.	แต่ในสภา กลุ่มนี้ก็ยกมือสนับสนุนร่างกฎหมายนี้
	2	ต.	ในชั้นรับหลักการ ผมไม่ได้รับหลักการ
	3	ถ.	ยังไงครับ?
	4	ต.	ก็อยู่ในนั้น ก็ ABSENT เพราะถามว่าเห็นด้วยไหม ไม่ค่อยเห็นด้วยเท่าไรหรอกครับ ก็ง่ายดี แต่ในที่สุดเนี่ยตอนลงคะแนนวาระที่ 3 เนี่ย พรรคพวกบอกว่ารับๆ ไปก่อนก็แล้วกันแล้วค่อยไปแก้ทีหลัง ผมก็บอกอ้าวแล้วถ้ารับๆ ไป แล้วค่อยไปแก้ทีหลังก็ได้
	5	ถ.	ยกมือไป
	6	ต.	ก็ได้ ก็ OK ก็ลงคะแนนเสียงให้ นะครับ ผมว่านี่คือความจริง ผมจะพูดความจริงให้ฟัง

จากตัวอย่างที่ 74 ผู้สัมภาษณ์พยายามจะถามผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่า ทำไมถึงไปแก้กฎหมายเก่าที่รัฐบาลชุดที่แล้วเป็นผู้ร่างขึ้น ทั้งๆที่ ตนเองก็เคยร่วมรัฐบาลชุดเก่า และยกมือ อนุมัติให้กฎหมายฉบับนี้ผ่านเช่นเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามนี้ในผลัดที่ 4 โดยกล่าวอ้างว่าเป็นความคิดของพรรคพวกของผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ได้เป็นความคิดของผู้ให้สัมภาษณ์เอง เป็นการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กระทำ

I.6

- (75) 4 ถ. คุณจงชัย รับประกันให้ปลัดว่าไม่รู้มาก่อน
5 ต.อ. อ้าวท่านปลัดพูดเองนะ!

จากตัวอย่างที่ 75 ผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ แสดงการยืนยันว่า ปลัดกระทรวง ซึ่งไม่ได้ร่วมอยู่ในการสนทนาขณะนั้น ไม่ได้มีเจตนากระทำการทุจริตในหน้าที่ แต่เป็นเพราะไม่ทราบว่าได้มีการทุจริตกันมาก่อนหน้านี้ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ให้คำตอบที่แสดงการยืนยันแต่อย่างใด แต่ได้กล่าวอ้างถ้อยคำของปลัดว่า *ปลัดพูดเอง* ซึ่งทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ต้องแสดงความคิดเห็นอะไรออกไป เพื่อหลีกเลี่ยงจากการรับผิดชอบต่อคำพูดที่ได้กล่าวออกไป

I.7

- (76) 1 ถ. คุณชวน ตอนหลังผมเห็นสนใจนะ ถึงกับสั่งลูกพรรคไปอยู่ เวย์ที่พรรคทุกวันเสาร์อาทิตย์
2 ต. ที่จริงก็เป็นผลพลอยได้จากการที่ พรรคทำตัวเป็นสถานที่ราชการครึ่งปีเสาร์ อาทิตย์หยุดที่นี่พรรคการเมืองไม่ใช้ที่สถานที่ราชการสมาชิกที่เข้ามาวันธรรมดาไม่ได้ก็มาวันหยุด ก็มาทำหนังสือมา บ่นมาว่าพรรค ไม่เปิดโอกาสให้เขาได้ไปที่พรรคเลย
3 ถ. เดิมที เสาร์ อาทิตย์ปิด
4 ต. เดิมทีเสาร์ อาทิตย์เปิด เพราะเขาเข้าที่ประชุมกันนะ สะท้านรองบัญญัติท่านก็เสนอแนะดี ถ้าอย่างนั้น พวกเราก็มา วันเสาร์มาอยู่ด้วยกัน

จากตัวอย่างที่ 76 ผู้สัมภาษณ์ได้สอบถามผู้ให้สัมภาษณ์ ถึงกรณีที่พรรคประชาธิปัตย์ มีนโยบายเปิดที่ทำการพรรคในวันเสาร์ เพื่อพบปะประชาชน เป็นนโยบายที่เปลี่ยนแปลงนโยบายของพรรคไทยรักไทยหรือเปล่า ผู้ให้สัมภาษณ์ให้คำตอบในผลัดที่ 2 กล่าวถึงสาเหตุที่ต้องเปิดที่ทำการพรรคในวันเสาร์อาทิตย์เป็นเพราะประชาชนทั่วไปที่เป็นสมาชิกพรรคมี

ความประสงค์ต้องการให้เปิดทำการ และในผลัดที่ 4 ผู้สัมภาษณ์ได้อ้างถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรค รวมถึงนายบัญญัติ ที่ได้เสนอแนวคิดนี้ ซึ่งการตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการกล่าวอ้างถึงบุคคลอื่น เพื่อที่จะรักษาภาพลักษณ์ของตนเองที่เป็นหัวหน้าพรรคและไม่ได้มีความคิดที่จะไปเลียนแบบนโยบายของพรรคไทยรักไทย

1.8

- (77) 1 ถ. คือ หมายความว่า ท่านรัฐมนตรี จะมาทบทวนมาตรานี้ใหม่
- 2 ต. ไร่ครับ ผมไม่แน่ใจว่า กรรมวิธีการท่านอื่นจะยอมหรือเปล่านะครับ

ตัวอย่างที่ 77 เป็นบทสัมภาษณ์ที่มีนักการเมืองร่วมสนทนาด้วย 2 คน โดยผู้ถามในบทสัมภาษณ์ตอนนี้ คือนักการเมืองคนที่ 2 ได้ถามคำถามขอการยืนยันจากนักการเมืองคนที่ 1 ซึ่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการสาธารณสุขว่าจะกลับไปทบทวนแก้ไขมาตรากฎหมายที่ยังเป็นปัญหาอยู่ โดยนักการเมืองคนที่ 1 ตอบตกลงว่าจะไปแก้ไข แต่ได้แสดงความไม่แน่ใจ มีการอ้างถึงบุคคลอื่นซึ่งได้แก่ คณะกรรมการ ที่ทำหน้าที่ในการตรวจแก้กฎหมาย จะเห็นด้วยหรือไม่ การกล่าวอ้างบุคคลอื่น ของนักการเมืองคนที่ 1 นี้ เพื่อแสดงว่าตนเองไม่ได้ให้คำยืนยันว่าจะเกิดการแก้ไขมาตรากฎหมายนี้ เพราะหากการทบทวนกฎหมายไม่ได้เกิดขึ้นจริง ไม่สามารถมาตำหนิตนเองได้ ซึ่งถือว่าเป็นกลวิธีการรักษาหน้าอย่างหนึ่งของนักการเมือง

5.4 การให้ข้อมูลน้อยเกินไป

การให้ข้อมูลน้อยเกินไป หมายถึง การที่นักการเมืองให้ข้อมูลในการตอบคำถามที่ไม่ได้เป็นลักษณะการตอบแบบคลุมเครือ แต่เป็นการตอบคำถามที่ให้ข้อมูลแก่ผู้สัมภาษณ์น้อยเกินไป และไม่ได้เป็นคำตอบที่เต็มเต็มหรือให้ข้อมูลตรงประเด็นกับความต้องการของผู้สัมภาษณ์ ทำให้ผู้สัมภาษณ์ต้องตั้งคำถามใหม่โดยยังคงเป็นคำถามในแก่นเรื่องเดิมในผลัดต่อไป เพื่อที่จะได้รับความตอบที่ตรงประเด็นคำถามของตนเอง ซึ่งการตอบแบบให้ข้อมูลน้อยเกินไป ทำให้มีผลการถามตอบที่ครอบคลุมมากกว่า 2 ผลัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I.5

- (78) 1 ถ. แล้วคุณลัดดาวัลย์ทำอย่างนี้เนี่ยะ
 2 ต. เสี่ยงครับ
 3 ถ. เสี่ยงกับ?
 4 ต. เสี่ยงกับความเข้าใจผิด หรือ เข้าใจถูกก็ตาม

จากตัวอย่างที่ 78 เห็นได้ว่านักการเมืองได้ให้คำตอบที่ให้ข้อมูลน้อยเกินไปที่จะสนองประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์ โดยในผลัดที่ 2 นักการเมืองก็ตอบเพียงแต่ว่า เสี่ยง ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลน้อยเกินไป จนผู้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจจึงได้ตั้งคำถามต่อไปว่า เสี่ยงกับ ในผลัดที่ 3 จนกระทั่งนักการเมืองได้ให้คำตอบในผลัดที่ 4 ว่าเสี่ยงกับความเข้าใจผิด หรือ เข้าใจถูก ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของคนแต่ละคน การที่นักการเมืองให้คำตอบที่มีข้อมูลน้อยเกินไปนั้น อาจเป็นเพราะไม่ต้องการวิจารณ์การทำงานของนักการเมืองบุคคลอื่น ซึ่งจะทำให้นักการเมืองคนนั้นเสียหน้า และการวิจารณ์ ถือได้ว่าเป็นการคุกคามหน้าผู้อื่น

I.1

(79)

- ต. คือ ถ้าจะพูดตอนต้นๆ เนี่ยคือตอนที่เรามี ส.ส. ของเราก็คือ ตอนผมเข้าไปเนี่ยก็มี ส.ส. ในกลุ่มพรรคกิจสังคมเดิม ก็เข้าไปด้วย เราก็มีการดูแลกันเล็กๆน้อยๆ นะครับ
- 1 ถ. ในกลุ่มคือ กลุ่ม?
 2 ต. ในกลุ่มที่เราชักชวนเข้ามาอยู่ในพรรคไทยรักไทยด้วยกัน
 3 ถ. ครับ ก็คือ กลุ่มของคุณสมศักดิ์ เทพสุทิน
 4 ต. ครับ

จากตัวอย่างที่ 79 ในผลัดที่ 1 ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามต่อเนื่องจากการตอบของนักการเมืองในผลัดตอบก่อนหน้าที่ว่า ส.ส. ในกลุ่มพรรคกิจสังคมเดิมคือใคร และนักการเมืองได้ให้คำตอบในผลัดที่ 2 แต่คำตอบของนักการเมืองเป็นการตอบที่ให้ข้อมูลไม่เพียงพอ โดยตอบเพียงแต่ว่าเป็นกลุ่มที่ชักชวนเข้ามาอยู่ในพรรคไทยรักไทย แต่ไม่ได้ให้คำตอบที่ชัดเจนลงไปว่าเป็นใคร จนในผลัดที่ 3 ผู้สัมภาษณ์จึงต้องเอ่ยชื่อคนในกลุ่มคือ คุณสมศักดิ์ เทพสุทิน เพื่อที่จะให้นักการเมือง

ยืนยันว่าใช่หรือไม่ และในผลัดที่ 4 นักการเมืองก็ได้ให้คำตอบยืนยัน ยอมรับว่าใช่ ซึ่งในตัวอย่างนี้ การที่นักการเมืองไม่ยอมพูดออกมาให้ชัดเจนว่าคนในกลุ่มมีใครบ้างในตอนแรกนั้น อาจเป็นเพราะ นักการเมืองไม่ต้องการที่จะกล่าวถึงชื่อบุคคลอื่น จึงไม่ตอบคำถามแบบตรงประเด็น

5.5 การพูดคลุมเครือ

การพูดคลุมเครือ เป็นกลวิธีการตอบของนักการเมืองที่ไม่ได้กล่าวถ้อยคำที่สื่อความตรงไปตรงมาอย่างชัดเจน เป็นการพูดโดยกว้างไม่เฉพาะเจาะจงลงไป ซึ่งผู้สัมภาษณ์ต้องตีความจากสิ่งที่นักการเมืองกล่าวออกไปนั้น บางครั้งนักการเมืองก็อาจจะมีการละคำพูดเอาไว้ เพื่อให้ผู้ฟังตีความเอาเอง ว่าตนเองต้องการจะสื่อสารอะไรออกไป

I.1

(80)	1	ถ.	คุณสุริยะ ตัวจริงนี้ ไม่หึงงาไหม?
	2	ต.	ผม เอ่อ คิดว่า เอาจี๋มัยครับ ผมมีเพื่อนคนนึงครับ เข้ามาเห็นเรียกผมว่าท่าน ผมก็บอก เรียกท่านก็ดีแล้วนะ แต่ว่าถ้าผมไม่ได้เป็นรัฐมนตรีก็ขอให้เรียก สุริยะ เหมือนเดิม

จากตัวอย่างที่ 80 ผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ได้ตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์อย่างตรงไปตรงมา ว่าตนเองเป็นคนหึงหรือไม่หึง แต่ให้คำตอบที่ผู้ฟังต้องตีความเอง โดยการยกตัวอย่างกรณี ที่เพื่อนของผู้สัมภาษณ์ได้เรียกขานตนเองว่า ท่าน แต่ตนเองต้องการที่จะให้เรียกชื่อ เหมือนเดิม โดยการยกตัวอย่างเช่นนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการให้ผู้ฟังตีความเองว่า ตนเองนั้นเป็นคนหึงหรือไม่ นอกจากนี้ การตอบคำถามของนักการเมืองยังมีการใช้รูปภาษา ที่แสดงการกลบเกลื่อน ได้แก่ คำว่า คิดว่า เอาจี๋มัยครับ ซึ่งเป็นการแสดงการกลบเกลื่อนความคิดบางอย่างของนักการเมือง อาจจะตีความได้ว่า นักการเมืองต้องการจะตอบว่าตนเอง เป็นคนหึง หากพูดอย่างนั้นออกไป จะทำให้ภาพลักษณ์ของตนเองเสียได้ และตนเองก็ไม่อยากโกหก จึงการใช้การตอบคลุมเครือ เพื่อให้ผู้ฟังตีความเอง

I.6

(81)	1	ถ.	ชั้นตอนปกติ
	2	ต๑.	ชั้นตอนปกติ อันนี้ประชาชน ก็ต้องวินิจฉัยเอาว่า ในกรณีอย่าง
นี้ต้องจ่ายตั้งคัมัย ถึงจะได้ใบ จ.ต 2
	3	ถ.	อ้าว แล้วไงครับ
	4	ต๑.	ก็ไม่ยังไง...

จากตัวอย่างที่ 81 เป็นบทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการโกงค่าหัวคิวแรงงานในต่างประเทศ โดยในผลัดที่ 2 นักการเมืองไม่เชื่อว่าจะมีการโกงค่าหัวคิว เนื่องจากชั้นตอนการขอเอกสารมีการรัดกุม นักการเมืองไม่ได้สรุปคำตอบชัดเจนว่าตรงไปตรงมา ว่าไม่มีการโกงในชั้นตอนอย่างแน่นอน แต่กลับพูดเป็นความหมายโดยนัย ว่าให้ประชาชนคิดเอาเองว่าจะมีการโกงค่าหัวคิวได้อย่างไร ในเมื่อมีชั้นตอนการตรวจสอบที่เข้มงวด ซึ่งเป็นการตอบที่ไม่ชัดเจน เห็นได้จากในผลัดที่ 3 นั้น ผู้สัมภาษณ์ก็ไม่เข้าใจในสิ่งที่นักการเมืองต้องการสื่อความออกมา ในผลัดที่ 4 นักการเมืองก็ยังคงให้คำตอบที่ไม่ชัดเจน ต้องการให้ตีความเอง ซึ่งวิธีการนี้นักการเมืองมีจุดประสงค์ ที่ไม่ต้องการกล่าวถ้อยคำโดยตรงออกมา เพื่อที่ตนเองจะไม่ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่กล่าวออกไป แต่ใช้วิธีให้ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้สรุป และกล่าวเป็นถ้อยคำแทนตนเอง

5.6 การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม

การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม หมายถึง การที่นักการเมืองไม่ได้คำตอบที่ตรงประเด็นแก่ผู้สัมภาษณ์ เนื่องจากคาดว่าสิ่งที่ตนเองผู้ออกไปนั้น เสี่ยงต่อการเสียหาย นักการเมืองจะใช้วิธีการปฏิเสธที่จะตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์ นอกจากนี้ยังมีการปฏิเสธการตอบคำถามโดยห้ามไม่ให้ผู้สัมภาษณ์ถามคำถาม ภาษากายที่มักใช้ คือ รูปปฏิเสธต่างๆ เช่น *ขอไม่บอก ผมไม่วินิจฉัย ข้ามไปเลย อย่าไปพูดเลย*

I.5

(82)	1	ถ.	ที่ปรึกษาเป็นใคร?
	2	ต๑.	อันนี้ผม คงจะขอไม่บอก

จากตัวอย่างที่ 82 ผู้ให้สัมภาษณ์ ปฏิเสธที่จะตอบคำถามว่า ที่ปรึกษาของคุณลัดดาวัลย์ ที่เข้ามาดำเนินการปฏิบัติงานของตนเองคือใคร เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ต้องการกล่าวพาดพิงถึงบุคคลที่ 3

I.6

- (83) 1 ก. อันนี้คือข้อมูลที่คุณจงชัย ทำให้ไม่เชื่อว่าน่าจะได้
2 ต. ผมไม่วินิจฉัย แต่ผมจะถามท่าน ร.ม.ต ว่า ข้อมูลที่ว่าถ้าไม่จ่ายหัวคิวแล้วจะไม่ได้เอกสาร 2 อย่าง คือ จ.ต 2 กับ หนังสือเอกสารตำแหน่งงานคืออย่างไรครับ

จากตัวอย่างที่ 83 ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธ ที่จะตอบคำถาม โดยกล่าวว่าตนเองไม่ขอวินิจฉัย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นการเลี่ยงการตอบคำถามที่ไม่ต้องการจะตอบ นอกจากนี้ ในตัวอย่างนี้ นักการเมืองยังใช้กลวิธีการเปลี่ยนแก่นเรื่องใหม่ เพื่อที่จะไม่ให้ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามต่อเนื่องในแก่นเรื่องเดิมอีกด้วย

I.7

- (84) 1 ก. คุณสมศักดิ์นี้โดนเนื้ใหม่หรืครับ?
2 ต. อย่าให้ผม ตอบอะไรเลยนะครั้บ เพราะว่่าผมเป็นคนห้ามสมาชิกเองนะครั้บว่่า จะอภิปรายใครก็อย่าไปพูด

จากตัวอย่างที่ 84 ผู้ให้สัมภาษณ์ ปฏิเสธที่จะตอบคำถาม โดยให้เหตุผลว่า ตนเองในฐานะเป็นหัวหน้าพรรค เป็นผู้ออกคำสั่งห้ามมิให้สมาชิกในพรรค ออกมาแสดงความคิดเห็นในเรื่องการอภิปราย ดังนั้นตนเองก็ไม่ขอแสดงความคิดเห็นเช่นเดียวกัน

I.7

- (85) 1 ก. สรุปรวันนั้นะครั้บ สุดทำยจริง ๆ ถ้ามีโอกาศคุยกับท่านนายกทักษิณ หรือคุณชวนอยากจะคุยอะไรใหม่?
2 ต. คุยครั้บ ก็ยังคุยกันอยู่ครั้บเวลาพบกันในงาน
3 ก. อยากจะคุยอะไรเป็นพิเศษช่วงนี้
4 ต. ก็คุยกันอยู่ทุกครั้บครั้บ

- 5 ถ. ก็คุยกันจริงๆให้ชาวบ้านรู้สึกที่ ก็คุยกันจริงๆแบบไม่ใช่ในหน้าหนังสือพิมพ์ ไม่ใช่การเมือง
- 6 ต. โดยมารยาทแล้วอย่าเลยครับ
- 7 ถ. ไม่เอานะฮะ
- 8 ต. โดยมารยาทแล้วอย่าเลยครับ โดยการคุยส่วนตัว ผมก็ไม่อยากเอาเรื่องอย่างนั้นมาพูดเพราะว่า มันไม่ยุติธรรมถ้าเรื่องนั้นเกิดเสียหายขึ้น ถ้าเรื่องนั้นดีก็ตีไป

จากตัวอย่างที่ 85 เป็นบทสัมภาษณ์ นายชวน หลีกภัย แกนนำฝ่ายค้าน ซึ่งในบทสัมภาษณ์ตอนนี้ ผู้สัมภาษณ์พยายามที่จะถามคำถามนายชวนว่าอยากคุยกับนายกทักษิณหรือไม่ ซึ่งนายชวนตอบเพียงแต่คุยกันอยู่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ไม่สนองประเด็นคำถาม และผู้สัมภาษณ์ก็รุกไล่ถามคำถามต่อเนื่องในผลัดที่ 3 ว่าต้องการคุยอะไรเป็นพิเศษในตอนนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ก็กลับตอบคำถามในผลัดที่ 4 แบบไม่ตรงประเด็นคำถาม โดยกล่าวว่า ยังคุยกันอยู่ทุกครั้ง ทำให้ผู้สัมภาษณ์ต้องตั้งคำถามต่อเนื่องอีกในผลัดที่ 5 แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ยังคงไม่ตอบคำถาม แต่ครั้งนี้ได้ใช้การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม โดยได้อ้างถึงมารยาท ทางการเมืองว่าไม่อยากเอาเรื่องที่ได้คุยกันมา กล่าวในที่นี้ ถึงแม้ว่า ผู้สัมภาษณ์จะพยายามลู่ลไ้ให้ได้คำตอบแต่อย่างไร นักการเมืองก็ยังคงใช้ การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม จนกระทั่งผู้สัมภาษณ์ต้องเปลี่ยนแก่นเรื่องในการสัมภาษณ์ใหม่ จึงทำให้การสัมภาษณ์ดำเนินต่อไป

นอกจากการหลีกเลี่ยงการตอบคำถาม โดยการกล่าวว่า ตนเองไม่ทราบ หรือ จำไม่ได้แล้ว การหลีกเลี่ยงอีกลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจในบทสัมภาษณ์ที่นำมาวิเคราะห์ คือการตอบคำถามของนายชวน หลีกภัย ในตัวอย่างต่อไปนี้

1.7

- (86) 1 ถ. ครับแพ้อะไรครับ?
- 2 ต. ที่จริงถ้าจะพูดไปก็ยาว เอาสรุปว่าเราไม่ชนะ เราได้น้อย คิดสัดส่วนแล้วก็เราก็ต้องยอมรับผล ดังกล่าวนี ผมคิดว่า ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะไปอุทธรณ์อะไร
- 3 ถ. แต่มันจะมีประโยชน์ตรงที่จะได้เอามาทบทวน เอ๊ะเราพลาดอะไรจึงจะลองเอามาปรับปรุงได้
- 4 ต. ครับ...ภายในเราทบทวนครับ แต่ว่าผมไม่อยากใช้เวลาของรายการโทรทัศน์มาพูดเรื่องนี้

จากตัวอย่างที่ 86 โดยนายชวน พยายามที่จะหลบเลี่ยงที่จะกล่าวถึงความพ่ายแพ้ของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา โดยในผลัดที่ 2 ได้กล่าวว่าไม่มีประโยชน์ที่จะไปกล่าวถึง แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตั้งคำถามแย้งในผลัดที่ 3 ว่าการพูดถึงเรื่องการพ่ายแพ้ที่ผ่านมาจะทำให้เกิดประโยชน์ได้โดยนำมาทบทวนสิ่งที่ผิดพลาดและแก้ไข ซึ่งการตั้งคำถามของผู้สัมภาษณ์ทำให้นายชวนไม่สามารถ ปฏิเสธได้อีกว่าไม่มีประโยชน์ นายชวน จึงกล่าวยอมรับว่ามีประโยชน์ แต่ได้กล่าวอ้างว่าไม่ขอใช้เวลาของรายการโทรทัศน์มาพูดเรื่องนี้ ซึ่งการตอบคำถามในลักษณะนี้ ไม่ได้เป็นการบอกว่าตนเองขอปฏิเสธที่จะตอบคำถาม แต่เป็นการอ้างถึงเหตุผลอื่นแทน ในที่นี้คือการไม่ยอมใช้เวลาของรายการโทรทัศน์ เพราะหากนายชวน ปฏิเสธที่จะตอบก็เป็นทำลายภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรค ว่าไม่กล้ารับความจริง หรือ หากนายชวน ยอมรับว่าพรรคมีข้อผิดพลาด ก็จะทำให้ลดความน่าเชื่อถือของพรรคได้

5.7 การบอกว่าไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะตอบคำถาม

การบอกว่าไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะตอบคำถาม หมายถึง การที่นักการเมืองตอบคำถามไม่ตรงประเด็น โดยอ้างเหตุผลว่ามีข้อมูลไม่เพียงพอหรือไม่มีความรู้ความเข้าใจพอที่จะตอบคำถามได้ ซึ่งในบางครั้งนักการเมืองก็ให้เหตุผลว่า จำไม่ได้ เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการตอบคำถาม รูปภาพที่ใช่ ได้แก่ *ไม่รู้ไม่ทราบ จำไม่ได้ ไม่เคยเห็น ไม่เข้าใจ*

I.3

(87)	1	ถ.	เค้าบอกไปเปลี่ยนเป็นกรรมการที่ปรึกษา ก็คือคุณสุวิทย์เนี่ย ไม่ได้ไปเปลี่ยนอะไรก็ตามที่ไปพูดกับสาธารณะไปแสดง ถ้าที่เอาไว้ไปให้สัมภาษณ์ เอาไว้ในทำนองว่า รูปแบบกรรมการมันไม่ดี เพราะว่าหาความรับผิดชอบไม่ได้ มันเป็นกรรมการ มันตัดสินใจช้าเพราะฉะนั้นคุณสุวิทย์บอกเค้าเป็นแค่ที่ปรึกษา เคยไปพูดไว้ใช่ไหมครับ
	2	ต.	ผมจำไม่ได้ประเด็นนี้ แต่ผมจำได้อย่างหนึ่งว่า ผมพูดว่า...

I.3

- (88) 1 ก. แต่ไม่ได้บอกว่าจะให้ตลอดชีพ
2 ต. อันนี้จำไม่ได้ ผมจำไม่ได้ว่าไปพูดที่ไหนนะ

จากตัวอย่างที่ 87 และ 88 ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นนักการเมืองถูกถามคำถามในลักษณะคล้ายกันคือว่า ผู้สัมภาษณ์ได้อ้างถึงคำพูดของนักการเมืองที่ได้กล่าวออกไปต่อสาธารณะ ซึ่งคำพูดที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวอ้างนั้น มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองในปัจจุบัน ซึ่งหากนักการเมืองกล่าวปฏิเสธว่าตนเองไม่ได้พูด แล้วหากภายหลังมีการนำหลักฐานมายืนยันว่านักการเมืองได้เคยกล่าวคำพูดเช่นนั้นออกไป จะทำให้นักการเมืองถูกมองว่า พูดโกหก ซึ่งทำให้เสียภาพลักษณ์อย่างมาก ดังนั้นเพื่อที่จะรักษาภาพลักษณ์ของตนเองโดยไม่ต้องพูดโกหก นักการเมืองได้มีการให้คำตอบว่า ตนเองจำไม่ได้ ซึ่งก็เป็นการพูดอย่างกลาง และนักการเมืองยังสามารถแก้ไข คำพูดที่กล่าวไปแล้วใหม่ได้

I.6

- (89) 1 ก. เดี่ยว ๆ จะไปวิเคราะห์กัน ผมชี้ให้เกิดความโปร่งใสทุกชั้น ตอน คุณจงชัย เกิดมีอันนี้ขึ้นมาแล้ว
2 ต. อ้อ ผมไม่เคยเห็น ผมไม่เคยเห็น ผมไม่รู้เรื่อง ผมไม่เห็น
3 ก. ผิดปกติไหม ถ้าผมฟังจากคุณลัดดาวัลย์ ผมว่าผิดปกติ
4 ต. คือ ผมไม่รู้ว่าเขาอนุมัติอะไร
5 ก. ขออนุญาต จัดส่งคนงานไปทำงานที่ประเทศคูเวต เรียนปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ข้าพเจ้า นายไพรัชน์ กิจประภัย เขาเป็นผู้รับอนุญาตแล้วหรือยัง แล้วเขาก็บอกว่า จากเหตุผลนายจ้างบริษัทนี้เนี่ยจำเป็นต้องจ้าง ต้องการคนงานไทย จึงขอความอนุเคราะห์จากทางการไทย โปรดอนุญาตให้บริษัทจัดหางาน SSM จำกัดรับสมัครคนงานได้ แล้วบริษัทจัดหางาน จะรับผิดชอบให้กับบริษัทนายจ้าง ทำสัญญาจ้างกับคนงานตามที่ได้รับปากไว้นั้นสิครับ แล้วทำไมเขาตั้งมาที่ปลัด?
6 ต. ก็แล้วเขาอนุมัติอะไร ผมค่อนข้าง งง
7 ก. ให้กรมจัดไปดำเนินการ แล้วตามปกติไปขอที่กรมจัดเอง ไม่ได้มาขออนุมัติ

- 8 ถ. ผมก็ไม่เข้าใจว่าเขาอนุมัติอะไรกัน
- 9 ต อย่างนี้คุณจงชัย เริ่มจะสงสัยปลัดได้ไหม?
- 10 ต. สงสัยผมไม่รู้เหมือนกันว่าจะสงสัยได้ไง
- 11 ถ. ที่นี้เรามาคุยหลักฐานด้วยกันเนี่ย
- 12 ต. ผมไม่เข้าใจว่าเขาอนุมัติเพื่ออะไร เพราะว่าวาทะของออก จ.ต.2
เนี่ย มันไม่เกี่ยวกับปลัด...

จากตัวอย่างที่ 89 เป็นบทสัมภาษณ์ที่มีนักการเมืองร่วมอยู่ในการสัมภาษณ์หลายคน และเป็นนักการเมืองที่มีกรณีขัดแย้งกันในเรื่องโก่งค่าหัวคิวแรงงานไทย โดยในการสัมภาษณ์ตอนนี้ นักการเมืองอีกฝ่ายหนึ่งได้นำหลักฐาน คำสั่งการอนุมัติจ้างแรงงานที่มีขั้นตอนที่ผิดปกติ คือ มีการออกไปอนุมัติการจ้างแรงงานไทยให้กับบริษัทจดทะเบียน ก่อนที่จะได้รับการรับรองงานจากประเทศที่จะส่งแรงงานไทยไปทำงาน ทำให้นักการเมืองที่ให้สัมภาษณ์อยู่ในขณะนี้ ต้องชี้แจงว่า ทำไมถึงออกไปอนุมัติการจ้างงานให้กับบริษัทก่อนที่จะได้รับ จดหมายการรับรองการจ้างงาน จากบทสัมภาษณ์นี้ พบว่า นักการเมืองมีการหลบเลี่ยงที่จะให้เหตุผล โดยการให้กล่าวว่าตนเองไม่เคยเห็น ไม่รู้ไม่ทราบ ไม่เข้าใจว่ามีกรณีอนุมัติอะไร ในผลัดที่ 2,4,6,8,12 ตามลำดับ

5.8 การปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์

การปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ หมายถึง เมื่อผู้สัมภาษณ์ได้ตั้งสมมติฐานที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบของนักการเมือง นักการเมืองจะใช้กลวิธีการแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับสมมติฐาน และปฏิเสธสมมติฐานนั้น รวมทั้งมีการกล่าวหาว่าข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์นำมาตั้งข้อสมมติฐานนั้นไม่ถูกต้อง รวมถึงการแก้ไขสมมติฐานใหม่ให้แก่ผู้สัมภาษณ์ด้วย

I.1

- (90) 1 ถ. หาบรรยากาศที่มันสนุกสนานและให้ความรู้
- 2 ต. ครับ...สิ่งที่จะต้องหาค่ะ คือว่า ข้อคิดง่ายๆ นะ ผมเชื่อว่าเราต้องระดมความคิดขึ้นมา อันนี้เป็นรูปแบบ ตอนที่อภิปรายในสภาถ้าเกิดอภิปรายน่าเบื่ออย่างนี้ เราจะจัดเกมอย่างไร

- เพื่อให้มัน เป็นการอภิปรายที่สร้างสรรค์
- 3 ถ. โถ้ย...เลขาธิการพรรค นี้คุณสุริยะ ก็จะไปดูตรงนี้ได้ด้วย?
- 4 ต. ผมคิดว่ามันเป็นเรื่องสำคัญ ส่วนหนึ่งที่ทำให้เรามีการพัฒนา
 การเมือง

จากตัวอย่างที่ 90 เป็นบทสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งมีตำแหน่งเป็นเลขาธิการพรรคไทยรักไทย กำลังแสดงทัศนคติว่าในตำแหน่งเลขาธิการพรรค ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบอะไรบ้างและที่สำคัญควรมีบทบาทต่อการอภิปรายที่จะมาถึงนี้ด้วย ซึ่งในผลัดที่ 3 ผู้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่าหน้าที่ของเลขาธิการพรรคนั้นไม่ควรกำหนดบทบาทการอภิปราย โดยในผลัดที่ 4 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้คำตอบโดยเป็นคำตอบที่เปลี่ยนความคิดและข้อสมมติฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้มีความเข้าใจใหม่ว่า การที่เลขาธิการมีบทบาทต่อการกำหนดการอภิปรายเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนาการเมือง

I.2

- (91) 1 ถ. ตกลงมาเชียร์กันออกนอกหน้าตรงนี้เลยนะ
- 2 ต. ไม่ได้เชียร์นะ พุดตามข้อเท็จจริง

จากตัวอย่างที่ 91 ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่าตนเองกล่าวสนับสนุนนักการเมืองพรรคเดียวกัน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้ปฏิเสธว่าตนเองไม่ได้สนับสนุนแต่ทั้งหมดที่พูดออกมานั้นเป็นความจริง

I.3

- (92) 1 ถ. ฝ่ายค้านประเมินแล้วว่าให้เริ่มทำ ตั้งแต่วันนี้ก็ไม่ทันแล้ว
- 2 ต. ไม่ทันแล้ว
- 3 ถ. เพราะว่าคุณสุวิทย์ก็บอกว่ามีอย่างไหนยังไม่ทันถึงกำหนด
 เวลายื่นแล้ว
- 4 ต. มันไม่ใช่สิครับ กำหนดเวลามันไม่ใช่ 20 สิงหาคม อย่างเดียว บาง
 อย่างจะต้องทำให้แล้วเสร็จก่อนหน้านั้นด้วยซ้ำไป

จากตัวอย่างที่ 92 เป็นบทสัมภาษณ์ของนักการเมืองฝ่ายค้านที่ยื่นถอดถอน นาย สุวิทย์ โดยในผลัดที่ 3 ผู้สัมภาษณ์ยกคำพูดของสุวิทย์ ว่ายังไม่ถึงเวลาการยื่นถอดถอน ฝ่ายค้านก็ยื่นเรื่องก่อนเวลาแล้ว ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้ให้คำตอบ ในผลัดที่ 4 โดยเปลี่ยนสมมติฐานใหม่ว่า ไม่ใช่เพียงแค่เรื่องกำหนดเวลาเท่านั้น เพราะถึงอย่างไรการทำงานของรัฐบาลก็ควรจะมีประสิทธิภาพก่อนล่วงหน้า หากมาจับทำตอนนี้นั้นคงจะไม่เสร็จอย่างแน่นอน

I.4

- (93) 1 ก. คุณสมศักดิ์ วันนี้ครูขาบอกว่าวันนั้นคุณสมศักดิ์ทำไมไม่ได้ฟังครูเท่าไร รีบทำจนเกินไป
- 2 ต. ไม่ใช่เลยอะ วันนั้นก่อนที่ผมจะประกาศหักไม้เรียวเนี่ย อย่างที่ผมได้กราบเรียนไปแล้ว ผมได้เชิญทั้งท่านปลัดกระทรวง ได้เชิญอธิบดี ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา แล้วก็ได้หารือกับเพื่อนครู ผมไม่ได้ทำประชาพิจารณานั้น หลายคนก็บอก เออ...เห็นด้วย

จากตัวอย่างที่ 93 นาย สมศักดิ์ ก็ได้ปฏิเสธข้อสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ที่อ้างถึงคำพูดของครูทั่วประเทศว่า นโยบายการยกเลิกไม้เรียวของนาย สมศักดิ์ นั้นไม่ได้ฟังความคิดเห็นของพวกครูแต่อย่างใด และให้เหตุผลว่าตนเองรับฟังความคิดเห็นและการแนะนำจากหลายฝ่าย แล้วจึงตัดสินใจอนุมัตินโยบายการหักไม้เรียว

I.5

- (94) 1 ก. แล้วพอราชการเค้าทำเนี่ย มันเป็นอุปสรรค เพราะนักการเมืองคือคุณลัดดาวัลย์เนี่ย ไปเบรคเค้า แล้วก็มาโทษเค้าอย่างนั้นหรือ?
- 2 ต. คงไม่ใช่ไปเบรคหรือกนะครับ เพราะเนื้อหาสำนวนเองก็เป็นเรื่องของความเป็นธรรมนะครับ การที่ตอบข้อเท็จจริงของผู้ร้องเรียนให้ครบก็เป็นเรื่องที่ร้องเรียนตามปกติครับ แล้วอธิบดีที่เรียน อธิบดีกรมจัดหางาน ก็เป็นนายทะเบียน ตามที่พรบ. คู้มครองคนหางาน

จากตัวอย่างที่ 94 ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ ที่กล่าวว่า การทำงานของคุณลัดดาวัลย์นั้น ไปขัดขวางการทำงานของข้าราชการประจำกระทรวงแรงงาน โดยได้ให้คำตอบว่า การทำงานของคุณลัดดาวัลย์นั้นไม่ใช่การไปขัดขวางการทำงานของข้าราชการประจำแต่อย่างใด แต่ที่ทำลงไปก็เพื่อเกิดความยุติธรรมต่อประชาชนเป็นหลัก

I.7

- (95) 1 ก. 3 ปีเนี่ยไม่มีอะไรรู้ดีกว่า เราไม่น่าทำเลย ตรงนั้นไม่มันป้านนี้ คงไม่เป็นแบบนี้
- 2 ต. ผมๆ คิดว่า เป็นช่วง 3 ปีที่มีค่าของพวกเรา และของบ้านเมือง ผมยังคิดว่าระยะยาวเนี่ยะ คนก็จะย้อนกลับมามองเห็นว่าเป็น 3 ปี ที่เราได้คลี่คลาย สถานการณ์หลายอย่างไปได้อยู่ในระดับที่ดีพอสมควร ผมไม่คิดว่าถูกหมดล่ะนะครับ

จากตัวอย่างที่ 95 เป็นบทสัมภาษณ์ของนายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ที่ปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ ที่ได้ตั้งสมมติฐานว่า ในระยะเวลา 3 ปีของการทำงานเป็นรัฐบาลนั้น มีเรื่องอะไรที่พรรคประชาธิปัตย์ทำผิดพลาดหรือไม่ควรที่จะทำลงไปบ้าง จนทำให้คะแนนเสียงลดลงอย่างมากมาย ซึ่งนายชวน ได้ตอบคำถามโดยเปลี่ยนสมมติฐานของคำถามใหม่โดยบอกว่าในระยะ 3 ปีของการทำงาน เป็น 3 ปีที่มีค่าสำหรับพรรคประชาธิปัตย์และประชาชน เพราะพรรคประชาธิปัตย์ ได้ทำงานแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองได้อย่างมากมาย และไม่ได้ทำอะไรที่ผิดพลาดหรือเสียใจต่อสิ่งที่ทำไปเลย

I.7

- (96) 1 ก. ไม่ใช่เพราะประชาธิปัตย์เก่าเกินไป ใหญ่เกินไป แก่เกินไป แล้วเวลาปรับปรับยากเลย ต้องมาปรับกันยกใหญ่ ครั้งนี้เหวอ
- 2 ต. ไม่ใช่ครับ ความจริง ความเก่าแก่ ความอายุยืนยาวเนี่ยะเป็นสิ่งที่บวกร เป็นศักราช เป็นสิ่งที่ดีทั้งสิ้นแล้วก็ ความเก่าแก่ดังกล่าว ไม่ได้ทำให้อะไรต่างๆปรับได้ยากเพราะว่ามีเวลา มีเหตุผลก็สามารถ ปรับได้ทุกเรื่อง
- 3 ก. ไม่ทันการเมืองใหม่หรือเปล่าครับ พรรคประชาธิปัตย์
- 4 ต. ผมคิดว่า ประชาธิปัตย์ก้าวหน้ากว่าทุกพรรค ถ้าในเรื่องของโครงสร้างพรรคการเมือง

- 5 ถ. ไม่ล้าหลังหรือครับ
- 6 ต. ไม่มีครับ ไม่มีล้าหลัง เพียงแต่ถ้าถ้ามอง ว่าเอ๊ะ นโยบายนี้ล้า
หลังหรือเปล่าล่ะครับ คนก็อาจจะมองได้ แต่โครงสร้างไม่เกี่ยว
นะครับ

จากตัวอย่างที่ 96 เป็นบทสัมภาษณ์ที่นายชวน ได้ปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ถึง 2 ครั้ง โดยในผลัดที่ 2 นายชวนได้ปฏิเสธข้อสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ที่ได้กล่าวว่า เป็นเพราะพรรคประชาธิปัตย์ เก่าเกินไป มีขนาดใหญ่เกินไป ทำให้เวลาปรับระบบในพรรคยาก และทำได้ลำบาก โดยนายชวน ได้เปลี่ยนสมมติฐานในแง่ลบต่อความเก่าแก่ของพรรคว่าเป็นสิ่งดี และไม่ได้เป็นสาเหตุทำให้เกิดความลำบากการเปลี่ยนฝ่ายในพรรคแต่อย่างใด และในผลัดที่ 4,6 นายชวนได้ปฏิเสธข้อสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์อีกครั้ง โดยได้กล่าวปฏิเสธข้อสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ทันระบบการเมืองยุคใหม่ ซึ่ง นายชวนได้เปลี่ยนสมมติฐาน โดยแสดงความมั่นใจว่าพรรคประชาธิปัตย์ นั้นก้าวหน้ากว่าทุกพรรค โดยเฉพาะเรื่องโครงสร้าง ไม่ได้ล้าหลังแต่อย่างใด

5.9 การถามคำถามกลับผู้สัมภาษณ์

การถามกลับผู้สัมภาษณ์ หมายถึง การที่นักการเมืองไม่ตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์ แต่ใช้กลวิธีการถามคำถามกลับในแก่นเรื่องเดียวกันกับผู้สัมภาษณ์ หรือถามคำถาม เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนั้นๆ ด้วยตนเอง โดยที่นักการเมืองไม่ต้องตอบคำถาม นอกจากนี้การถามคำถามกลับยังเป็นการขอการสนับสนุนต่อการกระทำของตนเอง จากผู้สัมภาษณ์อีกด้วย คำถามที่นักการเมืองถามกลับนี้มักเป็นคำถามที่ไม่ใช่คำถามแท้ แต่เป็นการถามที่ไม่จำเป็นต้องตอบ เพราะคำตอบชัดเจนอยู่แล้ว กลวิธีการถามคำถามกลับของนักการเมือง จึงเป็นการหลีกเลี่ยงการตอบคำถามและการรักษาหน้าของนักการเมืองวิธีหนึ่ง

I.1

- (97) 1 ถ. คุณสุริยะเนี้ย ในภาพของนักธุรกิจ เศรษฐี ก็มีคนมองว่าเข้ามา
เป็นกระเป๋เงินมาจ่ายเงิน ช่วยคุณทักษิณ เป็นยังไงครับ?
- 2 ต. ท่านสรยุทธ คิดว่า ท่านนายกนี้ต้องขอเงินทางผมหรือครับ?

จากตัวอย่างที่ 97 นักการเมืองไม่ได้ตอบคำถามว่าตนเองเข้ามาเป็นเลขาธิการพรรคได้เพราะมีเงินมากที่จะเป็น แหล่งเงินให้พรรค แต่ถามคำถามกลับผู้สัมภาษณ์ว่า คนที่มีฐานะร่ำรวย อย่างนายกทักษิณ ต้องขอเงินจากตนเองหรือ ซึ่งการถามคำถามกลับนี้ นักการเมืองไม่ต้องตอบคำถามแต่อย่างใด เพราะคำตอบก็ชัดเจนแล้ว ซึ่งในบทสัมภาษณ์นี้ คู่ถ้อยคำถาม-ตอบคู่ถัดมานั้น ผู้สัมภาษณ์ได้เปลี่ยนแก่นเรื่องใหม่ในการถาม เพื่อที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ต่อไปได้

I.6

(98)	1	ต ₁	แล้วเขายอมไหมล่ะ?
	2	ต ₂	แล้ว แล้วเขากลัวถูกปิดไหมคะ ถ้าเขากลัวถูกเปิดเขาต้องยอม น้ำหนักในการจูงใจให้เขารับมาเคลียร์เนี่ย จะมีน้ำหนักมากเลยเพราะเขาทำยังไงที่จะประคองบริษัทเขาไม่ให้ถูกปิด เขาจะหุ้มเอาเงิน ถ้า 5 ล้านออกมาไม่ได้เขาจะต้องหาเงินที่อื่นของเขามาช่วยทีมงานเพื่อให้เขารอดจากตรงนี้ แล้วก็ดำเนินธุรกิจต่อ หลักการจะเป็นอย่างนี้

จากตัวอย่างที่ 98 เป็นคู่ถ้อยคำถามตอบระหว่างนักการเมืองกับนักการเมืองด้วยกันเอง ไม่ใช่เป็นการสัมภาษณ์ของผู้สื่อข่าว ซึ่งในบทสัมภาษณ์ตอนนี้ แสดงให้เห็นกลวิธีการถามคำถามกลับ เพื่อที่จะรักษาหน้าของนักการเมือง โดยนักการเมืองคนที่ 2 ได้ตอบคำถามของนักการเมืองคนที่ 1 ที่กล่าวว่า นักการเมืองคนที่ 2 จะมั่นใจได้อย่างไรว่า บริษัทจัดหางานนั้นจะยอมจ่ายเงินคืนให้กับประชาชน นักการเมืองที่ 2 ไม่ได้ให้คำตอบในผลัดที่ 2 แต่ใช้วิธีการตั้งคำถามย้อนกลับว่า บริษัทจัดหางานแห่งนั้นกลัวที่จะถูกปิดหรือไม่ หากไม่ยอมนำเงินมาคืนแก่ประชาชนที่ถูกบริษัทหลอกเอาเงินไป

I.9

(99)	1	ถ.	ครับ...ผมเข้าใจ แต่ต้องเรียนท่านให้เข้าใจชัดเจน เพราะอีกฝ่ายหนึ่งเขาบอกว่าทำไมไม่ดำเนินคดีกันไปเลย ถ้าเกิดผิดขนาดที่ท่านบอกไม่ควรปล่อยให้ลายนวลด้วยซ้ำไป คนเขาอย่างนั้นะครับ
	2	ต.	ใช่...ถ้าดำเนินการในศาลนะ ตัวนายก ไม่เอาเรื่องนะฮะ ผมต้องเอาข้อความไปเปิดเผยแล้วว่าควรไหม...ผมถามนิดหนึ่ง

ว่าควรไหม สิ่งที่จะไปพาดพิงมันควรไหมทำได้อย่างไร

จากตัวอย่างที่ 99 ผู้สัมภาษณ์พยายามจะสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าข้อความของผู้สื่อข่าวต่างประเทศที่วิจารณ์ประเทศไทยและบุคคลสำคัญของประเทศที่ลงในหนังสือพิมพ์ต่างประเทศนั้น เป็นสิ่งผิดแล้วทำไมไม่ดำเนินคดีต่อศาลเพื่อให้ประชาชนได้เห็นข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ไม่ได้ให้คำตอบที่ตรงประเด็นว่าเพราะเหตุใดถึงไม่ทำเช่นนั้น แต่ถามคำถามกลับผู้สื่อข่าวว่า ถ้าดำเนินคดีก็ทำได้ แล้วต้องเอาข้อความไปเปิดเผยต่อสาธารณะชนนั้นสมควรทำหรือไม่ เนื่องจากว่าข้อความที่ลงในหนังสือพิมพ์นั้นได้กล่าวพาดพิง บุคคลสำคัญของประเทศไทย และไม่ควรมนำมาเผยแพร่

5.10 การคุกคามหน้าบุคคลอื่น

การคุกคามหน้าบุคคลอื่น หมายถึง การที่นักการเมืองต้องการที่จะรักษาหน้าของตนเอง โดยการทำการคุกคามหน้าผู้อื่นแทน กลวิธีนี้นักการเมืองมักจะกล่าวเปรียบเทียบกับกระทบกระท่ง หรือเหน็บแนมนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม แทนการพูดอย่างตรงไปตรงมา โดยส่วนใหญ่การพูดแบบนี้ ฐูปภาษาที่ใช้จะเป็นการใช้อุปลักษณ์หรือสุภาษิต คำพังเพย

I.1

- (100) 1 ถ. แต่ฝ่ายอื่นๆ เค้าจะไม่เห็นด้วย มันนิ่งอะ มันเน่า เพราะมัน คือหมักหมม เอาสิ่งที่มีมันผิดปกติไว้ ภายใน ตอนนี้ได้ประโยชน์กัน อยู่ ก็ไม่ออกมาไว้วางย ถึงวันหนึ่งก็ต้องแตก ถึงวันหนึ่งก็ต้องเลอะครับ!
- 2 ต. คือผมคิดว่า ฝ่ายที่ออกมาว่าเรา คงจะแตกแล้วก็คงจะเลอะ อยู่ นะครับ

จากตัวอย่างที่ 100 ผู้สัมภาษณ์ได้ยกคำวิจารณ์ของนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม ว่าตอนนี้พรรคไทยรักไทย ยังไม่มีปัญหาเนื่องจาก ว่าคนในพรรคกำลังได้รับประโยชน์ แต่หากว่าวันไหนที่มีการขัดแย้งกัน พรรคไทยรักไทยจะต้องแตกหรือเกิดปัญหาอย่างแน่นอน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้แสดงความคิดเห็นใดๆ เพื่อที่จะรักษาภาพลักษณ์ของพรรคตนเอง แต่ได้ให้คำตอบที่ต่อนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม ที่วิจารณ์พรรคของตนนั้น กำลังมีปัญหาภายในพรรคของตนเองถึงได้มาวิพากษ์วิจารณ์พรรคอื่น ซึ่งการตอบคำถามในลักษณะนี้ เป็นการสร้างภาพลบให้กับพรรคฝ่ายตรงข้าม ถือได้ว่าเป็นการคุกคามหน้าพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม

I.7

- (101) 1 ก. ไม่ใช่เพราะว่าประชาธิปไตยไม่สามารถสร้างตัวขึ้นมาให้รู้สึกว่าเป็นประชาธิปไตย ถ้าพูดแบบการเมืองหน่อยก็คือมีราคาหน่อย มีน้ำยาหน่อย
- 2 ต. ผมคิดว่า ของที่มันเป็นของแท้ๆ เนี่ยะ มันจะราคาเปลี่ยนแปลงรวดเร็วทันที มันก็เป็นไปไม่ได้ แต่ราคามันมีอยู่เสมอครับ เพียงแต่ว่า เมื่อคนเขาเห็นว่าของอย่างอื่นเนี่ยะ ราคา มันดีกว่า ของดีนี่มันเก่าไปหน่อย รู้สึกเหมือนมันอ่วมนะ แต่ว่า เขาให้เวลาพิสูจน์ว่า ที่คนเห็นอ่วมเนี่ยะมันทองแท้หรือทองชุบ

จากตัวอย่างที่ 101 ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้แก้ไขข้อสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ว่า พรรคประชาธิปไตยได้รับความนิยมลดน้อยลงเพราะว่า พรรคประชาธิปไตยไม่สามารถพัฒนาพรรคให้มีความน่าเชื่อถือเหมือนพรรคไทยรักไทยได้ แต่ใช้อุปลักษณ์ กล่าวเปรียบเทียบว่าการที่ประชาชนให้ความนิยมพรรคไทยรักไทยในตอนนั้น ก็เหมือนกับคนที่เห็นทองคำที่ใหม่กว่า ก็สนใจ เห็นว่ามีความอ่วมกว่า ก็ไม่สนใจทองคำเก่า แต่เวลาจะพิสูจน์ว่าทองใหม่นั้น จะเป็นทองแท้หรือทองชุบ ซึ่งการใช้อุปลักษณ์ของนาย ชวน หลีกภัย เป็นการทำการคุกคามหน้าพรรคไทยรักไทย โดยกล่าวเปรียบเทียบ พรรคไทยรักไทย ว่าเป็นทองใหม่ที่คนสนใจ แต่หากเวลาผ่านไปไม่สามารถทำงานได้อย่างที่ได้บอกนโยบายไว้ คนก็รู้ว่าเป็นทองชุบ ในขณะที่แสดงการรักษาภาพลักษณ์ของพรรคประชาธิปไตย โดยกล่าวเปรียบเทียบว่า เป็นทองแท้ มีราคาอยู่แล้ว ไม่ต้องไปทำอะไรมากประชาชนก็รู้ว่าเป็นพรรคการเมืองที่มีคุณภาพ

I.7

- (102) 1 ก. เพราะฉะนั้นผมก็ประมวลแล้ว คือเราคุยกันหลายประเด็นแล้ว โอกาสที่ประชาธิปไตยจะกลับมาเป็นทางเลือก แต่คุณชวนบอกว่า เป็นธรรมชาติ1ปี ถ้าประชาธิปไตยกลับมาเป็นทางเลือก เนี่ยะ ประชาชน ประเทศนี้จะมีปัญหาแล้วละ ใช่ไหมครับ?
- 2 ต. ใช่ ครับ
- 3 ก. ทำไมใจง่ายขนาดนั้น
- 4 ต. ต้องให้โอกาสอะ ต้องให้โอกาสรัฐบาลได้ทำงาน แต่ผมคิดว่า

รัฐบาลก็ความนิยมเปลี่ยนแปลงไป พอสมควรนะฮะซึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดาเช่นเดียวกัน เมื่อเวลาการทำงานจริงๆ เวลาโฆษณามันไม่เหมือนกัน คุณเห็นสินค้าที่เอามาใช้กับคำโฆษณามั้ยครับ บางที่ต่างกัน ใ้่นี้ก็จะทำให้เปลี่ยนแปลงไป และผมคิดว่า เมื่อเราได้ทำงาน ในฐานะหน้าที่ของเราเต็มที่มากขึ้นๆ คนก็จะเข้าใจกระบวนการประชาธิปไตย

จากตัวอย่าง 102 ผู้ให้สัมภาษณ์ มีการคุกคามหน้าของพรรคไทยรักไทย ว่าปัจจุบันก็ได้รับความนิยมลดลง และมีการเปรียบเทียบว่า พรรคไทยรักไทยเหมือนสินค้าในปัจจุบันที่มีการโฆษณามีประสิทธิภาพมากมาย แต่ เมื่อผู้บริโภคได้เสียเงินซื้อไปแล้ว สินค้า นั้นไม่ได้มีประสิทธิภาพจริงอย่างที่โฆษณาไว้เลย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์กำลังพูดเปรียบเทียบถึงพรรคไทยรักไทย ที่ก่อนการเลือกตั้ง ก็มีการแสดงนโยบายต่างๆ มากมาย แต่สุดท้ายเมื่อประชาชนเลือกไปแล้ว ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้จริงอย่างที่ได้แถลงนโยบายเอาไว้ เป็นแค่นโยบายหาเสียงเท่านั้น

1.7

(103)	1	ก.	ประชาชนบอก ฟังไม่เข้าใจนะ จะอะไรยั่งยืน
	2	ต.	แน่นอนเข้าใจยาก ยาต้องขมฮะ ยาที่ไหนหวานละ

จากตัวอย่างที่ 103 ผู้สัมภาษณ์ได้ตั้งข้อสมมติฐานว่า นโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ ฟังไม่เข้าใจ เข้าใจยาก นี่เป็นเหตุผลที่ทำให้คะแนนนิยมพรรคลดน้อยลง ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรค ก็ไม่ได้กล่าวปฏิเสธข้อสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ แต่ได้มีการพูดเปรียบเทียบว่า ของดีก็ต้องเข้าใจยาก เหมือน ยาต้องขม ไม่มีที่ไหนหวาน ซึ่งเป็นรักษาภาพลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ ที่นโยบายของพรรคนั้นดี และผู้ให้สัมภาษณ์ยังทำการคุกคามหน้า พรรคการเมืองอื่นๆ โดยเปรียบเทียบ นโยบายของพรรคว่าเป็นเหมือนขนมหวานที่ทานง่ายแต่ไม่ได้ประโยชน์ ไม่สามารถนำไปบริหารประเทศได้

จากการศึกษาพฤติกรรมการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทยจาก
 บริเซตการสัมภาษณ์ทั้งหมด พบว่ามีถึง 10 กลวิธีที่นักการเมืองไทยใช้ในการตอบคำถามของ
 สื่อมวลชน โดยกลวิธีต่างๆที่นักการเมืองเลือกใช้นั้น ขึ้นอยู่กับการตั้งคำถามที่เป็นการคุกคามหน้า
 ของผู้ให้สัมภาษณ์ และปริมาณการเสี่ยงในการเสียหน้า ตามที่บราวน์และเลวินสันกล่าวไว้ ดังนั้น
 ถ้านักการเมืองคาดคะเนว่า คำพูดของตนจะก่อให้เกิดการเสียหน้ามากที่สุด นักการเมืองก็จะเลือก
 กลวิธีการตอบแบบไม่ตรงประเด็น Off record เพื่อที่จะรักษาหน้าของตนเอง แต่ถ้าคิดว่าคำพูด
 ของตนเองจะทำให้เสี่ยงต่อการเสียหน้าน้อยมาก หรือไม่มีผลต่อการเสียหน้า ก็อาจจะเลือกกลวิธี
 แบบตรงประเด็น On record โดยพฤติกรรมการรักษาหน้าที่นักการเมืองไทยใช้มากที่สุดจากตอบ
 คำถามแบบไม่ตรงประเด็น ที่พบในงานวิจัยนี้ คือพฤติกรรมการปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์
 เนื่องจากสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์นั้นมักจะเป็นสมมติฐานที่ก่อให้เกิดภาพลบของนักการเมือง
 และหากนักการเมืองไม่แก้ไขสมมติฐาน ก็จะทำให้ให้นักการเมืองเสี่ยงต่อการเสียหน้ามาก จึงทำให้
 นักการเมืองใช้พฤติกรรมการปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการแก้ไขหน้าของตนเองที่
 สูญเสียไปให้ดีขึ้นได้ทันที ต่อประชาชนที่ฟังอยู่ได้ทันที

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์เพื่อศึกษาลักษณะการตอบคำถามและกลวิธีการรักษาหน้าของนักการเมืองไทยในการตอบคำถาม ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่าเรื่องหน้าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการใช้ภาษาของนักการเมืองไทยในการตอบคำถาม เนื่องจากหน้าหรือภาพลักษณ์ มีผลต่อหน้าที่การงานและความน่าเชื่อถือของนักการเมือง หากนักการเมืองสูญเสียภาพลักษณ์ ก็เท่ากับว่าอนาคตในหน้าที่การงานของนักการเมืองก็จะหมดไปทันที ดังนั้นนักการเมืองถือได้ว่าเป็นอาชีพที่ต้องสร้างภาพลักษณ์ของตนเองให้ดีอยู่เสมอ อีกทั้งอาชีพนักการเมืองเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนอย่างมาก หลายครั้งนักการเมืองก็ใช้สื่อในการสื่อสารกับประชาชนเพื่อให้ประชาชนเชื่อถือในนโยบายหรือความคิดของตนเอง และใช้สื่อในการสร้างภาพลักษณ์ให้กับตนเอง แต่ในทางกลับกันสื่อก็อาจเป็นเหตุที่ทำให้เกิดการสูญเสียภาพลักษณ์ของนักการเมืองเช่นกัน โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ทางกรเมือง ซึ่งเป็นบริบทที่คู่สนทนามีสถานะไม่เท่าเทียมกัน คือผู้สัมภาษณ์ที่เป็นสื่อมวลชนสามารถที่จะถามคำถามผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นนักการเมือง โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าคำถามนั้นจะเป็นการคุกคามหน้านักการเมืองหรือไม่ ด้วยเหตุนี้เอง นักการเมืองจึงต้องระมัดระวังในการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ของสื่อมวลชน และเลือกใช้กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามที่เป็นคำถามที่คุกคามหน้าจากผู้สัมภาษณ์ โดยงานวิจัยพบลักษณะการตอบคำถามและกลวิธีในการรักษาหน้าของนักการเมืองไทยดังต่อไปนี้

6.1.1 ลักษณะของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบ

ในเบื้องต้น ผู้วิจัยพิจารณาคู่ถ้อยคำถามที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ พบว่าคู่ถ้อยคำถามที่ปรากฏมากที่สุดคือ ได้แก่ คู่ถ้อยคำถาม-ตอบ เนื่องจากข้อมูลทั้งหมดเป็นบริบทการสัมภาษณ์เป็นการถามและการตอบ โดยลักษณะคู่ถ้อยคำถาม-ตอบทั้งหมด เมื่อนำมาพิจารณา ลักษณะ

ความต่อเนื่องของแก่นเรื่องและการสนองประเด็นในผลัดตอบของนักการเมือง สามารถแบ่งประเภทคู่ถ้อยคำถาม-ตอบได้ดังนี้คือ

1. คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับ
 - 1.1 คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับชนิดตรงประเด็น
 - 1.2 คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบกระชับชนิดไม่ตรงประเด็น
2. คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อ
 - 2.1 คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อชนิดตรงประเด็น
 - 2.2 คู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อชนิดไม่ตรงประเด็น

6.1.2 ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามในผลัดตอบของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบทั้ง 2 ประเภทที่เกิดขึ้น สามารถแยกประเภทลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง ตามเกณฑ์การสนองประเด็นของคำถาม ซึ่งผู้วิจัยพบลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองดังต่อไปนี้

1. การไม่ตอบคำถาม หมายถึงการที่นักการเมืองกล่าวถ้อยคำในผลัดตอบที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับคำถาม เช่น การบ่น การพูดนอกเรื่อง รวมถึงการนิ่งเฉยไม่ได้กล่าวถ้อยคำอะไรออกมา ก็จัดได้ว่าเป็นการไม่ตอบคำถาม

2. การตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น หมายถึงการที่นักการเมือง ได้กล่าวถ้อยคำในผลัดตอบที่เกี่ยวข้องกับคำถาม แต่ไม่ได้ให้คำตอบที่ตรงประเด็นหรือเติมเต็มให้กับคำถามของผู้สัมภาษณ์

3. การตอบคำถามแบบตรงประเด็น หมายถึง การที่นักการเมืองตอบคำถามแบบตรงประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์โดยเป็นคำตอบที่เติมเต็มให้กับคำถามของผู้สัมภาษณ์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองทั้ง 3 ประเภทข้างต้น เกิดจากคำตอบของนักการเมืองนั้น สนองประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์หรือไม่ กล่าวคือ ลักษณะการไม่ตอบคำถามของนักการเมือง เป็นที่นักการเมืองจงใจที่จะไม่ตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์เพราะเป็นการกล่าวถ้อยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องของคำถามเลย ซึ่งในงานวิจัยนี้พบว่าลักษณะการไม่ตอบคำถาม เกิดขึ้นน้อยมากเพราะว่าข้อมูลที่น่าวิเคราะห์ เป็นบทสัมภาษณ์ของนักการเมืองจากรายการโทรทัศน์ ซึ่งนักการเมืองที่มาให้สัมภาษณ์ในรายการ

ทราบถึงลักษณะของรายการ ซึ่งเป็นรายการที่ต้องการทราบข้อเท็จจริงจากประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจของประชาชน ดังนั้นผู้สัมภาษณ์มักจะตั้งคำถามโดยตรงไปตรงมา เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด หากนักการเมืองให้คำตอบที่ไม่เกี่ยวข้องกับคำถามเลย อาจจะเป็นการทำลายภาพลักษณ์ของตนเอง เพราะอาจจะทำให้ถูกมองได้ว่า นักการเมืองพยายามปกปิดข้อมูลบางอย่างที่ตนเองได้ทำไม่ถูกต้องไว้ ดังนั้นลักษณะการตอบคำถามที่พบมาก เมื่อนักการเมืองต้องตอบคำถามที่คุกคามหน้าจากผู้สัมภาษณ์ คือ ลักษณะการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น โดยลักษณะคำตอบนี้ เป็นเพียงการตอบคำถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคำถามของผู้สัมภาษณ์ แต่ไม่ได้ให้คำตอบที่ตรงประเด็นคำถาม เนื่องจากนักการเมืองไม่ต้องการที่จะตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์ โดยนักการเมืองเลือกใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ เพื่อที่จะรักษาหน้าของตนเองไว้ เช่น การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม ในทางกลับกันหากคำถามนั้นไม่ได้เป็นคำถามที่คุกคามหน้าของนักการเมือง และนักการเมืองคิดว่าสิ่งที่ตนเองพูดออกไปจะมีปริมาณในการเสี่ยงต่อการเสียหายหน้าน้อย หรือไม่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของนักการเมือง พบว่านักการเมืองจะให้คำตอบที่ตรงประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์

6.1.3 กลวิธีการรักษาหน้าของนักการเมือง

กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย ที่พบในงานวิจัยมี 10 กลวิธี ได้แก่

1. การกลบเกลื่อน
2. การเพิ่มข้อมูลใหม่
3. การกล่าวถึงบุคคลอื่น
4. การให้ข้อมูลน้อยเกินไป
5. การพูดคลุมเครือ
6. การปฏิเสธที่จะตอบคำถาม
7. การบอกว่าไม่มีข้อมูลเพียงพอในการตอบคำถาม
8. การปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์
9. การถามคำถามกลับผู้สัมภาษณ์
10. การคุกคามหน้าผู้อื่น

นักการเมืองไทยเลือกใช้กลวิธีที่แตกต่างกันในการตอบคำถาม เพื่อรักษาหน้าของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีการกลบเกลื่อน โดยการแก้ไขคำที่มีความหมายเชิงลบให้มีความหมายเชิงบวก การกล่าวอ้างถึงบุคคลอื่น ซึ่งหลายครั้งนักการเมืองใช้กลวิธีนี้เพื่อลดความรับผิดชอบหรือหลีกเลี่ยงการยืนยันที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การพูดคลุมเครือ เป็นกลวิธีที่นักการเมืองใช้เมื่อไม่ต้องการกล่าวอะไรอย่างตรงไปตรงมา นอกจากนี้นักการเมืองยังใช้การหลีกเลี่ยงการตอบคำถาม โดยกล่าวว่า ตนเองจำไม่ได้ หรือไม่ทราบข้อมูล ทำให้ไม่สามารถตอบคำถามได้ เป็นการรักษาหน้าของนักการเมืองได้อย่างดี เนื่องจากทำให้ผู้สัมภาษณ์ไม่สามารถสอบถามในแก่นเรื่องเดิมต่อได้ และกลวิธีการปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์ ถือได้ว่าเป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นที่นักการเมืองนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากการแก้ไขภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของตนเอง และสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเองได้ทันที

จากการวิจัยสามารถสรุปแผนภูมิลักษณะการตอบคำถามและกลวิธีการรักษาหน้าของนักการเมืองหน้าได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 แสดงลักษณะการตอบคำถามและกลวิธีการรักษาหน้าของนักการเมือง

6.2 การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สนับสนุนสมมติฐานของงานวิจัยที่ว่า ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง ได้แก่ การตอบคำถาม การไม่ตอบคำถาม การตอบเข้าเรื่องแบบตรงประเด็น การตอบเข้าเรื่องแบบเลียงประเด็น และการตอบนอกเรื่อง จากการวิจัยผู้วิจัยได้จัดกลุ่มประเภทของคำตอบใหม่ โดยได้นำประเภทของการตอบคำถามที่มีลักษณะเดียวกันจัดเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยจัดให้การไม่ตอบคำถามและการตอบนอกเรื่องเป็นลักษณะการตอบคำถามประเภทเดียวกัน คือลักษณะของการไม่ตอบคำถาม หมายถึง ถ้อยคำที่นักการเมืองกล่าวออกมาในผลัดตอบ โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับแก่นเรื่องของคำถามเลยแต่เป็นการพูดนอกเรื่องหรือเป็นเพียงการแสดงอารมณ์ความรู้สึกเท่านั้น ส่วนการตอบคำถามแบบเข้าเรื่องตรงประเด็นและการตอบเข้าเรื่องแต่เลียงประเด็น ผู้วิจัยได้เปลี่ยนชื่อเรียกใหม่เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน เป็น การตอบคำถามแบบตรงประเด็น และการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น ตามลำดับ และนักการเมืองใช้การตอบแบบไม่ตรงประเด็นมากที่สุดในการรักษาหน้า เนื่องจากกลวิธีรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองนั้น พบได้จากลักษณะการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็นทั้งสิ้น ซึ่งผลการวิจัยตรงตามแนวคิดเรื่องหน้า ของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978) ที่ได้อธิบายถึง การใช้กลวิธีการพูดแบบไม่ตรงประเด็น off record หลากหลายกลวิธีเพื่อที่จะรักษาหน้าของตนเอง

ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองสัมพันธ์กับ

โครงสร้างของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่ปรากฏในบริเฉทสัมภาษณ์ กล่าวคือการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามที่ ไม่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของนักการเมือง หรือนักการเมืองคาดคะเนว่าสิ่งที่ตนเองพูดออกไปจะเสี่ยงต่อการเสียหน้าน้อย นักการเมืองมักจะให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม โดยได้ให้คำตอบที่ตรงประเด็นคำถาม โดยพบว่าลักษณะการตอบคำถามแบบนี้ คือลักษณะการตอบคำถาม ที่เกิดขึ้นในคู่ถ้อยคำถามตอบแบบกระชับชนิดตรงประเด็น แต่หากว่าคำถามของผู้สัมภาษณ์ เป็นคำถามที่คุกคามหน้านักการเมือง และนักการเมืองคาดคะเนว่า สิ่งที่ตนเองพูดออกไปจะเสี่ยงต่อการเสียหน้ามาก นักการเมืองมักจะตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น และเลือกใช้กลวิธีการรักษาหน้าของตนเองในการตอบคำถาม ทำให้ผู้สัมภาษณ์ต้องถามคำถามรุกไล่เพื่อให้ได้คำตอบ โดยลักษณะการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็นนี้ พบมากในคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อ การตอบคำถามจะเป็นชนิดแบบตรงประเด็น หรือไม่ตรงประเด็น ขึ้นอยู่กับนักการเมือง คิดว่าสิ่งที่ตนเองจะพูดออกไปนั้น จะมีปริมาณเสี่ยงต่อการเสียหน้ามากหรือน้อย ซึ่ง

จากงานวิจัย ผู้วิจัยพบว่าปริบทในการสัมภาษณ์นักการเมืองแต่ละบทสัมภาษณ์นั้น นักการเมืองมีการใช้กลวิธีการรักษาหน้าที่แตกต่างกัน อย่างเช่นในบทสัมภาษณ์ที่มีนักการเมืองมากกว่า 1 คน และเป็นนักการเมืองที่มีแนวคิดแตกต่างกัน หรือเป็นฝ่ายตรงข้ามกัน จะพบว่ามีการใช้คำพูดที่เป็น การคุกคามหน้าระหว่างนักการเมืองด้วยกันเอง ตัวอย่างเช่น ในบทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5 และ 6 ซึ่งมีนักการเมืองหลายคนเข้าร่วมในการสัมภาษณ์ และประเด็นที่นำมาวิพากษ์ในรายการ ก็เป็น ประเด็นการทำงานที่เกิดจากการขัดแย้งกันระหว่าง 2 ฝ่าย นอกจากจะพบการคุกคามหน้าจาก การตั้งคำถามของผู้สัมภาษณ์แล้ว ยังพบการตั้งคำถามคุกคามหน้าของนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม ด้วยเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างที่ 98

I.6

(98)

- ถ(นักการเมืองคนที่ 1) แล้วเขายอมไหมล่ะ
 ต(นักการเมืองคนที่ 2) แล้ว แล้วเขากลัวถูกปิดไหมคะ ถ้าเขากลัวถูกปิดเขาต้องยอม น้าหนักในการจูงใจให้เขารับมาเคลียร์เนี่ยจะมีน้ำหนักมากเลย เพราะเขาทำยังไงที่จะประคองบริษัทเขาไม่ให้ถูกปิด เขาจะทุ่มเอาเงิน ถ้า 5 ล้านออกมาไม่ได้เขาจะต้องหาเงินที่อื่นของเขามาช่วยที่มงานเพื่อให้เขารอดจากตรง นี้ แล้วก็ดำเนินธุรกิจต่อ หลักการจะเป็นอย่างนี้

นอกจากนี้ ในการการตอบคำถามเพื่อที่จะรักษาหน้าแต่ละครั้ง นักการเมืองยังมีการใช้กลวิธีการรักษาหน้าหลายกลวิธี เช่นในตัวอย่างที่ 69

I.3

- (69) 1 ถ. ผมถามคุณสุวิทย์ทำไม ต้องไปเกณฑ์ข้าราชการมาเชียร์
 2 ต. เฮอะ เฮอะ เฮอะ ผมไม่ได้เกณฑ์ ไม่ได้เกณฑ์เลยครับ

จากตัวอย่างนี้นักการเมืองมีการใช้ กลวิธีในการรักษาหน้า 2 กลวิธี โดยกลวิธีแรก นักการเมืองใช้ การหัวเราะ เพื่อเป็นการกลบเกลื่อนความรุนแรงของคำถาม และกลวิธีที่สองที่ นักการเมืองใช้ คือ การปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์

กลวิธีการรักษาหน้าทั้ง 10 กลวิธีนั้น เป็นลักษณะเด่นที่นักการเมืองมักใช้ในการตอบคำถามเพื่อที่จะรักษาหน้าของตนเอง งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์จำนวน 9 ครั้ง ผู้วิจัยเชื่อว่าการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์มากขึ้น อาจจะทำให้เห็นกลวิธีการรักษาหน้าอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบว่ากลวิธีการรักษาหน้าบางกลวิธีเป็นลักษณะเด่นของนักการเมืองบางคน เช่น การพูดเสียดสี ในงานวิจัยพบว่ากลวิธีนี้ ปรากฏมากในบทสัมภาษณ์ นายชวน หลีกภัย

6.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษากลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามในบริบทการสัมภาษณ์ของนักการเมือง เพียงประเด็นเดียวเท่านั้น ยังมีประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทการสัมภาษณ์ที่น่าสนใจอีกมากเช่น

1. การศึกษากลวิธีในการถามคำถามนักการเมืองของสื่อมวลชนในการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์
2. การศึกษากลวิธีการตอบในบริบทการสัมภาษณ์ประเภทอื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์เพื่อเข้าทำงาน การสอบสวนผู้ต้องสงสัย หรือการสนทนาในศาล
3. การศึกษากลวิธีการรักษาหน้าในการถามคำถาม ในบริบทการสัมภาษณ์อื่นๆ เช่น การถามคำถามเพื่อทำประวัติผู้ป่วย ซึ่งในกรณีผู้ป่วยไม่ได้ให้คำตอบที่เป็นจริงหรือครบถ้วน
4. การศึกษาเรื่องคู่ถ้อยคำประเภทอื่นๆ ที่ปรากฏในบริบทสัมภาษณ์ทางการเมือง หรือบริบทการสัมภาษณ์อื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์รายการบันเทิง ได้แก่ สัมภาษณ์นักแสดง ที่ไม่ได้มีการสัมภาษณ์คาดคั้นเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง แต่เป็นการส่งเสริมภาพพจน์ของนักแสดง
5. การศึกษาการตอบคำถามของนักการเมืองเฉพาะบุคคล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์. 2542. เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชา ๒๒๐๙๖๓๔ วัจนปฏิบัติศาสตร์ ภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๔๒, คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพพรรณ พึ่งฉิม. 2542. กลวิธีการถามในบริเจตการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองประเภท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาคภาษาไทย อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภธิดา เตียมสมบุญ. 2541. กลไกทางภาษาในการตอบคำถามของนักการเมืองในการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2541. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Blommaert, J. and Bulcaen, C. 1997. Political Linguistics. Amsterdam: John Benjamins.
- Brown, G. and George, Y. 1983. Discourse analysis. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brown, P and Levinson, S. 1978. Universal in language Use: Politeness Phenomena. In E.N Goody (ed), Questions and Politeness, pp 150-177. Cambridge: Cambridge University Press.
- Clayman, Steven E. 1993. Reformulating the question: A device for answering/not answering question in news interviews and press conference. Text, 13: 159-188
- Dillon, J. T. 1990. The Practice of Questioning. London: Routledge.
- Greatbath, D. 1986 Some standard uses of supplementary question in news interviews. Belfast Working Papers in Language and Linguistics 8: 86-123
- Grice, H. P. 1975. Logic and Conversation. In Peter Cole and Jerry Morgan (eds.), Syntax and semantics, pp. 41-58. New York: Academic Press.
- Gruber, H. 1993. Political Language and Text Vagueness. Pragmatics 3: 11-28.

- Harris, S. 1991. Evasive action: How politicians respond to question in political interview. In P. Scannell (ed), Broadcast talk, pp 76-99.
- Hymes, D. 1974. Foundations of Sociolinguistics. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Levinson, S. 1983. Pragmatics. Cambridge: Cambridge University Press.
- Macaulay, M. 1996. Asking to ask : The strategic function of indirect request for information in interview. Pragmatics 6: 491-509.
- Mey, J. 1993. Pragmatics: An Introduction. Oxford: Blackwell.
- Obeng, S. G. 1997. Language and politics: Indirectness in political discourse. Discourse and Society 11: 49-80.
- Richards, J. C. and Richard W. Schmidt. 1983. Conversational analysis. In Jack C. Richards and Richards W. Schmidt(ed), Language and communication, pp 117-154.
- Schiffrin, D. 1994. Approaches to Discourse Analysis. Oxford: Blackwell.
- Wilson, J. 1990. Politically Speaking. Oxford: Blackwell.
- Yule, G. 1996. Pragmatics. Oxford: Oxford University Press.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลวิธีที่ใช้ในการตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น

เมื่อนักการเมืองไม่ต้องการจะตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์ เมื่อตนเองคาดคะเนแล้วว่าเสี่ยงต่อการเสียหาย นักการเมืองมักจะตอบคำถามแบบไม่ตรงประเด็น โดยใช้กลวิธีการรักษาน้ำหน้าดังต่อไปนี้

1. กลอบเกลื่อน

1.1 การใช้กริยาแสดงความเชื่อหรือทัศนคติ (ในที่นี้ผู้วิจัยรวมถึงรูปภาพแสดงความน่าจะเป็น)

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1

- ก แต่ไม่เหมือนกับท่านนายกฯ ท่านนายกก็เป็นนักธุรกิจเหมือนกัน แต่ไม่เป็นแบบนี้
- ค ก็...ผมคิดว่า ตัวท่านเอง ถ้าจะดูจริงๆในลักษณะนั้น ผมคิดว่า ท่านเองก็...อ่อนน้อมนะครับ
- ก อืม...กลับมาเรื่องเสนาธิการพรรค นี่ก็คือ คุณสุริยะก็ 2 เดือนกว่า ท่านนายก ทาบทามและก็เป็นที่รู้กันภายใน ถูกมั๊ยครับ
- ค ก็...ไม่แน่ใจ
- ก ไม่ได้แปลว่าจะขัดแย้ง
- ค แล้วก็อาจจะ
- ก อืม...การเมืองใหม่ดีอย่างนั้นจริงหรือว่า ส.ส จะเอาปัญหา มาพูด ให้รัฐมนตรี ให้เสนาพรรค ไปแก้ให้ท่านั้นเลยหรือ
- ค ผมเชื่อว่า นะครับ ทุกคนที่เข้ามาอยู่ในการเมือง ผมคิดว่าคงไม่มีใครที่อยากจะเห็น ช่า... ประเทศไทยเรา ถอดหลังเข้าคลอง ทุกคนก็มีความปรารถนาดี แต่ในบางครั้งก็ เป็นมนุษย์นะครับในเรื่องของความเห็นแก่ตัวก็มี แต่ส่วนใหญ่แล้วผมว่า ถ้าได้มีการพูดกันด้วยเหตุด้วยผล ผมเชื่อว่า ส.ส แต่ละท่าน ท่านมีวุฒิภาวะมีเหตุผลดี
- ก ทำหน้าที่ในพรรค เรียกอย่างนั้นได้มั๊ยครับ
- ค ...ก็คงจะ ท่านนายก อยากให้ผมทำในลักษณะนั้นครับ
- ก นี่คือ นิ่ง
- ค ผมคิดว่า การเมืองก็คงจะ ถ้าเป็นลักษณะนี้ น่าจะเป็นการเมืองที่ดีขึ้น ทำให้การเมืองนิ่งขึ้น
- ก ครับ จริงๆแล้วต้องที่ปี
- ค ผมคิดว่า ก็...เชื่อว่า น่าจะ อย่างน้อย ก็น่าจะ 8 ปี

ก ซึ่งคิดถึงตอนชวนคุณสุริยะ คุณสุริยะไม่คิดเหรอว่า เพื่อเจอกับสาว คอนโบ้นคอนโบ้น
 ค ในขณะนั้นเองก็คิดว่า ค่อนข้างๆ จะพูดภาษาวัยรุ่น ก็ค่อนข้างๆ เว่ยรักหน่อย แต่มันก็
 สิ่งที่ท่าน ฮ่า... ได้วาง มอง vision ของท่าน มันเป็นจริงเกือบทุกเรื่อง

ก ครับ ไม่ประสีประสาทางการเมืองนี่ จะมาทำ 2 บทบาทนี้ได้อย่างไร ยิ่งไม่มันก็ยังยากอยู่ดี
 ค ครับ ผมคิดว่าเราเอง คือ...ผมเชื่อว่าคนที่เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคน
 ก็มีวุฒิภาวะ นะครับ ซึ่งต้องยอมรับว่าเราจะต้องพูดว่า คนเท่าตาคนนี่ล่ะครับ ถึงจะฟันฝ่า
 เข้ามาได้ ตรงนั้น

ก ครับ ครับ คุณสุริยะ เตรียมมือกับ ...คือมันอาจจะมันบ้างล่ะะ ยิ่งภาพพจน์คุณสุริยะ
 เนี่ยเป็นคนมีสตางค์ เพราะฉะนั้น ก็จะมีส.ส มากถึงปี่ปี่ ถ้าจะพูดกันตรงๆเนี่ยคือมาขอ
 ดั่งค์ คุณสุริยะ เตรียมใจไว้หรือยัง

ค ก็คง ถ้ามีเหตุมีผล ถ้าสมมุติว่าเราต้องมียืมกันบ้าง และก็มีกำหนดว่าจะจ่ายอย่างไร
 นะครับ ผมคิดว่า รายได้ของเราก็ยังพอมีมาจาก ฮ่า...เป็นผลอะไรของบริษัทย่างๆ ถ้าช่วยได้
 ก็คงจะช่วย แต่ว่าก็คงจะต้องมีกำหนดกฎเกณฑ์นะครับ ว่าจะจ่ายกันเมื่อไหร่และจะเอาไป
 ทำอะไร ซึ่งเราก็คงจะมีบ้าง

ก ซึ่ง ส.ส. เมื่อไม่ใช่

ค ส.ส. เนี่ยผมคิดว่าคงไม่นาน

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 2

ก อันนี้จะเป็นการสะท้อนใหม่ท่านรัฐมนตรี คือจับแล้วขายจับแล้วขาย คำรวจมันก็ทำอะไรไม่
 จริงจังเพราะมันไม่ได้เป็นเรื่องระดับที่...ไม่ได้ว่านะครับ หมายถึงว่ามันมีหลายอย่างที่จับแล้วขาย จับ
 แล้วขายในบ้านเมืองนี้ แต่มันจะสะท้อนให้เห็นว่าไม่ได้ทำให้เป็นเรื่องจริงจังแบบที่จะลงมาเราจริง
 ค1 คือผมคิดว่าตรงนี้นั้นมีอิทธิพลและมีเรื่องผลประโยชน์มาก และจริงๆแล้วก็คือไม่มีเจตนาที่จะ
 เคารพกฎหมายเลยนะครับ อันนี้เนี่ยเป็นนโยบายของรัฐบาลว่าตอนนี้กฎหมายต้องใช้บังคับ
 อย่างตามตัวบทนะครับ แล้วก็ผู้ทำดีต้องได้ดี ผู้ทำผิดกฎหมายต้องมิโทษนะครับ

ก ที่เขาบอกทำ 4 นายพลนะมีในฮะ

ค3 ผมไม่เชื่อว่ามันนะครับ

- ก มีนักการเมืองใหม่..
 ค2 ผมเชื่อว่ามีและระดับอดีตรัฐมนตรีด้วย
 ก เชื่ออย่างนั้นเลยนะฮะ
 ค2 อ้อ..เชื่อว่ามีเป็นระดับอดีตรัฐมนตรีด้วย และพูดถึงสี ก็เชื่อว่ามีระดับนายพลด้วย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 4

- ก คุณสมศักดิ์ยังเชื่อว่าไม่มีไม้เรียวก็ทำได้
 ค2 วันนี้เมื่อผมเชื่อว่าทำได้ครับ เพราะว่าจากการที่ได้เรามาศึกษาดู จากประเทศที่อารยะแล้วเมื่อ ไม่มีใคร
 เขามีเช่นตีเด็ก และผมก็มามอง และผมก็มามองที่जूว่า การศึกษาพอเด็กเริ่มที่จะโตขึ้น..

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5

- ก คิดอย่างนั้นแหละ
 ค3 มันก็มีเหตุผลหลายอย่างที่บ่งบอกอยู่ ตรงนั้นมันเป็นเรื่องที่คิดว่าค่อนข้างจะชัดเจนอยู่

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- ก ยืนยันว่าทำถูกแล้ว
 ค ผมเชื่อว่า ดีที่สุด
 ก มาถึงอีกจุดนึง ความจริงอยาก อยากยื่นอภิปรายทั้งคณะหรือเปล่า ตามจริง ๆ คราวนี้
 ค เอ้อ ผมคิดว่า ยังไม่ถึงเวลา แต่ว่าถ้าเสียงพอเนี่ยะ อาจจะ
 ก. คือทั้งคณะไม่ได้ แต่ถ้าเสียงพอก็เอาคุณทักษิณ
 ค. อาจจะทำได้ครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 8

- ก ถ้ามองตรง ๆ คุณหมอ สุรพงษ์จะโดนม๊อ
 ค1 ผมคิดว่าในกระทรวง สาธารณะสุกกัไม่ได้มีรัฐมนตรีท่านเดียวผมจะไประบุว่าท่านคุณหมอสุรพงษ์ก็ไม่ได้
 ก 30 บาทกำลังจะทำให้คุณภาพของการ รักษาของประเทศไทยตกต่ำ
 ค2 ผมเชื่อว่า ท่านรัฐมนตรีไม่อยากจะให้เป็นอย่างนี้

- ก. ท่านรัฐมนตรีกับออกว่า ยังไม่ได้เป็นไปตามนี้ใช่ไหม
 ค. ใช่ครับ ผมไม่แน่ใจว่า กรมวิชาการ ท่านอื่นจะยอมหรือเปล่านะครับ

1.2 การแก้ไขคำหรือวลีที่สื่อนัยในเชิงลบ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1

- ก. ครับ คุณสุริยะ ไม่เจนจัดทางการเมือง
 ค. ผมไม่รู้เรื่องทางการเมืองดีกว่าครับ ไม่ต้องว่าเจนจัด
 ก. ไม่รู้เรื่องนี้ แปลว่า ยิ่งกว่าไม่เจนจัดอีกนะครับ
 ค. ถูกครับ ไม่ประสีประสาทางการเมือง
 ก. ไร้เดียงสาทางการเมือง เลขได้มะ?
 ค. พุดได้ครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 2

- ก. เป็นกุศโลบายของเขา
 ค1. ก็เป็นกลเม็ดทางการเมืองอย่างหนึ่งล่ะ
 ก. แหล่งผลิตจริงๆ เมื่อคุณสมศักดิ์รู้ใหม่ว่าอยู่ที่ไหน
 ค2. เจอ..ยังไม่ลงลึกขนาดนั้นครับ เพิ่งเข้ามาทำ แล้วส่วนมากจะเป็นฝ่ายทางท่านผู้ช่วยซะมากกว่า

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3

- ก. เป็น ร.ม.ต. ชี้นำ
 ค. ไปพูดเมื่อเป็นเรื่องของแนวทางว่า ทำไม่ถึงไม่ใช่ศึกษานิเทศะ เพราะศึกษานิเทศะเรามีอยู่เป็นจำนวนมาก เรามีอยู่ทั่วประเทศอยู่แล้วทำไมจะต้องเสียเงินไปจ้างบุคคลภายนอก มาทำการประเมิน และบุคคลภายนอก พวกครูเขาก็มาร้องเรียนเหมือนกันว่า บุคคลที่มาประเมินผมเมื่อไปมาเหล่านี้ก็ไม่ทำอะไรเลยยังเงื้อ เข็มกับปากให้ฟัง

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- ก. ครับ แพ้เพราะอะไรครับ
 ค. ที่จริงถ้าจะพูดไปก็ยาว เขาสรุปว่าเราไม่ชนะ เราได้น้อย คิดสัดส่วนแล้วก็ เราก็ต้องยอมรับผล ดังกล่าวนี้ ผมคิดว่า ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะไป อุดหนุนอะไร

- ก ไม่มีอะไรที่ คิดว่าทำผิดไปเลยนะ
- ค ผมไม่คิดว่าอะไรเป็นที่ถูกต้องหมดนะครับ แต่ว่า แนวในการตัดสินใจในการทำงานนั้น ผมคิดว่า ไม่ในทิศทางที่ถูกต้องหมด แต่ว่า อาจจะไม่เป็นที่ถูกใจ หลายเรื่อง ซึ่งบางเรื่องก็ไม่จำเป็นต้องถูกใจ เพราะมันเป็นความเจ็บปวด และบางเรื่องมันก็เป็นเรื่องดู คนเราอยากให้เป็นอย่างนั้นให้เป็นอย่างนี้

1.3 การหัวเราะ (โดยในงานวิจัยปรากฏพบครั้งเดียว)

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3

- ก ผมตามคุณสุวิทย์ทำไม ต้องไปเกณฑ์ข้าราชการมาเชียร
- ค เฮอะ เฮอะ เฮอะ ผมไม่ได้เกณฑ์ ไม่ได้เกณฑ์เลยครับ เพราะว่าจริงๆ แล้วเนี่ยวันที่ฝ่ายด้าน ยื่น ยื่น ถอดถอนผมเมื่อ ยื่นกับตอนคำแล้วประมาณซัก 4-5 โมงเย็น นะครับ ผม ผมเพิ่งทราบ ตอนเช้าวันมีการชุมนุมกัน เพื่อที่จะรอผมอยู่ที่หน้ากระทรวงศึกษาธิการ นะครับคือว่าผมไม่ทราบเลย นะครับ ผมจึงมาช้า

2. การเพิ่มข้อมูลใหม่

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1

- ก ถาม คุณสุริยะ ก่อนว่าตำแหน่งเลขาธิการพรรคเมื่อ นายอภิโงกาสหรืออยากให้คุณสุริยะเป็น หรือคุณสุริยะ เป็นคุณไปขอท่านนายก ว่า "ให้ผมเป็นเถอะ"
- ค ครับก็...ผมขอพูดนิดนึงนะครับว่า จริงๆตอนผมเลือกตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ผมจริงใจนะครับ ตอนที่มารับตำแหน่ง เลขาธิการพรรคไม่ได้จริงใจ แต่มีความรู้สึกภูมิใจ ภูมิใจว่าเขาเข้ามาอยู่ รั้งกับท่านนายกฯเพียง 1 ปีเศษ เขาก็ได้รับความไว้วางใจจาก ท่านครับ สิ่งนี้จึงเป็นความภูมิใจ
- ก อืม...แล้วก็เลยไปอยู่กลุ่มคุณเยาวภา
- ค ครับ...ถ้าจริงๆ ถ้าจะบอกให้มันนิดนึงว่า ตอนผมบวช ผมบวชเดือนเมษายนี่ครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 2

- ก. มีคำถามหน่อยว่าถ้าไปดูเรื่อง..รัฐบาลทำน้อยเกินไปไหม? เรื่องไปทำให้ราคาไข่มันเป็นธรรมกับชาวบ้านหน่อย ก็ไม่ใช่เจ้าของสิทธิ์หรืออาจจะตั้งราคาไข่ไก่ก็ตั้ง
- ค1 คือเจ้าของสิทธิ์เขาก็ได้รับการกระทบกระเทือนนะฮะ เพราะว่าเขาเมื่อ..คนไปซื้อของเดือนไม่ซื้อของของเขาที่ได้รับการกระทบกระเทือน แต่ตรงนี้อาจจะขอเรียนตรงนี้นิดหนึ่งว่าที่เขาปราบปรามไปเนี่ย ไม่เพราะเขาใจรั้งมังคำที่ไหนนะครับ เขาก็ดูแลคนไทยเพราะว่าคิดเป็นหลายคนจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อว่าจะต้องได้รับความคุ้มครอง คือคิดเป็นอาวุธที่มีชื่อเสียงคืออยู่แล้วคงไม่เป็นไร แต่ถ้าสำหรับคนที่ใหม่ๆขึ้นมาเนี่ย ถ้าไม่ได้รับการปกป้องนะฮะCDของเขาขายไม่ได้เนี่ยหมายความว่าเขาก็คงไม่เกิด ฉะนั้นผมขอเรียนต่อท่านผู้ชมที่รักทุกท่านว่าเราทำไปเพื่อคนไทยเป็นส่วนใหญ่ส่วนที่เจ้าของสิทธิ์ต่างประเทศจะได้ผลประโยชน์บ้าง ก็คือเป็นสิ่งที่พูดเป็นอันดับรองนะครับ ส่วนที่เราจะได้ ACTIVE มากขึ้น อันนี้ก็เป็นการส่งเสริมผู้ส่งออก มันจะตามมาเป็นอันดับรอง เราไม่ใช่ว่าเขาปราบปรามธุรกิจ PC GSP นะครับ เพราะว่าในการทำสินค้าส่งออกเนี่ยมันมีตื้ออีกหลายอย่าง ที่นอกไปจาก GSPที่จะให้เขา...
- ก. มีคำถามหน่อยว่าถ้าไปดูเรื่อง..รัฐบาลทำน้อยเกินไปไหม? เรื่องไปทำให้ราคาไข่มันเป็นธรรมกับชาวบ้านหน่อย ก็ไม่ใช่เจ้าของสิทธิ์หรืออาจจะตั้งราคาไข่ไก่ก็ตั้ง
- ค1 คือเจ้าของสิทธิ์เขาก็ได้รับการกระทบกระเทือนนะฮะ เพราะว่าเขาเมื่อ..คนไปซื้อของเดือนไม่ซื้อของของเขาที่ได้รับการกระทบกระเทือน แต่ตรงนี้อาจจะขอเรียนตรงนี้นิดหนึ่งว่าที่เขาปราบปรามไปเนี่ย ไม่เพราะเขาใจรั้งมังคำที่ไหนนะครับ เขาก็ดูแลคนไทยเพราะว่าคิดเป็นหลายคนจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อว่าจะต้องได้รับความคุ้มครอง คือคิดเป็นอาวุธที่มีชื่อเสียงคืออยู่แล้วคงไม่เป็นไร แต่ถ้าสำหรับคนที่ใหม่ๆขึ้นมาเนี่ย ถ้าไม่ได้รับการปกป้องนะฮะCDของเขาขายไม่ได้เนี่ยหมายความว่าเขาก็คงไม่เกิด ฉะนั้นผมขอเรียนต่อท่านผู้ชมที่รักทุกท่านว่าเราทำไปเพื่อคนไทยเป็นส่วนใหญ่ส่วนที่เจ้าของสิทธิ์ต่างประเทศจะได้ผลประโยชน์บ้าง ก็คือเป็นสิ่งที่พูดเป็นอันดับรองนะครับ ส่วนที่เราจะได้ ACTIVE มากขึ้น อันนี้ก็เป็นการส่งเสริมผู้ส่งออก มันจะตามมาเป็นอันดับรอง เราไม่ใช่ว่าเขาปราบปรามธุรกิจ PC GSP นะครับ เพราะว่าในการทำสินค้าส่งออกเนี่ยมันมีตื้ออีกหลายอย่าง ที่นอกไปจาก GSPที่จะให้เขา...

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5

- ก. คุณคิดว่าควรทำผิดขึ้นตอน
- ค2. นั่นเราก้าวก้าวเข้าไม่ได้ เป็นเรื่องของความเห็น เรื่องของการใช้อำนาจ จะชอบไม่ชอบนั่นนั่นก็มีเหตุผลประกอบ แล้วเราไปก้าวก้าวเข้าไม่ได้
- ก. คุณหมอบรมครับ
- ค1. ผมขอพูดต่อ

- ก ประเด็นพวกนี้เนี่ยะ ท่านผู้ชมตัดสินใจแล้ว เราบอกละตรงเนี่ยแล้ว แต่ท่านนี่เนี่ยะ ถ้าไม่พูดพุงนี่เป็นข่าว ท่านปลัดบอกว่าถูกกระบวนการทำลาย เพราะไปขัดขวาง Smart Card ประกันสังคม
- ศ3 ครับตรงเนี่ยะ ผมขอเรียนอย่างนี้ ผมเองไม่ได้ตามประเด็นตรงนี้ ก็มีข่าวที่ไม่สื่อมาลชน ก็มีข่าวว่า ท่านรัฐมนตรีช่วยบอกว่า ผมยังมีเรื่อง Smart Card ที่ของท่านองฯ ทุจริตอยู่ ซึ่งเวลาชน ก็ถามผม ผมบอกว่า Smart Card เนี่ยะเป็นเรื่องที่ผมนำเสนอ ตั้งแต่ผมมาเป็นปลัดกระทรวงใหม่ ๆ แล้วยังเสนอขอความเห็นชอบ ศึกษากันเรียบร้อยแล้ว กองทุนประกันสังคมไม่เห็นชอบ กันเงินให้ให้ พอเราคิดค่าจ้างจะดำเนินการ ท่านรัฐมนตรีช่วยบอกว่าระงับไว้ก่อน เพราะจะต้องมีการศึกษาการอะไรทั้งหลายแหล่ เรื่องนี้ก็ระงับไป Smart Card แล้วยังไม่มีการดำเนินการ Smart Card ตรงนั้นก็ระงับไป ระงับไปทั้งนั้นก็ตั้งคณะกรรมการขึ้นศึกษา ตั้งคณะกรรมการอะไร ขึ้นศึกษาอะไรเรียบร้อยแล้ว ตอนนั้นท่านก็จะทำเองละ จะเอาเรื่องเข้า ไม่ครับ เข้าคณะกรรมการกองทุนสังคม ผมก็บอกว่า เรื่องนี้ไม่เหมาะ เพราะ พณ. ท่านนายกรัฐมนตรีมีนโยบายที่จะทำ E Citizen Card

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- ก ไม่ใช่รู้สึก ว่า ตัวเองทำไมพูดอะไร ไม่มีความหมายเลยนะ ไม่สามารถ ที่จะได้รับความสนใจจากชาวบ้านเลย 1 ปี แล้วนะ
- ค เช่อก ผมว่า ชันนี่ก็ต้องพูดตรงๆ ว่า โอกาสที่จะพูดน้อยมาก ก็ขอโอกาสพูดซะเลย แม้กระทั่งก่อนเข้าห้องนี้ ก็มีน้อง ๆ เด็ก ๆ เตือนมาก่อนเข้าห้องว่า อย่าทำให้ช่องนี้ต้องถูกปิดไป เพราะมีผู้ใหญ่ ของรัฐบาลเตือนมา ตั้งแต่ตอนเข้าว่าเชิญนายชานมาเถอะ เอ ทำไมต้องเชิญนายชานมา ด้วย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 8

- ก ชันนี่คือ ชันนี่คือที่มาก่อนที่คุณอภิสิทธิ์ ออกมาพูดวันนั้น
- ศ1 และ ผมต้องเรียนก่อนนะครับ เมื่อผมคือออกมาอย่างนี้เนี่ยะผู้แทนในส่วนของรัฐบาลก็ยังบอกว่า ถ้าตรงนี้เขียนเฉพาะตามสัดส่วนที่รัฐบาลจ่ายสมทบเนี่ยะ เมื่อถึงหมวดรายได้กองทุนเนี่ยะ ขอมาพูดเรื่อง ลูกจ้าง นายจ้าง ชักขอบแนวพูดง่าย ๆ ก็คือว่า ยังไม่ยอม
- ก ควรไม่ควรยังไม่เดี๋ยวมามากกัน แต่ตรงนี้ที่ว่า เน้นมาใหม่
- ศ1 ผมต้องเพิ่มว่า ต้องเพิ่มเติมว่าประเด็นเดียวกันเนี่ยะ ราชการ หรือ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา โกงการ 30 บาทมีมากขึ้นเรื่อยๆเพราะตรงนี้เป็นแรงกดดัน ผมเรียนคณะครับ ตรงนี้เนี่ยะประชุมกรรมการกัน มาอีกทั้งวัน บังเอิญช่วงบ่ายท่านต้องไปประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่อยู่ จะเห็นได้ชัดเจนว่าบรรยากาศเมื่อเราไล่เรียงบรรยากาศต่อ ๆ ไปนะครับเมื่อพูดถึงกองทุนทดแทนกองทุน เช่อก ประสพกับจาก รถ หรือว่า กองทุนอื่น ๆ หรือ แหล่งเงินอื่น ๆ ทุกคนเนี่ยะพูดอยู่ภายใต้ ความรู้สึกเดียวกันว่า ทำอย่างไรถึงจะหาเงินมาให้กองทุนนี้ได้มาก ๆ

ก ไม่เกี่ยวข้องกับทั้งสิ้น

ค1 ผม ขอเรียนนิศหนึ่งนะครับ คือ ผมเรียนนิศหนึ่งเรื่องทำที่รองปลัดอะไรต่างๆ คิดผมเขามาดี กรรมการกิจการ และ ผมต้องเรียนรัฐมนตรี ผมจำได้เนะครับ บางมาตรา เนี่ยะ กรรมการกิจการพรรค ถึงขั้นบอกผมบอกว่า เสี่ยง ที่มาจากรัฐบาลก็ดี พรรครัฐบาลก็ดี ต้อง ลงคะแนนให้เป็นไปตามแนวนโยบาย ของรัฐบาลนั้น แล้ว เวลา ลงคะแนน ก็แน่นอนว่าท่านต้องชนะ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 9

ก แต่เราก็เอาชื่อออกได้

ค ก็เอาชื่อออกได้ เพราะยังไม่ถึงสุดขั้นตอนที่รัฐมนตรีมหาดไทย แต่กฎหมายนี้ผมขอเรียนนิศหนึ่งนะ ครับ มันเป็นกฎหมายที่ทุกประเทศใช้เนะครับ กฎหมายเอาใช้ 2 ตัว คือกฎหมายแม่สิทธิมนุษยชนหรือ Human Lift ก็กำหนดอยู่แล้วว่า ใครจะเขียนวิพากษ์วิจารณ์ ใครจะอย่างไร ก็ต้องวิพากษ์วิจารณ์ในทาง ที่เป็นจริงแล้วก็ไม่กระทบกระเทือนใครที่ไม่เกี่ยวข้อง ก็มิใช่แล้วเขียนไว้ชัดเจน นั่นคือข้อพิจารณาข้อ แรกของเรา และข้อที่ 2 เนี่ยกฎหมายในทางบริหารนี้ ทุกประเทศมี สหรัฐก็มี อังกฤษก็มี อย่างผมคิดว่า เราอยู่นอกประเทศสหรัฐ แล้วเราไปวิจารณ์ผู้นำสหรัฐในทางเสียหาย แล้วก็ไม่จริง เขาก็ไม่ได้ให้เราเข้า ประเทศได้

3. การกล่าวถึงบุคคลอื่น

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3

ก แต่ในสภา กลุ่มนี้ก็ยกมือสนับสนุนร่างกฎหมายนี้

ค1 ในชั้นรับหลักการ ผมไม่ได้รับหลักการ ก็อยู่ในนั้น ก็ ABSENT เพราะถามว่าเห็นด้วยไหม ไม่ค่อยเห็นด้วยเท่าไรเนะครับ ก็ง่ายดี แต่ในที่สุดเนี่ยตอนลงคะแนนวาระที่ 3 เนี่ย พรรคพวกบอกว่่ารับๆ ไปก่อนก็แล้วกันแล้วค่อยไปแก้ทีหลัง ผม ก็บอกซ้าแล้วถ้ารับๆ ไป แล้วค่อยไปแก้ทีหลังก็ได้

ก อันนี้เป็นนโยบายรัฐบาล

ค1 จริงๆแล้วก็เป็นความเห็นของทุกฝ่ายด้วย

ก ไม่ผิดหลักการ

ค1 ไม่ผิดหรอกครับ ถ้าผิดขั้นตอน ท่านเลขาธิการ ค.ร.ม.จะบรรจุระเบียบการปกปิดได้อย่างไร ไม่ได้เป็นภาวะจรรยาบรรณ เป็นภาวะปกปิด ซึ่งเขาแจก ค.ร.ม. ก่อนในอินเทอร์เน็ต

- ด หมายถึงตอนพิจารณาเนี่ย คาร์อยู่แล้ว
- ด1 ครับเมื่อก่อนนี่ที่ รมต.สุธรรมอยู่ ตอนหลังท่าน รมต.สุทัศน์เข้ามาในภายหลัง เมื่อทำเสร็จเรียบร้อย แล้ว การเสนอกฎหมายเข้า ค.ร.ม. เหนือ รมต.ว่ากระทรวงเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการเสนอเรื่องเข้า ค.ร.ม. มีรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายการเสนอเรื่องเข้า ค.ร.ม. มีได้หลายรูปแบบ สมมุติว่าเรื่องเนี่ย เป็นเรื่องเร่งด่วน ซึ่งวันมีเนี่ย จริงๆแล้วกฎหมาย พ.ร.บ.การศึกษาเนี่ย จำเป็นต้องเข้าไปประกบกับ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ระเบียบ พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีเรื่องเกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการ ทางท่านเสนา ค.ร.ม. และก็ผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าบอกว่าให้ช่วยเร่งนำกฎหมาย เข้ามาครับ ผมก็เพิ่งหนังสือไปถึงเลขาธิการ ค.ร.ม. ซึ่งเป็นความรับผิดชอบเป็นอำนาจหน้าที่ของผม ซึ่งผมสามารถทำได้ ท่านเลขาธิการ ค.ร.ม.รับเรื่องแล้ว ก็บรรจุระเบียบวาระ

บทสัมภาษณ์ที่ 5

- ด กรมจัดหางานไม่ได้อยู่ในความดูแลของคุณศักดิ์วาศย์
- ด3 คืออย่างนี้รัฐมนตรีว่าการต้องสั่งมาให้ผม

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 6

- ด คุณจงชัชกับประกันให้ปลัดฯไม่รู้อีกก่อน
- ด ชาว | ท่านปลัดฯพูดเองนะ
- ด ครับคุณจงชัช
- ด ต้องถามปลัด ต้องถามปลัด อย่างเนี่ยมันก็ถือว่าชัดเจนแล้ว ผิดไม่ผิดก็ดูกันในเนี่ย
- ด นั้นก็ปรากฏว่าวันนี้ ที่ผมได้ทราบท่านะครับ ก็ไปจ่ายเงินให้กับคนงานได้แล้ว
- ด ได้ ได้เงินเร็ว เป็นกรณีพิเศษนะคะ เพราะเรื่องเมื่อวานนี้ นะคะ ดิฉันก็ตรวจสอบไปด้วยความห่วงว่า เอปัดจะไปวันที่ 25 เงินจะถึงบุตรหลานญาติพี่น้องของดิฉันหรือเปล่าดิฉันเป็นห่วง เพราะทราบมาว่ามัน ช้ามาก ดิฉันก็ถามไปว่าท่านอธิบดี เงินได้หรือยัง ท่านก็บอกว่ามันเด้ออีกนิดเดียว เย็นแล้วนะคะที่ถามเนี่ย ถามหลังสามโมงกว่าแล้วนะ ทำไมล่ะคะ บอกว่า งบฝ่ายกฎหมายของแบงก์กรุงเทพ เขาไม่ยอมเงินปล่อยเงินออกมาเพราะกลัวบริษัทถูกฟ้อง เพราะบริษัทไปอุทธรณ์แล้ว ถ้าเกิดตอนหลัง อุทธรณ์ มีการสู้จนจบแล้ว บริษัทเขาไม่ผิดเนี่ย แบงก์ก็จะถูกฟ้อง ความเสียหายจะเกิดขึ้นต่อเขา เขากลัวตรงนี้ ดิฉันทำไม่รู้นะคะ พอได้อินอย่างนี้แล้ว เพราะญาติพี่น้องดิฉันคือครอบครัวกับภาวะตกเปี่ยยตัดสินใจ ค้นหาเออฟรีโทรศัพท์ ท่านชาตรี โสภณพานิชย์ พอได้เบอร์มือถือขึ้นมา เคยพบท่านล่าสุดสอง ครับเองไม่นาน

4. การให้ข้อมูลน้อยเกินไป

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1

- ก ไนกลุ่มคือ กลุ่ม?
 ค ไนกลุ่มที่เราชักชวนเข้ามาอยู่ในพรรคไทยรักไทยด้วยกัน
 ก ครับ ก็คือ กลุ่มของคุณสมศักดิ์ เทพสุทิน
 ค ครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5

- ก แล้วคุณลัดดาวัลย์ทำอย่างนี้เมื่อ
 ค1 เสียครับ
 พ เสียกับ ?
 ค1 เสียกับความเข้าใจผิดเรื่องเข้าใจถูกต้องตาม

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 6

- ก ไซ่หมายถึงว่า
 ค2 เมื่อวานนะ
 ก แล้วเชื่อ ?
 ค2 เชื่อครับ ก็ท่านก้าวรู้โกงอย่างนี้ ออกหนังสือเมื่อจะไปผ่าศวกคายทำไม

 ก ช้า แล้วยังไม่ครับ
 ค2 ก็ไม่สนใจ

5. การพูดคลุมเครือ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1

- ก คุณสุริยะ: ตัวจริงนี้ ไหมหิ่งไหมะ?
 ค ผม เช่ คิดว่า เขาจับัยครับ ผมมีเพื่อนคนนึงครับ เข้ามาเงินเรียกผมว่าท่าน
 ผมกับออก เรียกท่านก็ดีแล้วนะ แต่ฯ ถ้าผมไม่ได้เป็นรัฐมนตรีก็ขอ ได้เรียกท่านก็ดีแล้วนะ
 แต่ฯ ถ้าผมไม่ได้เป็นรัฐมนตรีก็ขอ ให้เรียก สุริยะ เหมือนเดิม

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 2

- ก. ตอนนี้มีชิ้นการขายอยู่หรือเปล่า?
 ค2. พ่วงนี้ไม่รุ่นนะ แต่รุ่นนี้ไม่มี
- ก. กรณีผมผู้ใช้ ผมมีไว้ในครอบครองผมไม่ผิดใช่ไหม
 ค2. ถ้ามีให้อาจไม่น่าเกลียด

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- พิธีกร. เพราะฉะนั้นคุณชวน ช้าอีกครึ่งในรายการวันนี้ว่า อยากให้คุณหักฉีกอยู่ครบ 4 ปี
 ชวน. อยากได้คนที่ เป็นรัฐบาลทำงานต่อเนื่อง

6. การปฏิเสฐที่จะตอบคำถาม

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 6

- พิธีกร : คุณสิดดาวลัยก็ทำผิดขึ้นตอน
 จงชัย : มันยากกว่าถ่ายเค้าไม่ได้ เป็นเรื่องของความเห็น เรื่องของการใช้อำนาจ จะชอบไม่ชอบ มันก็มีเหตุผลประกอบ แล้วเราไปก็หว่านถ่ายเค้าไม่ได้
- พิธีกร : ถึงตรงนี้ คุณหมอเปรมเชิญชัย ถือว่าเป็นคนกลางได้ เพราะว่าทั้งเข้าไปอยู่พรรคไทยรักไทย
 หมอเปรม : เรื่องพรรคอย่าไปพูดเลยครับ ผมเป็นกรรมการมา 1 ปีแล้ว คือผมมองรูปธรรม ปัญหาในพรรค มันเป็นภาพสะท้อนของกระทรวงแรงงานยุคนี้ ที่มีปัญหาเป็นเกลียวถึง 2 ระดับ
- พิธีกร : ที่ปรึกษาเป็นใคร
 ปัด : อันนี้ผม คงจะขอไม่บอก

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 6

- ก. เขาคุยนิดเดียวไม่ต้องยาวนาน
 ค1. นี่ไม่ใช่เวลาภาคเดียว

- ก มันจะเหมือนอย่างนั้น แล้วนี่ก็มีบริษัทอื่นด้วย จะข้ามไปก่อนไหมครับ
- ศ1 ครับ ข้ามไปเลยครับ เรื่องนี้
- ก เข้าใจครับ เอาละ Smart Card เอาให้อีกตอนเนื่งก็เอาทั้ง 2 ฝ่ายมากกกกันเลย เขาพักตรงนี้สักคู่จะครับ
- ศ1 ได้ยวกลับมาก ภาพใหญ่ของหัวคิวแรงงานไทย ไม่ได้มีเฉพาะคูเวต บาเรน คุณจอมชัยว่ามีมั้ย หัวคิว
- ก ผมไม่วินิจฉัยจ้ะ กำลังจะถามออก
- ก ในนั้นมีหลายบริษัทที่มาให้การ แล้วเค้าบอกชัดเจนเลยว่าวิธีการจ่าย จ่ายยังไง บอกได้มั๊ย เอาคร่าว ๆ
- ศ1 เอาพอที่จะไม่ให้เสียส่วนาน
- ก ใช่ละ คงไม่ขอเปิดเผยละละ คงนี่ก็ให้ทราบว่ามีจ่ายจริงตามข้อมูลที่เอาให้มาแต่จะจริงเท็จ อย่างไร
- ศ1 ถ้าหากว่าผลที่จะต้องสืบกันต่อเนื่งก็ต้องไม่เชื่อกับตรงนั้น ดิฉันมีหน้าที่รวบรวมปากคำพยาน ข้อมูล
- ศ1 ต่าง ๆ ให้ท่านนายกอกรรัฐมนตรีท่านนั้นเอง

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- ก แต่มันจะมีประโยชน์ตรงที่จะได้เอาภาพทบทวน เชื่อว่าภาพเหล่านี้จะจริงจะลองเอามาปรับปรุงได้
- ศ1 ครับภายในภาพทบทวนครับ แต่ว่าผมไม่อยากจะใช้เวลาของราชการโทรทัศนมาพูดเรื่องนี้
- ก คุณชวนลองประเมินอย่างเป็นธรรมเถอะครับ ไม่ใช่พรรคประชาธิปัตย์ ไม่ใช่ฝ่ายค้าน รัฐบาลนี้ทำมา 1 ปี
- ศ1 อย่างประชาชนคนเนื่ง คิดว่าผ่านไหม
- ก ผมเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ครับ ให้ประชาชนตัดสินดีกว่า เพราะว่า ยังไงถ้าให้ผมพูดก็คงไม่เป็นธรรม
- ศ1 กับ รัฐบาล ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ผมไม่พูดอะไรที่ผมไม่รู้ นะครับ
- ก ก็ คุยกันจริง ๆ ให้ชาวบ้านรู้สึกที่ ก็คุยกันจริง ๆ แบบไม่ใช่ในหน้าหนังสือพิมพ์ ไม่ใช่การเมือง
- ศ1 โดยมารยาทแล้วอย่าเลยครับ
- ก ไม่เอาละละ
- ศ1 โดยมารยาทแล้วอย่าเลยครับ โดยการคุยส่วนตัว ผมก็ไม่อยากจะเอาเรื่องอย่างนั้นมาพูดเพราะว่า มันไม่
- ศ1 ยุติธรรมถ้าเรื่องนั้นเกิดเสียหายขึ้น ถ้าเรื่องนั้นดีก็ดีไป
- ก คุณสงศักดิ์นี่โดนเน๊ยไหมครับ
- ศ1 อย่าให้ผม ตอบอะไรเลย นะครับเพราะว่าผมเป็นคนห้ามสมาชิกเองนะครับ ว่าจะอภิปรายใครก็อย่าไป
- ศ1 พูด

7. การบอกที่ไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะตอบคำถาม

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3

- ก แต่ไม่ได้บอกว่าจะให้ตลอดชีพ
- ต1 ฉันมีจำไม่ได้ ผมจำไม่ได้ว่าไปพูดที่ไหนนะ
- ก หมายถึงว่าถูกกีดกันออกจากกระบวนการปฏิรูปการศึกษา
- ต1 ผมก็ไม่ทราบว่าจริงๆแล้ว เมื่อความคิดเดิมกระทรวงศึกษาธิการ เพราะข้าราชการจริงๆ ผมเรียน
 อย่างนี้เลยนะครับว่า ตอนแรกผมกับบอกว่า ทำไมเดี๋ยวล่าหาข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ว่าไม่
 ต้องการปฏิรูปการศึกษา แต่จริงๆผมเข้าไปทำงาน กับข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการไม่มีใคร
 ปฏิเสธเรื่องการปฏิรูปเลย ไม่มีเลยนะครับ
- ก เข้ายกไปเปลี่ยนเป็นกรรมการที่ปรึกษา ก็คือคุณสุวิทย์เมื่อไม่ได้ไปเปลี่ยนอะไรก็ตามที่ไปพูดกับ
 สาธารณะไปแสดง ถ้าที่เขาไว้ใจให้สัมภาษณ์เขาไว้ในทำนองว่า รูปแบบกรรมการวันนี้ไม่ work เพราะ
 ว่าหาความรับผิดชอบไม่ได้ มันเป็นกรรมการ มันตัดสินใจช้าเพราะฉะนั้นคุณสุวิทย์ยกเค้าเป็นแค่ที่
 ปรึกษา เคยไปพูดไว้ใช่ไหมครับ
- ต1 ผมจำไม่ได้ประเด็นนี้ แต่ผมจำได้อย่างหนึ่งว่า ผมพูดว่าการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการนี้
 นะครับ การที่คณะกรรมการมีอำนาจเมื่อ สิ่งสำคัญ คือ กรรมการต้องมีความรับผิดชอบ ภาวะ
 กรรมการรับผิดชอบต่อใคร ต้องรับทั้งผิดและชอบนะครับ เพราะคณะกรรมการต้องมีกระบวนการใน
 การ คำนวณและดุลยอำนาจนะครับการตรวจสอบเหมือนกัน เพราะฉะนั้นตรงนี้ ผมพูดแน่นอนว่า
 กรรมการ ต้องรับผิดชอบ แล้วสร้างความสับสน ผมคิดว่า
- ก ไม่เลือกไม่ได้ ฝ่ายค้านเขา...
- ต1 มันก็เป็น เป็นเรื่องของฝ่ายค้าน ไม่ใช่เรื่องของผม ถ้าจะให้ทำก็ต้องชี้แจงนะครับ ก็ ก็ยื่นคดีชี้แจงนะ
 ครับจริง ๆ แล้วก็ยื่นคดีชี้แจงทุกประเด็น ที่สำคัญจะได้ใส่ให้ประชาชนฟังด้วยว่า เราทำอะไรบ้าง
 อย่างไร
- ก คุณสุวิทย์ ให้สื่อระหว่างถอดถอน กับอภิปรายไม่ไว้วางใจ เขาจะไร
- ต1 ไม่เอาทั้งสองอย่างเลย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5

ค1 แล้วมีหรือยังล่ะ?

ค4 ตรงนี้ก็ยังคงต้องไล่กันต่อไปนะครับว่าจะวันไหนนะครับ วันที่ 19 ที่ท่านทราบ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 6

ก เตี่ยๆ จะไปวิเคราะห์กัน ผมชี้ให้เกิดความโปร่งใสทุกชั้นตอน คุณจงชัย เกิดมีอันนี้ขึ้นมาแล้ว

ค ซ้อ ผมไม่เคยเห็น ผมไม่เคยเห็น ผมไม่รู้เรื่อง ผมไม่เห็น

ก นิตปกติใหม่ ถ้าผมฟังจากคุณลัดดาวัลย์ เมื่อก่อนนิตปกติ

ค คือ คือผมไม่รู้ว่าเขาอนุมัติอะไร

ก ขออนุญาต จัดส่งคนงานไปทำงานที่ประเทศคูเวต เรียนปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
ข้าพเจ้า นายไพรัตน์ ก็ไปประกบ เขาเป็นผู้รับอนุญาตแล้วหรือยัง แล้วเขาก็บอกว่า จากเหตุผลนายจ้าง
บริษัทนี้เมื่อจำเป็นเร่งด่วน ต้องการคนงานไทย จึงขอความอนุเคราะห์จากทางการไทย โปรดอนุญาต
ให้ บริษัทจัดหางาน SSM จำกัดรับสมัครคนงานได้ แล้วบริษัทจัดหางาน จะรับผิดชอบ ให้กับบริษัท
นายจ้าง ทำสัญญาจ้างกับคนงานตามที่ได้รับปากไว้

ค ก็แล้วเขาอนุมัติอะไร ผมค่อนข้างงง

ก นั้นสิครับ แล้วทำไมเขาถึงมาที่ปลัด

ค ผมก็ไม่เข้าใจ ว่าเขาอนุมัติอะไรกัน

ก อย่างนี้คุณจงชัย เริ่มจะสงสัยปลัดได้ไหม

ค สงสัยผมไม่รู้เหมือนกันว่าจะสงสัยได้ไง

ก นี่ที่เราดูหลักฐานด้วยกันเนี่ย

ค ผมไม่เข้าใจว่าเขาอนุมัติอะไร เพราะว่ากาฯออก จ.ศ.2 เนี่ย มันไม่เกี่ยวกับปลัด ไม่ใช่ว่าขอ
อนุมัติที่ปลัดนะฮะ เอกสารพร้อม มีเอกสารจากต่างประเทศผ่าน ก็มาถึงอธิบดีกรมการจัดหางานเอง
นะครับ แล้วอธิบดีกรมการจัดหางาน ก็จะพิจารณาออก จ.ศ.2 ให้เขาหรือไม่ ต้องแจ้งภายใน 4 วัน

ก นั่นละสิ ถ้าเขาบอกอย่างนั้นแล้วเขามาขอใบนี้ทำไม

ค ผมไม่ทราบเหมือนกัน

- ก ครับ คุณจอยยังไม่รู้
 ค ไม่รู้
- ก ครับ เขาจะมาถึงฉบับนี้
 ค เลขาจากเมืองนอกวันที่ 17 จะเช้ากันวันที่ 18 ได้ไง ชัดเจน แต่ว่าทำไมออกวันที่ 15 เนี่ยผมก็ไม่รู้
- ก มันควรจะดีก่อนแล้วถึงออก
 ค ถูกครับ ตามหลังมันมาเป็นอย่างนั้นนะ ขึ้นคอน ผมไม่รู้
- ก ช่างแล้วที่ดูแลล่ะครับ ชันมีดูแล
 ค ผมไม่ทราบว่าคุณจะมีชุดหรือเปล่า อาจจะใช้ชุดเดียวกัน

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- ก เกี่ยมยัยครับเรื่องนี้ละ
 ค คือผมยังไม่ทราบว่ที่เขาจะพูดคืออะไรบ้าง เอ๊ะครับ ชันมีต้อง เห็นตรง ๆ ว่า ท่านจรินทร์ เป็นกรรมการประสานงาน ของพรรคผ่านฝ่ายค้าน จะเป็นผู้ที่ พิจารณาการรวมข้อมูลทั้งหมด

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 8

- ก ครับ คุณอภิสิทธิ์ เรื่องนี้อยู่ในอภิปรายไม่ไว้วางใจเน่หรือเปล่า
 ค1 เป็นเรื่องการตรวจสอบในทางนโยบายนะครับ ซึ่งผมก็ทำหน้าที่ของผมในฐานะฝ่ายค้าน ส่วนจะอยู่ในเรื่องของการอภิปรายหรือไม่เนี่ยะ ยังไม่ได้มีข้อมูล
- ก ต่างประเทศที่เขาทำกันไม่ได้ แล้วเขาจะมาดูเราเป็นต้นแบบ คุณอภิสิทธิ์ ไม่คิดใจนะครับ ในประเด็นเนี่ยะ
 ค1 ให้เวลาพิสูจน์

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ ๑

- ก. ครับ..ผมติดอยู่ในคอกนี้ครับท่าน ผบ.ครับ ตรงที่ว่าเขาจะมาขอโทษในวันพรุ่งนี้มันเป็นอย่างไครับ
- ค. คือผมตอบแทนตัวเขาไม่ได้ว่าเขาจะมาขอโทษวันไหนครับ เพียงแค่ผมได้ข่าวว่าเขาจะให้ทนายความของทางฝั่งทั้งสองคน ซึ่งตัวเขาเองเป็นคนต่างประเทศ อาจอธิบายไม่ค่อยชัด เขาจะตั้งทนายมาขอโทษประเทศของเรา ที่เขาเขียนข้อความที่ชาติอื่นอ่านแล้วไม่เข้าใจครับ แล้วทำให้ประเทศไทยออกจะได้รับความเสียหาย ในด้านความเชื่อถือ ในด้านการลงทุน เพราะฉะนั้นจะให้เขามาทำหนังสือมาขอโทษ
- ก. เหนืออะไร เขาคุยอะไรกันอย่างไร
- ค. ผมไม่ทราบอะไร ผมทราบแต่ชื่อสรุปที่ว่าใครเป็นคนให้ข่าวสาร แล้วก็เขาเพิ่งทราบว่ามันไม่จริง เขาเสียใจด้วย
- ก. ผมถามนิดหนึ่งว่ามีคนที่ท่านคงได้ติดตามด้วย ใช่ไหมครับ เรื่องคนคาบไถ่ นี้อยู่เบื้องหลัง พอทราบไหมครับ
- ค. ไม่ทราบเหมือนกัน ทางสันติบาลอาจทราบ ผมไม่ทราบ
- ก. อย่างที่คุณสมเกียรติ ช่อวิมล ไปอ่านออกอากาศและออกอากาศแล้ว ก็มีโดนแบนด์รายการด้วย ใช่ไหมครับ
- ค. ผมไม่ทราบอะไร อันนี้ไม่ทราบ..แต่ไม่ควรทำครับ

8. การปฏิเสธสมมติฐานของผู้สัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1

- ก. แต่คุณสุริยะ ก็ถูกมองว่า เป็นเลขาธิการได้เขาเงินมากกว่า
- ค. เมว่า...ทางในพรรคไทยรักไทยไม่ได้มองอย่างนั้น
- ก. โอ้ย...เลขาธิการพรรค ที่นี้คุณสุริยะ ก็คงไม่ได้มองนี้ด้วย?
- ค. ผมคิดว่ามันเป็นเรื่องสำคัญส่วนหนึ่งที่จะทำให้เรามีการพัฒนา การเมือง
- ก. ทำให้เข้มแข็งตอนมี ถึงเลือกตั้งอย่างนี้ขอ ใช่...อืม...แต่ยาก
- ค. ไม่ยากนะนะครับ ผมคิดว่าเธอจริงๆแล้วเนี่ย ถ้าคุณสุยุทธไปสัมพันธ์กับ ส.ส รุ่นใหม่ เช่น พรรคไทยรักไทยเนี่ย คือ จะเรียกกันว่านกแควเนี่ย คือ ประเภทที่ดองมหาเสียง เลือกตั้งเนี่ยนะครับ เธอ... ใช้เงินน้อยกว่าที่กำหนด กกต. อยู่หลายสิบคน น่าจะ 5-6 สิบล หรือ

เป็นร้อยก็ได้ นะครับ พวกนี้เข้ามาและพวกนี้เข้าก็เป็นมีการเมืองรุ่นใหม่ทั้งนั้นนะครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 2

- ก คือผมจะถามเพื่อให้เห็นว่าควรมีคนที่จะมีความรู้สึกอย่างนั้นคือความถูกต้องเมื่อไร ไม่ควรมีใครไปละเมิด แต่ผมกำลังบอกว่ารัฐบาลเนี่ย จะเป็นคุณสมบัติที่ดี รัฐมนตรีสุพรรณกิติ ให้สัมภาษณ์กับทางปราบปรามมากกว่าที่จะให้น้ำหนักกับการที่จะเจรจากับเจ้าของลิขสิทธิ์ว่า ถ้าคุณลดราคาลงมาของเก๋อนจะดีคุณอยาก แล้วผมก็จะช่วยปราบ แต่ถ้าคุณคือว่าคุณยังขายแพงเมื่อ ใครก็ไปช่วยคุณไม่ได้
- ค2 คุณสรุปขอรับพูดอย่างนั้นคงไม่ถูกเพราะเวลาปราบมีคนเดียวเห็นทั้งประเทศ แต่เวลาเจรจาให้ลดราคาลงนะ คนไม่ดังนะ
- ก แล้วถ้ามีจริงๆ คุณสมศักดิ์จะทำยังไง
- ค2 ต้องดูเหตุผลว่า ได้ทำหน้าที่ตรงนั้นอย่างเต็มที่แล้ว ถ้าเต็มที่แล้วเราก็ต้องช่วยกัน ไปร่วมมือกัน ทำให้หมด แต่ถ้าเป็นเรื่องของการปล่อยปละละเลย เป็นเรื่องของผลประโยชน์ เขาต้อง...อย่างที่เราเห็นแล้วนะ อะ ไม่ใช่ช้าอย่างเดี๋ยวนะอะ ต้องตั้งกรรมการสอบสวน เขาให้ผมคอนาคต แต่ที่นี้ถามว่าจะรู้ได้ไง ปล่อยปละละเลยมีผลประโยชน์กับทำอย่างจริงจัง คนละเรื่องกันนะอะ
- ก ยาก...ดูยังไง
- ค2 คนละเรื่องกันไม่ยากเลย...ดูง่าย เห็นชัด คนละเรื่องกันเลอะๆ ถ้าปล่อยปละละเลยมันจะเห็น เหมือนที่เห็นทุกวันนี้ ถ้าเป็นอย่างทุกวันนี้ นี่ละปล่อยปละละเลย แต่ถ้าดำเนินการอย่างจริงจัง ไม่เป็นอย่างนี้แน่นอน ผมเชื่อว่าต่อไป 27 แห่งเนี่ยไม่เป็นอย่างนี้

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3

- ก ข้อหาใหญ่ก็คือ เข้าบอกว่าคุณสุวิทย์ จงใจหน่วงเหนี่ยวประวิงเวลา ขัดขวางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเข้าไปประวิงการรณ พังความคิดอันมาแล้วทั่วประเทศ กว่าจะมาเป็นร่างฉบับนี้ขึ้นมา ซึ่งก็เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญด้วยเค้าโยงว่าอย่างนั้นคุณสุวิทย์ จงใจหน่วงเหนี่ยวประวิงเวลาขัดขวางจริงหรือเปล่า
- ค1 ไม่เคยเลยเพราะผมพูดกับคุณสุฤทธมาตั้งแต่ตอนเข้ามารับตำแหน่งครั้งแรก วันที่โดนกล่าวหาเมื่อ ที่เนี่ย หือมีเนี่ยะครับว่า ว่าผมมีเจตนาสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาอย่างชัดเจน เพราะว่าการปฏิรูปการศึกษามีความจำเป็น บางเรื่องก็ต้องยอมเสียว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นเนี่ย ถ้าเราไม่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเนี่ย มันจะบอกรประเทศลงเหว เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาในทุกด้าน ถ้าเราจะเป็นประเทศที่สามารถพัฒนาได้ สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ สิ่งสำคัญที่สุดก็คือการพัฒนาคน

- ก แต่คุณสุวิทย์ ไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่เขากำลังทำ
- ค1 จริงๆ บางเรื่องก็เห็นด้วยนะครับ แต่บางเรื่องเนี่ยผม ผมคิดว่าจากประสบการณ์และจากการที่มีโอกาสได้เรียนรู้ จากการได้สัมผัสด้วยตัวเอง จากการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเหมือนกันเนี่ย หวังที่ผมมีความรู้สึกว่ามันไม่น่าจะถูกต้องนะครับ แล้วถ้าทำไปแล้วมันจะมีปัญหา แล้วก็ความรู้สึกตอนนี้เนี่ยจริงๆ แล้ว ก็ได้รับการยืนยันจากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ ในหลายๆเรื่องนะครับ ผมอยากจะเล่าสถานการณ์ ให้ฟังนิดนึงว่าทำไมผมถึงเริ่มมาดูเรื่องนี้ รอบคอมซิกที เพราะว่าวันที่ผมเป็นรองนายกรัฐมนตรี เนี่ยผมไปประชุม
- ก มองแบบการเมืองหนอย ฝ่ายค้านเค้าอาจจะบอกคุณสุวิทย์ เป็นรัฐบาลใหม่ พอเข้ามาถึงก็ต้องมาเปลี่ยนแปลงของเค้า
- ค1 จริงแล้วการเปลี่ยนแปลง มันเป็นเรื่องปกติธรรมดา มันเป็นเรื่องปกติธรรมดาหลาย ถ้าคนเราไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงเนี่ย ผมว่าก็เท่ากับเราอยู่คนเดียว
- ก ถึงได้ เพราะว่าคุณสุวิทย์ก็บอกว่ามีอย่างไหนยังไม่ทันถึงกำหนดเวลา ก็ยื่นแล้ว
- ค3 มันไม่ใช่สิครับ กำหนดเวลามันไม่ใช่ 20 สิงหา อย่างเดียว บางอย่างจะต้องทำให้แล้วเสร็จก่อนหน้านั้นด้วยซ้ำไป
- ก ทางฝ่ายรัฐบาลปัจจุบัน คุณสนั่น เค้าบอกว่าฝ่ายค้านไปยึดติด ไปคิด
- ค3 ไม่ได้ยึดติดเลย
- ก ทำไมต้องมาผูกมัดให้รัฐบาลใหม่เค้าทำตาม
- ค3 มันไม่ใช่ครับ เพราะรัฐบาลใหม่ผูกมัดตัวเอง กับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 เอง
- ก คน ตั้งข้อสังเกตดูอาจจะเป็นเรื่องเจตนา เพื่อที่จะเวลาบางอย่างที่จะทำตามที่เขาใช้เนี่ย ก็ดึง่วงเวลาตามที่เค้าว่านะ เวลาจะแก้สิ่งที่ตัวเองอยากจะแก้หรือทบทวนดู เข้าไปเลย
- ค1 ทำไมคุณสรยุทธ ไม่มองอีกด้านนึง คือว่าเวลาเขาทำเร็วก็ช้า เวลาเขาทำช้าก็เร็ว เพราะฉะนั้นมองได้ทุกมุมละครับถ้าจะมองว่าจะมองด้วยเจตนาดี หรือเจตนาร้ายเท่านั้นเอง
- ก ที่นี้ผมขอถามแทรกตรงนี้ คือ เวลา มันก็ยังไม่ถึงใช้มั๊ยครับ คือจะถึงใน 20 สิงหา
- ค3 ไม่ถึงก็จริง แต่ว่าทั้งระบบจะต้องเดินเรื่องในวันที่ 20 สิงหาบางส่วนนั้นกฎหมายกำหนดว่าจะต้องดำเนินการไปแล้ว ลองตรวจสอบดูสิครับว่ารัฐบาลได้พิจารณาตรวจสอบบ้างมั๊ยว่าส่วนใดที่กฎหมายกำหนดแล้วเสร็จ ข้อนี้ทำสำเร็จหรือยัง นะครับ มันมีไม่ใช่เฉพาะสิ่งที่จะไปเริ่มต้นในวันที่ 20 สิงหา สิ่งที่จะต้องทำให้เสร็จก่อน 20 สิงหา ก็มี แต่ไม่ได้ทำ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 4

- ก คุณสมศักดิ์ วันนั้นครูเขาบอกว่าวันนั้นคุณสมศักดิ์ทำไม่ได้ฟังครูทำอะไร รับทำจนเกินไป
- ค ไม่ใช่เลยอะ วันนั้นก่อนที่ผมจะประกาศหักไม้เรียวเนี่ย อย่างที่ผมได้ทราบเขียนไปแล้ว ผมได้เชิญทั้งท่านปลัดกระทรวง ได้เชิญทั้งอธิบดี ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาแล้วก็ได้หารือกับเพื่อนครู ผมไม่ได้ทำประชาพิจารณ์เท่านั้น หลายคนที่บอก เออ..ฉันทัว

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5

- ก แล้วพอราชการเค้าทำเนี่ย มันเป็นอุปสรรค เพราะนักการเมือง คือคุณศักดิ์วัลย์เนี่ย ไปบมรเค้า แล้วก็มาโทษเค้าว่าอย่างนั้นแหละ
- ค1 คงไม่ใช่ไปเบรกรหรือคณะครับ เพราะเนื้อหาส่วนรวมเองก็เป็นเรื่องของความเป็นธรรมคณะครับ การที่ตอบข้อเท็จจริงของผู้ร้องเรียนให้ครบถ้วน ก็เป็นเรื่องที่ร้องเรียนตามปกติคณะครับ แล้วอธิบดีที่เรียนอธิบดีกรมจัดหางาน ก็เป็นนายทะเบียน ตามที่ พรบ. คู่สมรสของคนหางานคณะครับ ส่วนการวินิจฉัยเป็นอย่างไรคณะครับ เมื่ออธิบดีเห็นว่า ในฐานะของนายทะเบียนก็แทนกันไป ในส่วนของปลัด เมื่อปลัดขึ้นปัญหา มา มันก็จบกันไปตรงนั้น คณะครับ ก็เมื่ออุทธรณ์ เห็นออกมา
- ก ที่นี้เนี่ย ผมใส่ให้มันชัด ๆ เลยว่า ก็คือคุณจงชัยบอกว่า ฝ่ายนักการเมือง พุดตรง ๆ ก็คือ คุณศักดิ์วัลย์เนี่ยไปโยนให้ข้าราชการประจำ หว่านบกพร่อง มีปัญหาแล้วไม่แก้ ปลดอยให้โกงกันอย่างนี้ถูกไหมครับ
- ค2 ผมไม่ได้ว่าคุณศักดิ์วัลย์
- ก ถูกหลอกต่อ คุณสถาพรเขาตรงนี้อีกนิดเดียว หนังสือของคุณศักดิ์วัลย์เนี่ย ทำให้ชาวบ้านถูกหลอกต่อไปจนถึงวันนี้
- ค1 คงไม่ถึงขั้นนั้นหลอกครับ เราต้องบอกว่า เหตุมันเกิดช่วงไหนอย่างไรคณะครับ ถ้าบริษัทเขาตรงนี้ไปรับสมัครงานก็ ก็คงไม่ใช่หลอกครับ ผมไม่ขึ้นชั้นคณะครับ ผมยัง ยืนยันคำพูดของคุณว่าสอนว่ามีราษฎรมาร้องเรียน เพิ่มเติมเข้ามา ก็คงเป็นลักษณะว่าเค้าซึ่งหลอกกันอยู่ ซึ่งร้องเรียนกันอยู่
- ก อันนี้ โดยระบบเนี่ยะ มันบอกว่ามันคัดชั้น มันข้ามชั้น ทำอย่างนั้นมันได้
- ค4 คงหาไม่ครับ เพราะว่านี่เป็นเรื่องของการส่งเอกสารถึงนายทะเบียน
- ก แล้วปลัดไม่ยอม
- ค1 ไม่ใช่ถึงกับไม่ยอม ปลัดเค้าบอกว่า อย่างเมื่อก็เนี่ยะ อะไร E Citizen ต้องไปขึ้นกับท่าน สุวิทย์

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 6

- ก คุณจอมชัย ได้ยื่นคุณหมอฟรมศักดิ์ออกมาบอกว่าฉันมีมันขาย ๑.๒ ล้านเลข
 ค จริง ๆ ขายไม่ได้
- ก คุณศักดิ์ขายใครไปหาเองเลย ใช่ไหมครับ
 ค ไปหาเองเลย บอกท่านว่าท่านขา ขอเมตตาคนจนเกิด คนกำลังเดือดร้อน พุงนี้ถ้าไม่ได้งานเมีย ไม่ได้
 เงินเมีย คงจะเดือดร้อนมากเลยนะคะ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- ก แต่ครั้งหลังสุดนี่ฮับเลข นะครับ
 ค ที่จริงแล้ว มาดูตัวเลขจำนวน สส ที่ได้หลังสุดเนี่ยะ เขาไม่เคยได้มากอย่างนี้มาก่อนเลย
- ก คุณชวนอื่นยันว่าไม่ได้ทำงานล้มเหลว
 ค ไม่ครับผมคิดว่าไม่ได้ล้มเหลว ผมคิดว่า 3 ปีนี้เราแก้ปัญหาได้ และเราทำให้สถานการณ์วิกฤตทางสังคม
 เนี่ยะไม่เกิดขึ้น หลายประเทศชมเราว่า ถึงแม้เราแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ในระดับ 1 แต่ถ้าก็ชมว่า สิ่งที่เราทำได้
 ดีมากคือว่า คลังหลายป้องกันไม่ให้เกิดวิกฤต ทางสังคม ซึ่งมันเกิดขึ้น ในเพื่อนบ้านเราหลายประเทศ
- ก แต่ว่า ๆ คน ๆ เขาวิจารณ์ว่า ช้า ผิด ทาง
 ค ที่จริงแล้ว ในขณะนั้นเนี่ยะ ผมคิดว่าการทำงาน ทุกอย่างไม่มีอะไรช้า ในสถานการณ์ขณะนั้น เนี่ยะผม
 คิดว่า ทำทุกอย่างด้วยความรอบคอบ รับผิดชอบ เพราะเราเกรงว่า วิกฤตที่มัน เกิดขึ้น
- ก 3 ปีเนี่ยะไม่มีอะไรรู้สึก่า เราไม่น่าทำเลย ตรงนั้นใช่ป้ัน ป่านนี้คงไม่เป็นแบบนี้
 ค ผม ๆ คิดว่า เป็น ช่วง 3 ปีที่มีค่าของพวกเรา และของบ้านเมือง ผมยังคิดว่า ระบอบเนี่ยะ คนก็ จะ
 ยึดกลับมามองเห็นว่า เป็น 3 ปีที่เราได้คลี่คลาย สถานการณ์หลายอย่าง ไปได้อยู่ในระดับที่ดีพอสมควร
 ผมไม่คิดว่าถูกหมกมุ่นครับ
- ก ไม่ใช่เพราะประชาธิปไตยเท่าเกินไป ไหนเกินไป แกเกินไปแล้วเวลาปรับ ปรับยาก ชัยบยาก เลข ต้องมา
 ปรับกันครั้งใหญ่ ครั้งนี้เหอะ
 ค ไม่ใช่ครับ ความจริง ความกล้าแก่ ความชาญฉลาดเนี่ยะเป็นสิ่งที่เป็น หนักเป็นค้ำคองภาพ เป็นสิ่งที่ดีทั้ง
 สิ้น แล้วก็ ความกล้าดังกล่าวนี ไม่ได้ทำให้อะไรต่าง ๆ ปรับได้ยากเพราะว่ามีเวลาเมื่อเหตุผลก็สามารถ ปรับได้
 ทุกเรื่อง
- ก ไม่เห็นการเมืองใหม่หรือเปล่านั้น พรรคประชาธิปัตย์
 ค ผมคิดว่า พรรคประชาธิปัตย์ก็ก้าวหน้ากว่าทุกพรรค ถ้าในเรื่องของโครงสร้างพรรคการเมือง

- ก ไม่ส้าหลังเธอครับ
- ค ไม่มีครับ ไม่ ไม่มีล้ำหลัง เพียงแต่ว่าฉันมอง ว่านโยบายนี้ส้าหลังหรือเปล่า นะครับคุณก็อาจจะมอง แต่ โครงสร้างนี้ไม่เกี่ยวนะครับ
- ก ซึ่งก็ไม่เห็นว่าจะกอบกู้อะไรพรรคได้ตรงไหน
- ค ไม่เกี่ยวเรื่องการกอบกู้ แต่เป็นระบบการบริหารงานในพรรค ที่จะทันต่อ สถานการณ์ของความเปลี่ยนแปลง ของกฎหมายใหม่
- ก เขามองประชาธิปไตยเป็นพวกนักการเมืองอาชีพ ไม่ได้ทำมาหากินอย่างอื่น
- ค อันนี้น่าภูมิใจครับ เพราะว่า ถ้าความหมายนักการเมืองอาชีพคือ ไม่เอาประโยชน์ตัวเองมาเป็น เหตุผล ในการทำงาน เวลาจะตัดสินใจอะไรแล้วคุณสรยุทธ จะเห็นว่าพวกเขา ไม่มีประโยชน์ว่าเอ๊ะ มันจะกระทบ ต่อบริษัทเขาเท่าไร? มันจะกระทบต่อ ธุรกิจของเขาเท่าไร?
- ก ที่นี้มองอีกมุมหนึ่ง นักการเมือง อาชีพเนี่ยะก็อาจมีคนมองอีกมุมหนึ่งว่า ก็ทำได้แต่การเมือง เป็นคนที่อาจ จะทำอย่างอื่นไม่ได้ คุณสมมติความรู้ความสามารถไม่พอที่จะ บริหารประเทศในสุคนีแล้ว
- ค มันไม่จริงครับ ลองมองกลับไปประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย แล้วเราจะเห็นนะครับ
- ก เพราะฉะนั้นยังมีความหวัง
- ค มันไม่ใช่ความหวัง มันเป็นเรื่องที่ต้องเป็นความจริง ตลอดไป
- ก แล้วก็ เคย สบประมาทเขาว่าทำไม่ได้ หรือ ถึงวันนี้เขาทำได้แล้วด้วย
- ค ที่จริง ผมไม่เคยพูดว่า เขาทำไม่ได้นะครับ
- ก ไม่ใช่อย่างนี้หรอก เขาสื่อกันอย่างนั้นแหละ แล้วเขาก็เชื่อกันว่า ประชาธิปไตยคราวนี้ อภิปรายคุณทักษิณ ทำนมาชกไม่ได้ ก็จะต้องอภิปรายคนอื่นแล้ว ก็จะไปหาทำนมาชก
- ค มันไม่เกี่ยวกับนมาชก มันจะไปซึ่งไปกระทบทานได้อย่างไร ถ้ามันไม่เกี่ยวกับทำนมันทำไม่ได้หรอก
- ก แล้วทำไมต้องไปใช้คู่มือขนาดนั้น ครับ คุณชวนลงมาเล่นเองหลายเรื่องเลยนะครับ ในช่วงที่ผ่านมา จุก ๆ จิก ๆ
- ค ผมไม่จุกจิกหรอกครับ ผมพูดเรื่องหลักการทั้งสิ้นอะ เรื่องหลักการความถูกต้อง อะไรที่เป็นเรื่องหลัก ๆ ผมจะทำเอง ผมไม่รอให้คนอื่นมาทำ เรื่องที่กลุ่มคณะสืบทอดทำลายพระพุทธรูปที่ อัมพวนสถาน ผมเป็นคนชัก กระทุ้งเอง ไม่ได้รอรัฐบาลในขณะนั้น เรื่องอะไรที่ผมคิดว่า สามารถ ที่จะเป็น ประโยชน์ในการเตือนภัยที่ นื่อง ประชนได้ ผมทำเองครับ

บทสัมภาษณ์ตัวคนที่ 8

- ก คุณอภิสิทธิ์ ไม่เชื่อเรื่องจรรยาแพทย์ของเธอครับ
- ค ไม่ใช่ครับ คือผมจะเรียนต่อ อันที่ 2 ครับ เหตุผลที่พูดกันอย่างนั้นครับ คือเหตุผลที่ทำให้แพทย์จำนวนมาก รวมทั้ง ผู้ใหญ่ในวงการแพทย์ โรงเรียนแพทย์ด้วย มาพบกับผมว่า มันทำให้เขาเองนะ เหมือนถูก ปัดดา

บทสัมภาษณ์ตัวคนที่ 9

- ก ก็คือท่านนายกฯ ไม่เอาเรื่อง ก็เลยต้องมาเข้าประตูนี้ ตำรวจไปทำอีกประตู อย่างเช่นไปดูมันไม่ได้หรือ
- ค ดูมันใคร ใครเป็นผู้เสียหาย
- ก คนไทยอย่างที่ท่านบอก
- ค ผมว่ามันต้องเข้าใจนิคหนึ่งว่าสิ่งที่เธอกำลังทำ เธอว่าประเทศเราครับ
- ก ก็เลยตัดสินใจใช้วิธีนี้
- ค ไม่ใช่ตัดสินใจ แต่เป็นไปตามกฎหมาย ผมถึงได้บอกว่าคุณเราเมื่อมันจะต้องมีสำนึก มีความรัก ประเทศชาติบ้าง
- ก ครับ คือเขาไปถ่วงเรื่องคุกคามสื่อ เรื่องสิทธิเสรีภาพนี่ไม่ได้เลย คุณคิดอีกบอกว่าดูข้อความตรงนี้แล้ว จะเชื่อไม่ได้เลย
- ค ออ้อมันไปปนกัน ปปนในเรื่องที่ไม่ควรเอาไปปน
- ก ตกลงคุณศัลย์ ก็เลยบอกว่าทำอย่างนี้มันไม่ถูก
- ค คือผมไม่ได้บอกว่าคุณไม่ถูกนะ แต่กฎหมายบอก ไม่ถูกกฎหมาย เมื่อใช้ที่โดนจับกฎหมายเมื่อมัน มาตราหนึ่ง เมื่อเค้าไม่ยอมรับผิดเนี่ยก็ต้องดำเนินไปอีกมาตราหนึ่ง เข้าใจมั๊ยครับที่ส่งไปที่ค.ม.มันอีก มาตราหนึ่ง

9. ถามคำถามกลับผู้สัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์ตัวคนที่ 1

- ก ครับ คุณสุริยะนี่ ในภาพของนักธุรกิจ เศรษฐี ก็มีคนมองว่าเข้ามาเป็นกระเป๋าสตางค์ มาจ่ายเงิน ช่วยคุณทักษิณ เป็นยังไงครับ
- ค ท่านเศรษฐี คิดว่า ท่านนายกนี่ต้องขอเงินจากผมหรือครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3

- ก แล้วถ้าดำเนินการไปอย่างนั้น คุณสุวิทย์ต้องรับผิดชอบ
 ค1 ผมถามคุณสุวิทย์ว่าคนเสนอกฎหมายในสภาต้องรับผิดชอบเมื่อ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5

- ก คุณสภาพรครบ ที่ว่าเสร็จเรียบร้อยแล้วไปตั้งแต่วันที่ 5 นั่นอะไรเสร็จ
 ค เป็นหนังสือที่โรงงานแะครบ ที่บอกว่าให้มีการดำเนินการเปิดบริษัทตั้งแต่วันที่ 5 ถูกไหมครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 6

- ก(นักการเมืองคนที่ 1) แล้วเขาอนุมัติแล้ว
 ค(นักการเมืองคนที่ 2) แล้ว แล้วเขาก็ถูกปิดโฉมแล้ว ถ้าเขาก็ถูกปิดเขาต้องยอม น้ำหนักในการดูใจให้เขารับมาเคลียร์เมื่อจะมีน้ำหนักมากเลย เพราะเขาทำอย่างไรที่จะประคองบริษัทเขาไม่ให้ถูกปิด เขาจะหุ้มน้ำเงิน ถ้า 5 ล้านออกมาไม่ได้เขาจะต้องหาเงินที่อื่นของเขามาช่วยที่มันงานเพื่อไม่ให้เขาออกจากครั้งนี้ แล้วก็ดำเนินการธุรกิจต่อ หลักการจะเป็นอย่างนี้

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 9

- ก ครับ ที่ผมย้อนกลับไปที่ถามก็คือว่าตำรวจใช้วิธีนี้ซึ่งเป็นตามขั้นตอนก็จริง แต่ช่วงนั้นก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์เยอะว่าที่สุดแล้วก็ใช้อำนาจทางบริหารจากรัฐบาลที่เอื้อลงมา
 ค ผมจะใช้อำนาจอะไรล่ะ สมมติว่าท่านนายกฯ เกิดแรงจูงใจ ร้องทุกข์ ผม..ผมก็ใช้อำนาจตามกฎหมายเดี๋ย
 ก ครับ..ผมเข้าใจ แต่ต้องเขียนท่านให้เข้าใจชัดเจน เพราะอีกฝ่ายหนึ่งเขาบอกว่าทำไมไม่ดำเนินคดีกันไปเลย ถ้าเกิดผิดขนาดที่ท่านบอก ไม่ควรปล่อยให้ลายนวลด้วยซ้ำไป คนเขาอย่างนั้นครับ
 ค ใช่..ถ้าดำเนินการในศาลนะ ด้วยความ ไม่เอาเรื่องนะ ผมต้องเอาข้อความไปเปิดเผย แล้วว่าควรไหม..ผมถามผิดหนึ่งว่าควรไหม สิ่งที่จะไปหาตพิมพ์มันควรไหมทำได้อย่างไร
 ก คุณศิษฐ์ ยืนยันว่าฉันนี้เป็นขั้นตอนตามปกติของตำรวจจริงๆ
 ค ขั้นตอนตามปกติ คือก็จะต้องดูว่าด้วยคำใดที่มีในสื่อนี้ที่มีขายในประเทศไทย คำใดที่กระทบกระเทือนกับประเทศบ้าง เป็นผลร้ายกับประเทศ ยิ่งถ้าทางตำรวจสันติบาลซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจการพิมพ์

ตามกฎหมายซึ่งต้องดำเนินการตามกฎหมาย สมมติสันติบาลเขาไม่ทำ เขาจะวันหรือ ต.ม.เขาไม่ทำ เขาก็จะเห็น ทุกคนต่างมีหน้าที่ของตัวเองละ

10. คุณความดีผู้อื่น

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1

- ก แต่ฝ่ายอื่น เขาก็ไม่เห็นด้วย มันมีง้อะ มันเนา เพราะมัน คือ หมักหมม เขาถึงที่มีมันผิดปกติ ไว้ใน ตอนนี่สมประโยชน์มันอยู่ ก็ไม่ออกมาไว้วาย ถึงวันนี่ก็ต้องแตก ถึง วันนี่ก็ ต้องเล่า
- ค ครับ คือผมคิดว่า ฝ่ายที่ออกมาว่าเรา คงจะแตก แล้วก็คงจะเล่า อยู่เนะครับ เค้า...ถ้าเป็นว่า เป็นเค้าคงไม่ออกมาไว้วายเนะครับ เพราะว่า แตกก็ดี และก็ดี เค้าจะได้เป็นพรรคใหญ่ขึ้น ผมคิดว่า ที่ผมบอก เค้ามา มีการเรียกร้องอะไร เค้าคิดว่า มันจะเป็นตรงข้าม มันคงจะดีขึ้น แล้วก็จะทำให้ พรรคที่...เฮ้อ...ที่ที่อยู่ อ่า คนละฝ่าย คงจะเสกหลง อะไรอย่างเงี้ย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3

- ก คือว่าความจริงที่เสี้ยวมา เมื่อจะมากกว่าท่าน ร.ม.ค.ไม่ฟังเลย อย่างนั้นแหละ
- ค2 ฟัง แต่ว่าเหมือนว่าไม่เข้าใจ ความจริงที่มากพูดกันแต่ละครั้ง ต้องเขียนตรงๆว่าท่าน ร.ม.ค.ท่านเป็นคน พูดคนสองเนะครับ พูดแล้วทำให้เราเคลิ้มไปทุกครั้ง เลยกว่าท่านเข้าใจเรา และที่ท่านจะรับเอาแนวความคิดของเราเนี่ยไปปรับ แต่พอเขาเข้าใจแล้ว ปรากฏว่าท่านทำของท่านไปเรื่อย ครับ มีแต่ความสับสน มีแต่การนำไปสู่การขัดแย้งมากยิ่งขึ้นๆ ความจริงทุกอย่างมันมีความชัดเจนอยู่แล้วเนะครับ ไม่ว่าจะด้านกฎหมายไม่ว่าจะเป็นเรื่องต่างๆ ที่จะนำไปสู่การปรับการเปลี่ยนแปลงเนี่ย ทาง สปส. ก็ นำเสนอรัฐบาล เพียงแต่รัฐบาล เพียงแต่ท่าน ร.ม.ค.ตัดสินใจว่า สิ่งใดที่จะเดินตาม สปส. มีประเด็นที่จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนให้แตกต่างไปจากเดิมเนี่ย ด้วยเหตุผลอะไรเนี่ย ท่านก็สามารถที่จะตัดสินใจได้ เพราะว่าท่านเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร ในการที่จะตัดสินใจผลักดันการเปลี่ยนแปลงไป ตามพิมพ์เขียวที่ สปส.เสนออยู่
- ก ไปประกาศแถลงนโยบาย
- ค2 ไปประกาศแถลงนโยบายไว้เอง แสดงว่าท่านประกาศไปโดยมิได้ใครทรงให้ครอบคลุมใช้มือ ท่านไม่ได้เตรียมการมาอย่างรัดกุม ครอบคลุมใช้มือ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- ก เพราะอะมันผมก็ประมวลแล้ว คือเขาคุยกันหลายประเด็นแล้ว โอกาสที่ประชาธิปัตย์จะกลับมาเป็นทางเลือก แต่คุณชวนบอกว่าเป็นธรรมชาติ 1 ปี ถ้าประชาธิปัตย์กลับมาเป็นทางเลือกเนี่ยะ ประชาชนประเทศนี้ จะมีปัญหาแล้วละ ไซโนมครบ
- ค ต้องให้อิโกลาสรัฐบาลได้ทำงาน แต่ผมดูว่ารัฐบาลก็ ความนิยมก็เปลี่ยนแปลงไป พอสมควรเนี่ยะนะอะซึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดาเช่นเดียวกัน
เมื่อเวลาการทำงานจริง ๆ เวลาโฆษณาผมไม่เหมือนกัน
คุณเห็นสินค้าที่เขาเอาใช้ให้กับ กับคำโฆษณา มื้อครับ บางทีก็ต่างกัน ไซโนก็ว่าจะทำให้เปลี่ยนแปลงไป และผมคิดว่า เมื่อเขาได้ทำงาน ในฐานะหน้าที่ของเขาเต็มที่ มากขึ้น ๆ คนก็จะเข้าใจกระบวนการประชาธิปัตย์
- ก ไม่ใช่ครับ เพราะว่าประชาธิปัตย์ไม่สามารถตัวขึ้นมาให้รู้สึก ว่า ประชาธิปัตย์ ถ้าพูดแบบการเมืองหน่อยก็ คือมีราคา หน่อย มีภัยหน่อย
- ค ผมคิดว่า ของที่มันเป็นของแท้ ๆ เนี่ยะ มันจะราคาเปลี่ยนแปลงรวดเร็วทันที มันเป็นไปไม่ได้ แต่ราคามันมีอยู่เสมอ ครับ เพียงแต่ว่า เมื่อคนเราเห็นว่าของอย่างอื่นเนี่ยะราคามัน ดีกว่า ของได้ไม่มัน เท่าไปหน่อย รู้สึกเหมือนมันอ่ามมม แต่เราให้เวลาพิสูจน์ว่า ที่คนเห็นอ่ามเนี่ยะมันทองแท้หรือทองชุบ
- ก ครับ จันหรือบางคนอาจจะบอกว่าเป็นปัญหาที่ตัวบุคคลในพรรค
- ค ตัวบุคคล จะให้ความสำคัญ หรือ ๆ ไปกับโครงสร้าง ที่ ๆ บอกอย่างนี้เพราะว่า ประชาธิปัตย์ มันไม่ได้ยึดตัวหัวหน้าพรรค เป็นเจ้าของพรรคหัวหน้าพรรคไม่ได้มีเงิน ผมไม่ได้มีเงินให้พรรค ผมก็จ่ายเท่ากับลูกพรรคสิบ ประมาณ ร้อยละ 10
- ก บางคนกับบอกว่า ตัดสินใจเพื่อผลทางการเมือง และเพื่อขอบโยยเข้ากรวมเข้า หรือว่า ระวังจากการเมือง
- ค ช่อไม่มีอะ พวกผมไม่รวยจากการเมืองอะ เพราะว่าคนที่รวยจากการเมือง ส่วนใหญ่ก็จะเป็นพวก กอบโยย ซึ่งนักการเมืองที่โยยพวกนั้นจะไม่ใช่นักการเมืองอาชีพ นักการเมืองอาชีพจะไม่กล้าที่จะทำอะไรในลักษณะ โกง เพราะตัวเอง เข้ามาสู่วงการเมืองด้วยความตั้งใจจะทำงานการเมือง
- ก ที่นี้มองอีกมุมหนึ่ง นักการเมือง อาชีพเนี่ยะก็อาจมีคนอื่นมองอีกมุมหนึ่งว่า ก็ทำได้แต่การเมือง เป็นคนที่อาจจะทำอย่างอื่นไม่ได้ คุณสมมติความรู้ความสามารถไม่พอที่จะ บริหารประเทศในยุคนี้แล้ว
- ค มันไม่จริงครับ ลองมองกลับไปประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย แล้วเราจะเห็นอะครับ
นักการเมืองอาชีพ เป็นคนที่จะไม่ทำ ธุรกิจในระหว่างการทำงานเป็นนักการเมือง ไม่ทำงานอื่นระหว่างเป็นนักการเมือง เพื่อไม่ให้ประโยชน์ของประเทศ ชัดแจ้งกัน
แปลว่า เวลาปฏิวัติไรผมก็ออกไปหากินทุกครั้ง ผมก็ต้องขอเงินเดือน ผมก็ต้องออกไปว่า ความเป็นที่ปรึกษาบริษัททำงานว่าความ แต่เวลาผมมีสถานะก็ค่อยเอาเวลาที่ผม ให้กับประเทศชาติ ไปแล้วแต่ปิด

เดี๋ยว ผมทุ่มให้ทั้งหมด ไม่ใช่ทุ่มเวลา 8 ชั่วโมงให้กับงานกลาง อีก 8 ชั่วโมงให้กับงานบริษัทของผม
ผมไม่โหด ผมให้ทั้งหมดประชาชน

- ก ตกต่ำด้วย คนใหม่ก็หาทางเข้ามาก็ไม่อยากเข้ามาเท่าที่ดู ผมมทุกสายเนี่ยผมถามคุณชวนตรง ๆ ก็คือ ก็วิ่ง
ไปหาไทยรักไทยหมด ผมไม่แน่ใจนะฮะ แต่ผมก็คิดว่าประชาธิปัตย์คนก็เข้ามาเยอะ แต่ในขณะนั้นนะฮะ
นอน ถ้าเป็นราชการเนี่ยเขาไม่กล้าเข้ามานะฮะเขาอาจจะกลัวว่า ผิดมาฮะ แต่ว่าถ้าเป็นคนนอก ที่ไม่ใช่ข้าราชการ
เป็นคนนอก เป็นนักธุรกิจ
- ค ผมยังจำได้เลย เกิดเหตุเมื่อหลายปีก่อน ประชาธิปัตย์คงหมดแล้ว เพราะมีพรรคใหม่ ฟูฟ่า เพราะว่ามีการ
สมาชิกมากมายที่ ขึ้นมา แต่ในที่สุด พรรคที่อยู่ได้คือประชาธิปัตย์พรรคเหล่านั้นก็ค่อย ๆ สูญหายไป สลาย
ไป ส้มลงไป ยุบลงไป ครับ มัน เกิดขึ้น ผมคิดว่าเป็นตัวอย่างแต่ ผมไม่อยาก เชื้อเชื้อให้ใครเสียหายนะ
- ก ไม่ใช่รู้สึก ว่า ตัวเองทำอะไรอะไร ไม่มีความหมายเลยนะ ไม่สามารถ ที่จะรับความสนใจจากชาวบ้านเลย
1 ปี แล่นะ
- ค เช่ ผมว่า อันนี้ก็ต้องพูดตรง ๆ ว่า โอกาสที่จะพูดน้อยมาก ก็ขอโอกาสพูดซะเลย แม้กระทั่งก่อนเข้าห้องนี้ ก็
มีน้อง ๆ เด็ก ๆ เตือนมาก่อนเข้าห้องว่า อย่าทำให้ห้องนี้ต้องถูกปิดไป เพราะมีผู้ใหญ่ ของรัฐบาลเตือนมา
ตั้งแต่ตอนเช้าว่าเชิญนายชวนมาเหอ เอ ทำไมต้องเชิญนายชวนมา ด้วย
- ก ที่ผมถามขึ้นมาก็เพราะอยากจะ ถามจริง ๆ ว่า พรรคประชาธิปัตย์เสียตายนะคุณทักษิณ
- ค ไม่ครับ ครับ
- ก ทำไมครับ
- ค ผมคิดว่าแนวทาง คนที่จะมาอยู่ ประชาธิปัตย์ นั้นต้อง มาอีกแนวหนึ่ง
- ก ครับ รู้ตั้งแต่ตอนนั้นแหละครับ
- ค อ้อ ไม่ครับผมคิดว่า ท่านนายกทักษิณก็เป็นคนที่สนใจการเมือง เพราะผมเห็น ท่านตามนักการเมืองมา
ตั้งแต่เป็นนายตำรวจ
- ก แล้วก็ เคย สบประมาทเขาว่าทำไม่ได้ หรือ ถึงวันนี้เขาทำได้แล้วด้วย
- ค ที่จริง ที่ ผมไม่เคยพูดว่า เขาทำไม่ได้ครับ
เพราะว่า ผมคิดว่า นโยบาย การจ่ายเงินเนี่ยง่ายฮะ ถ้าผมจะจ่ายเงินหมู่บ้านละล้าน 2 ล้าน นะทำได้
ง่ายครับ แต่ว่า ผลเป้าหมายที่จะได้ ว่าเพื่ออะไรถ้าบอกว่าจะจ่ายเงิน ธรรมดา ๆ ไม่ได้หวังผล เช่นกระตุ้น
เศรษฐกิจ
- ก ครับ อันนี้หรือบางคนอาจจะบอกว่า เป็นปัญหาที่ตัวบุคคลในพรรค
- ค ตัวบุคคล ผมไม่ให้ความสำคัญ พร้อม ๆ ไปด้วยโครงสร้าง ที่ๆ บอกอย่างนี้เพราะว่า ประชาธิปัตย์ มันไม่ได้ยึด
ตัวหัวหน้าพรรค เป็นเจ้าของพรรคหัวหน้าพรรคไม่ได้มีเงิน ผมไม่ได้มีเงินให้พรรค ผมก็จ่ายเท่ากับถูกพรรค
สิบ ประมาณ ร้อยละ 10

- ก แต่คุณชวน ตอนหลังผมเห็นสนใจนะ ถึงกับสั่งลูกพรรคไปอยู่ เหวที่หักทุกวันเสาร์อาทิตย์
 ค ที่จริง ก็ที่จริงก็เป็นผลพลอยได้ จากการทำ พรรคทำตัวเป็นสถานที่ราชการครับ คือวัน เสาร์วันอาทิตย์หยุดที่
 นี้พรรคการเมืองไม่ใช่ที่สถานที่ราชการ สมาชิกที่เขามาวันธรรมดาไม่ได้กินวันหยุด
 ก็มา ทำหนังสือมา บ่นมว่าพรรค ไม่เปิดโอกาสให้เขาได้ไปที่พรรคเลย
- ก เป็นใช้มัน เป็นใช้นี้ หรือคุณชวนอยากไปตั้งทำมา ไม่นับโทษยิ่งขึ้นไหม
 ค ผมคิดว่า เป็นความหวังดีของท่าน ตั้งแต่ต้น ที่ไม่อยากออกตัวท่านซึ่ง ท่านรู้สึกท่านมีมลทิน ไม่อยากเข้า
 มา ทำให้พรรคมีปัญหา
- ก อันนี้รู้สึกไม่ตรงกับครับ คุณสนั่น พลตรีสนั่นที่แม่ไปฟัง คล้าย ๆ กับน้อยใจคุณชวน เหมือนกัน น้อยใจ
 ประชาธิปัตย์ เล็ก ๆ เหมือนกัน
 ค ท่านประกาศไปเองตอนนั้น และผมก็คุยกับท่านแล้ว ตอนนั้นเพราะผมเป็นนายกาอยู่ตอนนั้น ผมยังคุยกับ
 เขาอยู่ เขาก็บอกกับผมว่า ท่านมายกไม่ต้องห่วง ไม่ต้องห่วงผมยังอยู่กับพรรคและผมไม่อยากให้เสียหาย
 เพราะท่านมีปัญหา
- ก เดิมที เสาร์อาทิตย์ปิด
 ค เดิมทีเสาร์อาทิตย์เปิด เพราะเขาเข้าที่ประชุมกันนะอะ ท่านรองบัญญัติ ท่านก็เสนอแนะดี ถ้าอย่างนั้นพวก
 เขาก็มา วันเสาร์มาอยู่กับบ้าง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะการไม่ตอบคำถาม

1. การนิ่งเฉย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1

- ก. ไม่ไปพบคุณเสนาะเลย
 ค. ...

2. การพูดนอกเรื่อง

- ก. สนามของคุณสุวิทย์เนี่ยหอคอย
 ค. ก็คงพอมะครับ ก็มันเป็นสนามที่ค่อนข้างไม่ฮาก ไม่ง่าย คือค่อนข้างง่าย ว่ามันหอคย ดีแล้วก็
 อารมณ์ไม่ค่อยเสียเท่าไร
 ก. อืม... แล้วก็เลยไปอยู่กลุ่มคุณเขาวภา
 ค. ครับ... ก็จริงๆ ก็อาจจะบอกได้ว่ามันง่าย ตอนผมบวช ผมบวชเดือน เดือนธันวาคมครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 2

- ก. อันนี้เป็นกรณีติดตาม พอไหน: พอไหนคุณสมศักดิ์
 ค. ที่มันใน 2 ประเด็นนั้นะใน 2 กลุ่มนี้ละ ถ้าจะปราบกันให้หยุดผลิต ให้หยุดผลิตกันไปข้างหนึ่งต้องใช้
 เวลาอย่างที่ได้ทราบเรียนคือ มันได้ทำวันนี้พรุ่งนี้เสร็จไม่ใช่ มันอยู่ที่ต้องแยกกฎหมายตรงนี้ ถ้ากฎหมาย
 ตรงนี้สำเร็จนี้ 2 กลุ่มเนี่ยนี้จะเหลืออยู่กลุ่มสุดท้ายก็คือกลุ่มผู้ขายส่ง ขออนุญาตนะฮะที่ท่านรัฐมนตรี
 ได้ทำอยู่นั้น "พันธุพิศัยสีขาว" ตรงนี้จะมาเสริมตอบรับตรงนี้ แล้วของแผนที่พยายามทำร่วมกับทำผู้ช่วย
 เนี่ยที่ใช้มันนี้ จะจับกันอยู่อย่างที่ว่าฮะ แล้วยังมีอีกรูปแบบหนึ่งครับที่ ผมวันนี้เพิ่งประชุมกันกับ
 27 ส.น. เนี่ยฮะ ก็จะเป็นการช่วยเสริมท่านรัฐมนตรี ของท่านรัฐมนตรีมีโครงการพันธุพิศัยสีขาว
 ของผมก็จะสีขาวในท้องที่
 ก. เออ.. เคยได้ยินไหม
 ค. เราจะทำพยายามไม่มีการจับทุกวัน

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3

- ก. สิ่งนี้คุณสุวิทย์ บอกว่าไม่มี
 ค. จริงๆ ก็รับฟังความคิดเห็นจากประชาวิจารณ์มาเหมือนกันครับ

- ก แต่ไม่ต้องให้เขาคงชอบไหม
- ค แล้วให้เขาเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรใหม่

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- ก ใช่แต่ถ้า หัวหน้าพรรค หรือใครก็ตามในพรรคก็ต้องช่วยได้ มาอยู่ด้วยกันสิมาอยู่ประชาธิปัตย์
- ค ท่านสนใจการเมือง แต่ท่านสนใจการเมืองแต่ว่า ความสนใจนั้นก็ ตั้งแต่นั้นคือสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต
- ก ไม่เคยชวนอยู่ประชาธิปัตย์
- ค เขาระดับหัวหน้าพรรค

3. การกล่าวถึงคำแสดงอารมณ์

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5

- ก อย่าแวกค๊ะ อย่าแวก ขอความเป็นธรรมด้วยได้มั๊ยค๊ะ?
- ค ไม่เกี่ยวเลย ไม่เกี่ยว

การตอบคำถามแบบตรงประเด็น

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 1

- ก ใครเป็นคนหาบทสัมภาษณ์ไทยรักไทย จริงๆแล้ว?
- ค ก็...ครั้งแรกเลยก็เป็นท่านนายก หักยัดครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 2

- ก ครับท่านผู้ช่วย ตามตรงๆเวลาไปจับเนี่ยมีคนด่าบ้างไหม
- ค1 โดนประจำเลยครับ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 3

- ก ไม่มีตรงไหนที่ตัวเองรู้สึกว่าจะเสี่ยงหรือเปล่า 50/50 หรือไม่
- ค ไม่มีเลยครับ ไม่มีเลย 50/50 ก็ไม่มี

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 5

- ก คุณคิดว่าศิษย์ต้องสั่งปัสด
 ค ครับผม เพราะไม่ได้ทำกับคุณแถมนี้

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 7

- ก หนักใจไหมครับเวลาเกิดเรื่องใหญ่ ๆ เมื่อ ในพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งก็อาจเป็นเรื่องทุจริตเมื่อคณะครับ ทั้งที่
 ตัวเองก็พยายามบอกว่า ไม่มีปัญหา ไม่มีปัญหา
 ค ไม่หนักใจครับ เพราะว่าถ้าสมมติมีอย่างนั้นจริงๆ พรรคก็ยินดี พรรคสนับสนุนให้มีการสอบ

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 8

- ก เงินไม่เกี่ยวข้องกับครับ
 ค2 เงินไม่เกี่ยวข้องกับ เงินไม่ยุ่งเลย

บทสัมภาษณ์ลำดับที่ 9

- ก เขาติดต่อมาหรือยังครับท่านครับ
 ค เขาติดต่อ...เขาไม่ได้ติดต่อผมนะครับ แต่ตอนนี้มันมีการติดต่อมาซึ่งจุดๆหนึ่งซึ่งเป็น เลขารของท่าน นายกา ติดต่อมาแล้วที่นี้ทางโน้นมาหาหรือทางผม ซึ่งเขาไม่แน่ใจว่ากฎหมายนี้ให้อำนาจแค่ไหน ให้ อำนาจฝ่ายรัฐบาลตอบแทนประชาชนแค่ไหน เพราะว่าถ้าการขอโทษเป็นการขอโทษประชาชนแล้วเป็นการขอโทษประเทศไทย ผมก็เสนอแนะไปว่าถ้าสมมติ หนังสือขอโทษมาจริงก็ให้ทางผู้รับเนี่ยส่งมา ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทางสำนักงานจะต้องเอาหนังสือคำขอโทษส่งไปรวมกับคำอุทธรณ์

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว นิจจนา วงษ์กระจ่าง เกิดเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2519 สำเร็จการศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2542 เข้าศึกษาในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา ภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ เมื่อปี การศึกษา 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย